

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

31/282

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 10-వ తేది బుధవారము
శ్రీ క్రోధననామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠమాస బహుళ చవతి ౪.

No. 60
సంచిక ౬౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మూలముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వ సుష్ణుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును నావుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే బెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రెరిరోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

ఒకడణా మావద్ద బేరముచేసిన మానకము మీకు తెలియును

చిత్రపువనము, నగలు, పూజలు, మొదలగు
నవిగల నాగవస్తువులు, పట్టెముకలు, నాగవస్తువులు, బజ్జీ
కప్పులు, మల్లెముక్కలు, రోజుపువ్వులు, కెంపులు,
కప్పులు, పుష్పరాగములు, వేర్వేరు కట్టుబడిన మోపులు,
హంసకప్పులు మొదలగునవి, వెండిసామానులను మా
వద్ద నిల్వబెట్టగలము. అక్కరలేనిచో పుష్పరాగము
వైకము వాపసిచ్చెదము. సవరము బంగారుకా, నీను
వెండికి, మేలైన పుష్పరాగములకు కెంపులకు
పూచీ నిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ
నగలవ ర్తకులు, ౭5 చె నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

సిల్లింగ్ ట్రాన్స్ సిసిమా
6-6-25 శనివారమునుండి 12.6.25 శుక్రవారమువరకు
ప్రతి శని, ఆదివారములందు నుద్దాహ్నము 8-15 గం॥
మాటిసీ ప్రత్యేకము గలదు.
ప్రపంచమందు అంతెను చాల ఆకర్షణీయమైన
ది ఐ రన్ మాన్ 4 వ వారము
అల్పస్థిని ప్రోత్సహించు చూడదగినది.
సాహసము గల పితౄచములరాజు

శ్రీ క్రోధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని
ఈపుస్తకమును చదివినచో ఎవరికివారు క్రోధన సం॥
రహస్యం గణితముతో నిమిత్తములేకుండా ప్రతిగంట, రోజు,
మాసము, వత్సర సం॥ర ఫలితములు ణాంతులు తెలిసికొనగలరు.
తర్కింపు వెల పాస్తేజిసహా 1-4-0 అణాలు.
శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము,
భీమవంపూడ్డు, భీమవరం తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

OM.

THE ASIATIC GOVERNMENT SECURITY LIFE ASSURANCE CO., LTD.,
(Formerly, Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.)

HEAD OFFICE: ASIATIC BUILDINGS, MYSORE (SOUTH INDIA).

Capital (fully subscribed) ...	Rs. 5,00,000
" (paid-up) about ...	" 3,50,000
Government Securities held ...	" 2,50,000
Life Insurance Policies issued ...	" 25,00,000
Annual Premium Income ...	" 1,00,000
Funds invested on Immovable properties ...	" 1,25,000

Necessary Security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912.

ISSUES POLICIES OF Rs. 500 & Rs. 1000 WITHOUT MEDICAL EXAMINATION AND WITHOUT ANY PREMIUM ALONG WITH OTHER UNIQUE BENEFIT.

Loans granted to Policyholders and Bondholders from the available funds under the Property and Personal Investment Schemes.

Next Drawings for Granting Loans to Bondholders on 31st July 1925 and 31st January 1926.

WANTED AGENTS EVERYWHERE ON LIBERAL TERMS.

Apply for particulars to:—

V. Rangaswamy Esq. B.A., B.L.,
Secretary, MYSORE.
D. Rodgers Esq.,
Chief Agent, Mysore Province, MYSORE.

Messrs. **P. K. Rau & Sons.,**
Chief Agents, Madras Presidency.
289, Thambu Chetty St., Madras.

నమకమైన నగలుదొరకు స్థలము

మావద్ద వెండిగొలుసులు, గిన్నెలు, రట్టలు,
కంఠములు, చూబాలు, బంగారేగాజులు, గొలు
సులు, వెయిడఆర్డీగెలు, నాగవస్తువులు, వంకీలు,
నాగనాగు, కామరత్నములు, కెంపుజుట్టెలు,
మొటికం పుష్పరాగము తోడులు, అంబుపో
సులు, బేసరీలు, క్లాసులు మున్నగునవి దొరుకును
నియతీవురి ఆర్డరులు అతిబాగ్నత్తగా పంప
బడును. ఒకవిధా ముఖద్వారమున మానమృకము
మీకు తెలియదును.
నీనువెండికి, సవరంబంగారకు పూచీ నిచ్చెదము.
తృప్తికరముగాలేనిచో వైకమువాపసిచ్చెదము.

చీచు వెంకటస్వామిశెట్టి
నగలవ ర్తకులు, కర్నూలు

రాట్టము కొట్టకములనుండి కాపాడుభీమా

మహాత్ముని వ్యాసము

“అగ్రేణి పరిసరముల వారి కష్టములకంటె బోగ్రా వారి కష్టములు తక్కువకావు. ఎరదలు వచ్చిన వెంటనే ఆనా వృష్టి కలిగినది. కావాలూ, భూపతియైనా తాళుకాలలో 100 కి 80 వంతు పంట వస్తమైనది. సహాయ మత్వవసరము. రాట్టములవలన బీదలకు చాల సహాయము కలుగునని బోగ్రాజిల్లా మేజిస్ట్రేటు గ్రహించి ఆపనిని మాకు విశేషపరచెను. తలోరా, చంపాపురము, దుర్గాపురము, తిలకపురము మకాములలోనుండి మేము రాట్టముల పనిని పరిశీలించ వారంభించితిమి.

మకాము	గ్రామములు	రాట్టములు
తలోరా	88	425
చంపాపురం	24	358
దుర్గాపురం	18	185
తిలకపురం	8	
నూలువడుకుటకు ఖర్చు రూ.	నేతఖర్చు రూ. ప్రతిగింజలు తీయుటకు ఖర్చు రూ.	మొత్తము రూ.
4,844	4,519	585
3,797		8,797
1,415		1,415
67 మగ్గములు	2,810	2,810

1924 లో మార్చిమొదలు సెప్టెంబరు వరకు 7 నెలల కును, ప్రతిని ఏటకు, నూలుతీయుట, నేతనేయుట మున్నగు పనులు చేసినవారికి మాలిక్రింద 17,420 రూపాయలు వ్యయ పడుపడెను.

ఈరీతిగా రాట్టనుకు కొట్టకములనుండి కాపాడునట్టి కేసుకడ కలదు. వ్యవసాయపుపనులు మున్నగు యితరపనులు తొరకనపుడు నూలు వడకుచున్నచో కొంత ఆదాయము దాని వలన ముఖ్యముగా లభింపగలదు.

ప్రజాసహాయక సంఘము వారు జమీందారులవద్ద కొన్ని ట్టియం కవులు కవుల మున్న కొన్ని ట్టియం పులములలోనే ఖద్దరు స్థానము నేర్పరచిరి. సంఘము వారికి మొత్తము 48 బీహుల భూమికలదు. దానిలో 25 బీహు ములు యేకభండముగా ఆత్రాయయింద నున్నది. ఒక్కొక్క స్థానమున మాడుకాలు నిర్మింపబడెను. ఒకటి పొకకాల, ఒకటి నివాసగృహము, ఒకటి ఉగ్రాణము అనగా సామానుల కొట్టు. ఒక్కొక్క స్థానము క్రింద 25, 30 చదుపుమైద్రప్రదేశము అనగా 10-80 గ్రామములుండును. అగ్రామములలో కొన్నిటి నొకగుడిగా నేర్పరచిరి. ఒక్కొక్క గుడిలోని గ్రామ ములందరి రాట్టములను ఒకప్రచారకుడు పరిశీలించుచుండును. ఒక్కొక్కడు 1500 రాట్టములకు మించకుండ వారమున కొకసారి పరిశీలించుచుండును. ప్రతిదినమున 18-20 మంది నూలువడుకు వారిని పరిశీలించుచుండును. నూలు వడకువాడు చాలమంది స్త్రీలు. వారికి బాగుగా ఆలవాటుకాగానే వారమునకు సరిపడిన ప్రతిని వారికిచ్చెదరు. ఏడవనాటికి ప్రచారకు డవటికి వెళ్లి ఆ మె పడిన నూలుకు 10 వ సంబులైనచో తులముకు మూడుదమ్మి డీల వంతున మాలియిచ్చి నూలునుపుచ్చుకొనును. దానిని వేరు గాకట్టకట్టిచీటి ఆతికింపి ప్రధాన కార్యాలయమునకు పంపించును. వారముల పరిశీలించి విడదీసి నేతస్థానములకు పంపెదరు. ఆస్థానములందరి ప్రచారకులు ఆమూలను నేతపనివాండ్రకిచ్చి బట్టలు నేయించెదరు. నేసినట్టలను మరల ప్రధాన కార్యాలయమునకు పంపెదరు. అచటవానిని చాకలివారికివేసి పురికించి చలువచేయించి కలకత్తాలో అమ్మకముచేయు నిమిత్త ముచటికి పంపించెదరు.

ఇప్పుడు 62 మంది ప్రచారకులున్నారు. వారి కందరికిని నూలువడుకుట మున్నగుపనులలో నైపుణ్యముకలదు. వారిలో 48 మంది 15 వ సంబరములు గంటకు 400 గజములు వడుకుగలరు. బీహుకు ఖాతీగారు 20 సంబరములు గంటకు 820 గజములును, మిఖానుపరమానిక్ గారు 790 గజములును వడికిరి. పిరినైపుణ్యము ప్రశంసనీయము” అని సన్మానసంఘమువారు స్వాగతపత్రమున విసరించిరి.

ఈజని బాగుగా నేయున్నది గాని పనివాండ్రయిందగ్గర ప్రతినికొనిపోయి యిచ్చి నూలు తెచ్చుకొనవలసిన అవసరముగూడలేకుండ పనివాండ్రే త్రవ్వినితెచ్చుకొని నూలును ముట్టికథలి బావలముగా నేర్పడవలెను. వంగరాష్ట్రమున థెన జిల్లాలో ను పంజాబు రాజపుటా నా మున్నగు రాష్ట్రములలో కొన్ని జిల్లాలోను ఈ పద్ధతియే యిప్పుడు జరుగుచున్నది. కాట్టము ఏర్పాటు సమగ్రముగా నున్నందున నిట్టి పరిణామము కలుగుట కెట్టి అభ్యంతరము కనబడదు.

దీనివలన హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రిగూడ అభివృద్ధి పొందుచున్నది. సహాయక సంఘమువారందరును హిందువులు. మండలవాసులలో మోచు ముం ది మహమ్మదీయులుగాని హిందువులు మహమ్మదీయులను భేదములేకుండ ప్రజల అభివృద్ధికొరకే సహాయకసంఘమువారు నిష్పక్షియముగా పనిచేయుచున్నారు. ప్రచారకులలో మహమ్మదీయులుగూడ నున్నారు. వారినిగూడ బాగుగా ఆదరించుచున్నారగాని మలకనగా చూచుచుండలేదు. నూలువడుకుటలో అత్యధికమగు నైపుణ్యమును గడించినవారిద్వయముగూడ మహమ్మదీయులే. 31 మంది కాంతిపైసికులు నూలువడుకుచుండగా నేను చూచితిని. వారందరు గంటకు 400 గజములకు తక్కువకాకుండనే వడికిరి. ఒక మహమ్మదీయుడు మాత్రము 720 గజములు వడికెను.

ఈ పరిణామముగూడ తక్కిన పనివాండ్ర కిచ్చునంత కిచ్చుకునే యిచ్చిరి. సరికేబాలుగానే యీ ఏర్పాటుల సన్నిధిని చేసిరి. కాంతిపైసికులవలన బాగుగా పని పుచ్చుకొనగోరినచో పూర్తిగా తీరము నిచ్చిననే వారిచేత సరిగా పనిచేయించవచ్చునని నేను అనుభవమువలన గ్రహించితిని. 62 మంది పరిణామమును దామాషాను గెలకు చేరి 25 రూపాయలు ఇచ్చెదరు. అని సరికేబాలుగాను నా కరిగించిరి” మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఎంగల యిండియా)

* * *

కొడగులో ఖద్దరు

“ఇచట ఖద్దరుకాగము నేర్పరచి రెండునెలలు మాత్రమే యైనది. తిరుప్పురులో (ద్రవిడరాష్ట్ర) కాంగ్రెసుసంఘము వాడేర్పరచిన ఖద్దరుకాగమునుండి కలిపిలేని ఖద్దరు తెప్పించుచున్నాము. ఈరెండు నెలలలోను 50 వేల టూపాయిలవెలగల ఖద్దరుతెప్పించి విక్రయించితిమి. ఇచట చాలమంది ఖద్దరు కట్టుచున్నారు. కొన్ని నెలల క్రితము ఇచట ఖద్దరు కట్టు వారు చాలతక్కువగా నుండిరి గాని కాంగ్రెసు మహాభి జరిగినపిమ్మట చాలమంది ఖద్దరు కట్టుచున్నారు. చాలమంది నూలు వడుకుచున్నారు. ఈజనిని సాగించుట చాలమంది ప్రచారకసంఘముగా నేర్పడిరి.” అని కొడగునుండి ఒకరు వ్రాసిరి. కొత్తగా పని ప్రారంభించినపుడు చాల ఉత్సాహము కనబడును గాని కొన్ని నెలలుకాగానే ఊరల మాంద్యము చుట్టుకొనును. కొడగులో నట్లుగాక నిరంతరభివృద్ధియే కలుగుగాక. (మో.క.గాంధీ.ఎంగలయిండియా)

* * *

సింధుదేశమున ప్రజల ఉపేక్ష

“కరాచీలో గుజరాతీలలో కొందరు ఖద్దరుకట్టుచున్నారు. రాష్ట్రము దానుగాగ్ర స్త్రీల కొక నూలుపాకాలను పెట్టి చిరి గాని సింధులో కొద్దియంది కాంగ్రెసువారు తప్ప తక్కిన వారిలో ఖద్దరు కట్టెడువారే కనబడరు” అని కరాచీనుండి ఒక గుజరాతీ సోదరుడు వ్రాసెను. సింధుదేశమున ఖద్దరునందు గట్టి అభిమానము గలవారు చాలమంది యుండినను జనసామాన్య మిట్లు విముఖముగా నుండుటకు కారణమేమి? హిందువులలో అమీలులు సంపూర్ణ నవనాగరకు లైరి. వారు పాశ్చాత్యులతో అనుకరించెదరు గాన ఖద్దరు కట్టరు. భాయిజంధులు విదేశీపట్టుగుడ్డల వ్యాపారములో మునిగిపోయి యున్నారు. వారును ఖద్దరును తలకెట్టరు. సింధుదేశమునందలి మహమ్మదీయులకు యిప్పటికిని హతీయ భావము కొంచెమైనను కలుగలేదు. ఇట్లు పరిస్థితులు చాల ప్రతికూలముగా నున్నను బహు కొద్దియంది యైనను ఖద్దరుదీక్ష ను వడుకుండుట చాల ప్రశంసనీయము. పీరు మాత్రము దీక్ష ను వడుకుండ నున్నచో తక్కిన వారందరునుగూడ క్రమముగా ఖద్దరునే ధరించెదరు. (మో. క. గాంధీ.ఎంగలయిండియా)

* * *

ఒక మహమ్మదీయుని విచ్చి నమ్రకము

ఒక వృద్ధుడగు మహమ్మదీయుడు మైమన్సింగులో నన్ను చూడవచ్చెను. ఆయన ఖద్దరుకట్టలేదు. “మిత్ర ఖద్దరుపైన నమ్రకము కలదా” అని నేను పవనయముగా వడికిరిని “అహా నమ్రకము కలదా” అని ఆతడనెను. నేను నాఅభిప్రాయము నతనికి తెలిపితిని. కాని అది ఆతనికి నచ్చలేదు. “చీనాకును మధ్యధరాసముద్రమునకును నడుమనున్న దేశములలో నేయ బడు బట్టలన్నియు ఖద్దరుబట్టలే అని నేను తలచెదను. నావ్య దేశీవ్రతము సంకుచితము కాదు” అని ఆతడనెను. “మిత్ర భారతదేశమునందలి బీదల సహాయమున జీవించుచున్నారు. కాన వారికి ప్రత్యుపకారము చేయుట మిత్ర ప్రభుకర్తవ్యము. భారతదేశములో కొట్టకొలది ప్రజలు అర్ధకలికాదు గుడుచుచున్నారు. వారికి వ్యవసాయముతప్ప మరొకవృత్తిలేదు. భారతదేశములోని ప్రజలకు కావలసిన బట్టలన్నియును భారతదేశ మునందే తయారు చేయింపవచ్చును. కాన ఖద్దరనగా భారతదేశమునందు పనుకునూలతో చేతిపగ్గములపై నేయబడు

నూలువడుకుట కంటె చావే మేలు

ఒకవిద్యార్థి మాధ్యము

నేను విద్యార్థులతో మాటలాడుచుంటిని. “మేమేల నూలు వడకుమా మీరెనుగుదురా? కాట్టములో ను దేక మేమియును లేదు. మేము నేర్చుకొనిన విద్యావిధానమువలన మేము కాంతి కరములగు పనులకు అనర్హులమైతిమి. నూలువడుకుటకంటె చచ్చుటయేమేలు ఉరకంబుమలవద్ద ఉరతీయబడుట మరియుమేలు అనియే మవిద్యార్థులలో చాలమంది తలంచుచుండురు. కాన మేము నూలువడక లేము. మాకేదైన గంభీరమైనవనిని నియమింపుడు. మాకు అడ్డుతెముకలుగవలెను.” అని ఒకవిద్యార్థి నడిచెను.

“కాట్టములో కాల అడ్డుతెమున్నది. మీరు వానిని కని పెట్టలేక పోతిరి. దాక్షురు బోను, అచార్యరాంజిగార్ల వంటి కార్యకూటులు వంగరాష్ట్రమున జనించియుండగా వంగరాష్ట్రము వారందరును అడ్డుతె(పీయులు భావోన్మాదులు అనగా ఆ చరణానకులములగు నాలోచనలనుచేయకపట్టిక అలగుగనుమండు వారు అతి మిత్రుల ఎలవారిని నందరిని నిందించెదరు? నూలువడక తుండుట కేవలముకాక చెప్పువారందరును దేశాభిమానమున్ను లే. తనబిడ్డ చనిపోవునేమోయని తెలియించుచుండిన తండ్రి ఆ బిడ్డను బ్రతికించెదమని తెలిపిన వైద్యులు ఎట్టి హాస్యాస్పదములగు చికిత్సలను సూచించిననుగూడ మారు పలుకకుండ వానినన్ని టిని జరుపుచునేయుండును. భారతదేశము నందున్నవారిలో కొట్ట కొలదిమంది అన్నములేక మరణోన్ముఖులై యున్నారని మీరును అంగీకరించెదరు. వారిని బ్రతికింపటకు నూలువడుకుటయే సాధనమని నేను తెలుపుచున్నాను.” అని నే నావిద్యార్థి కరిగించితిని.

వంగరాష్ట్రమున నన్ను చూడవచ్చిన వారందరిని రాట్టమువలన పర్యాయజనము లేదని వాడింపుడు, అనియే నేనడుగుచుంటిని. ముగ్గురు తప్ప మరెవ్వరును గూడ వాడించలేదు. ఆముగ్గురును గూడ ఖద్దరునే గట్టియుండిరి. వారి వాదములను ఖండించుచు నే ను బ్రత్యుత్తర మిచ్చియే యుండితిని. వంగరాష్ట్రమునందు సంతాలుగు మున్నగు బీదలును, ధనికులును, జమీందారులును న్యామివారులును, బాలురును, శాలికలును ప్రదర్శనములలో కలసి కూర్చుండియే నూలు వడుకుచుండుట నేను అన్నిచోట్లను చూచితిని. కావున నూలువడుకుటలో ఉద్రేకము లేదను వాదము నిలువదు. విద్యార్థులలో చాలమంది పరీక్షల కొరకు తప్ప మరెండులకును శ్రద్ధతో పనిచేయరు. పరీక్షలో నెగ్గెనను పత్రమును బడయుట యందుగల కాంక్షకంటె మాతృదేశాభిమానమే అధికప్రాప్తహావము కావలసియున్నది. ఒక అంతగణితము లెక్కను గాని లేఖాగణితము లెక్కను గాని పూర్తిచేయుటకు ఆలోచించుటలో నెట్టి అడ్డుతెమున్నదో నూలు వడుకుటలో గూడ అట్టి అడ్డుతెమే యున్నది. పరీక్షలలో నేఅడ్డుతెము లేదని తలచువారికి రాట్టములో కనబడక పోవుటలో వింతలేదు. ఒకవ్యక్తి ధనార్జనముచేయుటకు పరీక్షలో లేకుట ఎట్లువరమో, అటులే మన జాతి ధనవంతమగుటకు రాట్టము ముఖ్యవసరము. (మో. క. గాంధీ) (ఎంగలయిండియా)

* * *

ఒక మహమ్మదీయుని విచ్చి నమ్రకము

ఒక వృద్ధుడగు మహమ్మదీయుడు మైమన్సింగులో నన్ను చూడవచ్చెను. ఆయన ఖద్దరుకట్టలేదు. “మిత్ర ఖద్దరుపైన నమ్రకము కలదా” అని నేను పవనయముగా వడికిరిని “అహా నమ్రకము కలదా” అని ఆతడనెను. నేను నాఅభిప్రాయము నతనికి తెలిపితిని. కాని అది ఆతనికి నచ్చలేదు. “చీనాకును మధ్యధరాసముద్రమునకును నడుమనున్న దేశములలో నేయ బడు బట్టలన్నియు ఖద్దరుబట్టలే అని నేను తలచెదను. నావ్య దేశీవ్రతము సంకుచితము కాదు” అని ఆతడనెను. “మిత్ర భారతదేశమునందలి బీదల సహాయమున జీవించుచున్నారు. కాన వారికి ప్రత్యుపకారము చేయుట మిత్ర ప్రభుకర్తవ్యము. భారతదేశములో కొట్టకొలది ప్రజలు అర్ధకలికాదు గుడుచుచున్నారు. వారికి వ్యవసాయముతప్ప మరొకవృత్తిలేదు. భారతదేశములోని ప్రజలకు కావలసిన బట్టలన్నియును భారతదేశ మునందే తయారు చేయింపవచ్చును. కాన ఖద్దరనగా భారతదేశమునందు పనుకునూలతో చేతిపగ్గములపై నేయబడు

బట్టలు తాత్రమే అని తెలుసుకొనవలెను" అని నేను బోధించి తిని గాని ఆయన కదియేమియును తలకెక్కలేదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందున్న ఆఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా, కెనడా, (తెలుగు మున్నగు దేశములలో నివసించుచున్న వారందఱును ఒకజాతికిని ఒకమతమునకును చేరిన వారేయైనను వారిభాషగూడ నొకటియైనను ఒక దేశమునకు మరియొక దేశమునుండి పరువులను తెప్పించుచుండునట్లు వారు పన్నులను విధించియున్నారు. ప్రక్కయూరివారికి సహాయము చేయుటకంటె పొరుగింటివారికి సహాయముచేయుట ప్రథమకర్తవ్యము అని నేను బోధించిననుగూడ అమిత్యని అభిప్రాయము మారియొండెను గాని అట్లు నుడువుటకు నాకపుడవకాశము లేకపోయినది. అందఱును లేచిరి. అతడును లేచి తనఅభిప్రాయము మారలేదుగాని తానుగూడ ఖద్దరుఉద్యమమునకు అనుకూలడనే అనితెలుపుచు ప్రచారముకొరకని చెప్పి కొన్నిమాటలు నాకిచ్చిపోయెను. అతడొకజేత ఎచటైన యీసంచికను చూచుట తటస్థింపవచ్చునను నూహతో నేనీనూతనను చేయుచున్నాను. ఇప్పుడు వంగరాష్ట్రమున పెక్కుజేలమంది మహమ్మదీయ ప్ర్యులు నూలు వడికి కొంగుధనము శార్జించుచున్నారు. పురుషులు గడించు దాని కిది సహాయకమునకున్నది. చాలయిది యీవృద్ధ మహమ్మదీయుని సిద్ధాంతమున అనుసరించువారైనచో యిట్టి ఉపకారము గూడ వారి బీదకుటుంబములకు అప్రీతిలభన కలుగకండపోవును. [మో. కా. గాంధీ - ఎంగుయిండియా]

స్వరాజ్యపక్షము వారిపై అపనింద

వంగరాష్ట్రమున ప్రజలు చెచ్చుచుండి రాట్టములపై నూలువడికతుండ స్వరాజ్యపక్షమువారే నిరుత్సాహ పరులు చున్నారని చాలమంది నాకెరిగింది. ఇదివట్టి అపనిందయే గాని నిజముగాదు. ఏలయునగా అచటరాట్టములు మూలబడలేదు. ఒకజేత ఉత్సాహము తగ్గినమాట నిజమే అనుకొనినను అందులకు స్వరాజ్యపక్షమువారే బాధ్యులగుట అనుచితము. ప్రతిచోటను నూలుపాటి ప్రదర్శనములు జాగుగా కొనసాగునట్లు స్వరాజ్యపక్షమువారే పని చేసియుండిరి. వారే అత్యవసరముల సేర్పాటు చేసి తానుగూడ ప్రదర్శనములలో నూలు వడికి యుండిరి. స్వరాజ్యపక్షము వారిలో చాలమంది ఖద్దరు-రాట్టముల విషయమున సకుటుంబముగా అధిగోతనముతో పనిచేయుచున్నారు. ఫరీదుపూరులో నాకు బసయ్యచ్చిన ఆతిథేయనిగూర్చి నేనిదివరకే వ్రాసియుంటిని. ఆయన భార్యయును బిడ్డలునుగూడ శ్రద్ధగా నూలువడితున్నారని. వారి కుటుంబమునకు కామినిన బట్టలన్నటిని వారు వడికిననూలుతోనే నేయించుచున్నారు. క్రియంతి వసంకమూర ముఖందాసుగారి ధర్మదత్తిగూడ ఆధిగోతనముతో పనిచేయుచున్నది. కామిల్లాలో ఆమెయే గొప్ప ప్రదర్శనము చేర్చరచెను. దిసాజిపూరులో జోగిన్ బాబుగారు స్వరాజ్యపక్షము నూలువడికెదరు. వారి కుటుంబము వారందఱును వైపుణ్యముతో నూలు వడిక గొలిగియున్నారు. దిసాజిపూరులోనే నూలు ప్రదర్శనమున చాల జాగుగా నూలువడికిరి. ఇట్లేందరిపేర్లైన చెప్పగలను. ఒకటిమాత్రమునీజము. రాట్టములనునే స్వరాజ్యము వచ్చుననుమృతము నాకున్నంత గట్టిగా స్వరాజ్యపక్షమువారికి లేదు. అసంగతిని వారు స్పష్టముగా తెలిపియున్నారు. వారికి నిర్వాణవిధానముపైని గట్టిసమృతముండినచో వారు కానిసభలకు వెళ్లియుండుదురు. వారికి రాట్టముపైనను నిర్వాణవిధానముపైనను నమ్మకములేదు. అది లేకపోయిన స్వరాజ్యము రాదనికూడ వారు నమ్మెను కాని కాసనసభలు, బిల్లా తలూకాబోర్డులు, మ్యునిసిపాలిటీలు, మున్నగు సంఘములలో ప్రవేశించి దొరతనమునకు వత్తిడి కలిగింపవలెననిగూడ వారు నమ్మెదరు. ఇది వారి నిష్కపటమైన అభిప్రాయము. కావున వంగరాష్ట్రమునందలి స్వరాజ్యపక్షము వారు కాంగ్రెసు తీర్మానముల ప్రకారము వడమకొనుచున్నారనియే నేను నమ్మెదను. (మో. కా. గాంధీ. ఎంగుయిండియా)

సీసా 1.కి
రూ 2.0-0. **కు సు మ** వి. పి. ఛార్జీ కేసు.

యీమందు గవేరియా అను నెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రవ్యారమునుండి వెలువడు ప్రావమును మూత్రము విడుచునప్పుడు గలగు చురుకుపోటు, మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిలిపినేయును. స్త్రీలకుగలగు రోనిధమయిన కుసుమకాగ్ధ లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును.

ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 246
18, బైరాగిమఠంపేథి, మదరాసు.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ వి. వి. యస్. ఆయ్యరుగారు

తిలకుఘట్టమునందు బహిరంగసభ
నిరంతర మాతృసేవా పరాయణుడును, సంస్కృతాంగ ప్రవిడభాషాభాషివియును, విదేశ సంచారియు, త్యాగియును, బ్రాహ్మణత్వలభుడును నగు శ్రీ శ్రీ శ్రీమాన్ వి. వి. సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యరుగారి ఆకస్మిక అకాలమరణమునకు తమ చింతను వెల్లిబుచ్చుటకు నెన్నటి సాయంత్రం చెన్నపురి తిలకు ఘాటునందు జరుపబడిన పాటల బహిరంగసమావేశమున కధ్యక్షులగు యామాభాషిన్ను నేటుగారిటుల పల్కిరి.

అధ్యక్షులు
వి. వి. యస్. ఆయ్యరుగారి మరణవార్త విడుగువతె మనచేది బడినది. నాతాపత్రికలం దాసమాచారమును చూచిన వెంటనే నానేత్రముల నేవిశ్వసించదలవలసింది. ప్రస్తుతదేశ పరిస్థితులకు వారు గతింతుట మిగుల దుఃఖభాషనము. మాతృదేశోద్ధరణార్థమే వారి సేవాశ్రమము అత్యంతావశ్యకములై యుండునది నీ బలవత్తరహను విధివిధానము సంధివిందులెంతయు విచారకరము. రాచకీయరంగమందు తమపని ముగించి తమ సర్వశక్తులను విద్యాంగవిషయములందు వినియోగించి పాటుబడ నుద్దేశించు సమయముననే వారీయకాలమృత్యువు నకు గురియైరి. అటులగాక మరి కొంతదనుక సత్యమై యుండిన దేశమునలి గొప్ప విద్యాలయ సంస్థాపకులను విద్యాంగ వేత్తలతో నొకటగ పొగ జేంపబడి యుండెడినారు. సుగుణులమందు వారు స్థాపించిన విధానము వారికి ప్రాణమైనది అద్దానినిగూర్చి వారు కారాగారమునకు జరిగినంతయును గుండెరి. బాతి మతభేదములు లేక ఎల్లరకు విద్యాగములు గావించుటయే వారి పరమోద్దేశ్యము. కాని విధి అన్యధావర్ణియించినది. కేవల అపొహలపై నాధారపడిన వివేకవాద ప్రతివాదమువారిజీవితచరిత్రయొక్క కడపటి అధ్యాయమును జరుగుట తోచనీయును. అట్టి మహానీయుని జీవితము నాదర్శముగ గైకొని వారి యాశయములను పూరితేసినవా జన్మకృతార్థక జెందగలదు.

యమ్. కె. ఆచార్యగారు
తీర్మానము:—వేళభక్తా శ్రేణుడును, స్వాధీపరిత్యాగియు, బహుళభాష విభాగమునగు శ్రీ శ్రీ శ్రీమాన్ వి. వి. యస్. ఆయ్యరుగారి అకాలమృత్యువులన దక్షిణ భారతదేశమునకు వాటిల్లిన అపారనష్టమునకు చెన్ననగరవాస్తవ్యులు మిగుల నగదుమహాకుటుంబమునకుతమసానుభూతిని జూపుచున్నారు" అనుతీర్మానము నుపపాదించుచు భారతమాతయొక్కప్రియమగు పుత్రతత్వములతో నొకరును, దేశీయుల హృదయ సీమలందు నిగనివాస మేర్పరచుకొనిన శ్రీ. వి. వి. యస్. ఆయ్యరుగారిమరణము మిగుల సంతాపకరమని బల్కిరి. కీర్తిశేషుల నిరాదంబరజీవితము కార్యసాధకత్వము దేశము నెడల పరమ భక్తి క్రతువులయెడ సహానుభూతి మున్నగు నుగుణములు ఎల్లనాతీతములు. వారి శరీరభ్రాతృ నిష్కళంక జీవితము విశాలభావముతో వారిని దేశీయులందు అగ్రగణ్యులతో నొకరి నిగ జేసినవి. నడియన్నునందే అట్టివాని ట్టి చావు, సంప్రాప్త మగుట విచారకరము. ఈలోకమునందు కంటె లోకాంతరమందు శ్రేష్టతరమును కేవల ఆధ్యాత్మికమగు వేరొంతు కార్యమును నిర్వహించుటకు వారి యాత్మ గొంపోవడినదని మతావేకునగు నే విశ్వసించెదను. వారిదేహము నశించినను వారి ఆశక్తిమన కమలను గోచరింపక పోయినను వారి భక్త్యుత్సాహములు మనహృదయములందు సర్వదా నిలచియుండుగాత! వారి మరణానంతరమైనను గురుకుల వివాద మంతేమిదుగాక. తన సర్వస్వము సర్పించిన గురుకులమున కెట్టిస్థితి సంప్రాప్తమగు నో యోచింపజాలము. ఆయ్యది అంతరించిన నాకెట్టి ఆశ్చర్యమును గలుగదు. దాక్షరు ఎరదరాజులునాయకు మున్నగు వారు గురుకులమునకు అపారధనమును గడింపబడ్డరు. కాని, వి. వి. యస్. ఆయ్యర్ ఎంటి మహానీయుని సంపాదించ తేర నుట నిష్కలము. వాద ప్రతివాదములు, అక్షేపణ సమర్థనల కిది సమయము గాదు. రాచకీయ రంగముందు కృషిపజాపునా రెల్లరు తమ దేహ మహాశక్తుల సన్నధా ప్రవర్తించినీయక కేవలము మాతృదేశ విమోచనము కొరకే వినియోగించవలెను. తమిళ నాడు, భారతమాత నేదొక పుత్రతత్వమును గోల్పోయినది. వారి కార్యోత్సాహము మీమనములందు వ్యాపించి వారి నిరా

దంబర సేవాశరత్వమునే మీరు గ్రహించి కృషిపలిపిన వారి జీవితము వ్యర్థముగాబోదు.

గద్దే రంగయ్యనాయుడుగారు
“త్యాగే నైశేన అమృతత్వమానను” అని శ్లోకవాక్యము భారతమందును “కలతేపరిత్యాగశీలనకు అసాధ్యసిద్ధి ఎందు” అని యున్నది. ధనముచేతిగాని, భోగములచేగాని మహత్తురారు. త్యాగముచేతనేమహత్తు గలుగును. మరీశ్చంద్రధన్వ, ప్రహ్లాదుల కీర్తి ఆచంద్రతారార్కముగ ప్రపంచమందు వ్యాపించియుండుటకు కారణము వారిత్యాగశీలమే. ఇప్పటికిని మహాత్మ గాంధీ వంటివారలు సర్వముస్వీకరించి సత్యవాక్పరిపాలకులగు నున్నవారు కొందఱుండినందుననే ప్రపంచము నిలచియున్నది. అట్టిమహా పురుషులలో శ్రీ శ్రీ వి. వి. యస్. ఆయ్యరుగారివారు. వారి త్యాగ మనమానము సంస్కృత, ఆంగ్ల ప్రవిడభాషలందు నిరుపమానపాండితులవారు. పరదేశములకే అచట స్వదేశోద్ధరణమునకైపాటుబడిన. పిదప “ప్రతిజ్ఞావారివ్యాధ్యవృష్టికి” గురియై నిలొనులూ పట్టుబడి 6 సం॥లు కైదులో నుండి బాటిచుక వర్తిగారి పట్టాభిషేక కాలమున విశుద్ధులగావింపబడిరి. అప్పటి నుండియు ధనార్జనాసక్తిలేక ప్రజాసేవకేయుటయందు నిమగ్నులై యుండిరి. బ్రాహ్మణుడైనను పూర్వాచారపరాయణత్వమునందు విశ్వాసిగాదు. ఆధునిక సంఘసంస్కారముల దర్శిత ప్రీతి గల వాడు ప్రస్తుతము శిశ్యాదేయందు స్థాపించబడిన గురుకులమునందు బాతి చలభేదములకు తావులేదు. భోజన ప్రార్థనాది విషయములం దేమాత్రము వేర్వేరు కుల జాలకు అట్టి ఆశ్రమములందు భేదము ఉండరాదు. ప్రతిబాటికిని సమానగౌరవప్రతిపత్తులొసంగుటయే వి. వి. యస్. ఆయ్యర్ గారి ఉద్దేశ్యమై యుండెను. అందుచే దాక్షరు! నాయుడుగారి ప్రతికూలాంధోళనను బయటజేర దీయుట కేమి కారణమో తెలియదు. బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణులందు ప్రార్థన భోజనాది విషయములలో భేదము జూపబడుచున్నదని చాలా నాయుడు గారు చెప్పిరి.

నిజపరిస్థితులు నాకు తెలియవు. అట్టి విభేదము లీకాలమునందున వికమత్వము గురురదనియు అంతియైకాని ప్రత్యేకముగ ఆయ్యర్ గారిపై తమకెట్టి ద్వేషము లేదనియు దాక్షరు నాయుడుగారు తెల్పిరి. ఈ ఇరువదియవ శతాబ్దమందు సర్వ ప్రపంచమును విద్యను గడించి ముందు నడుచుచుండ ప్రతిబాటికిని నాగరకత వ్యాపించియుండ యామాత్రపు యభేద ముద్ధి గలుగనిచో వికమత్వము నున్నయని నాయుడుగారి అభిప్రాయము. ఆయ్యర్ గారు సుప్రసిద్ధాధునిక సంఘ సంస్కర్తలు. అట్టితరి ఇం దేమిరహస్యముగలదో యెరుంగము. ఎటులైనను ఈ గురుకులు వివాద మింతటితో సంతరించి వికమత్వము తో చక్కగ పరిష్కరింపబడుటకు కాంతించెదము. మహాత్మర త్యాగము గావించి గురుకులమును స్థాపించిన శ్రీ శ్రీ ఆయ్యరుగారి ఆత్మకు పరమేశ్వరుడు కాంతి సోపంపగాక!

పిమ్మట వి. చక్రయ్యకెట్టి, మోక్షమహమ్మదు, మినాక్షి నుందరంపిల్లే, హాలాస్యంగారలు తమిళభాషలో కీర్తిశేషుల నుగుణముల నభివర్ణించుచు వారి ఆకస్మికమృతిలన దేశమునకు వాటిల్లిన నష్టమునుగూర్చి మిగుల వగచిరి.

వి. యల్. కాశ్రీగారు కీర్తిశేషుల నుగుణములను కీర్తించుచువారి శానుము ఆచార గోపాలమునకు దెలియుటకు గురుకుల వివాదము హేతుభూత మయ్యెననియు వారి శ్రమ ధీరత్వాది గుణములు ప్రశంసనీయులనియు వారి జీవితాశయముల నితరుల సంభ్రాంతము గావించిన వారి యాత్మకు కాంతి గలుగునని పల్కిరి.

పిదప కీర్తిశేషుల గౌరవాధ్యక్షుల సభ్యులెల్లరు నిలచి తీర్మానము నామోదించిన తదనంతరము సభ ముగిసెను.

ఇందూరు మహారాజు
ఆంగ్లదేశమున నైదేం డ్లండెదరు
ఆయనకుమారునకు 21 వ ఏట పట్టాభిషేకము జరుగును

“ఇందూరు మహారాజుగారు యంగ్లాండుదేశమునకేగి అచ్చట 5 సంవత్సరములు ఉండుట. ఆయనకుమారున కిప్పుడు 16 వ ఏట. ఇరాజుకుమారునకు 21వ ఏట రాగానే పట్టాభిషేకము జరుగును.” అని యుస్సెం ఆఫ్ ఇండియాకు పత్రిక ప్రకటించెను.
(బోంబే క్రానికలు)

సూతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

పోతనామాత్యప్రణీతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న బాగుగ ముద్రించుచున్నారము.
12 సంపుటములుగల సంపుటము క్లజుకాగితములు క్యాలికోబైండు గిట్టు పేరు రూ. 6-0-0

సంపూర్ణప్రతి రెండు సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిట్టు పేరు రూ. 8-0-0

సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిట్టు పేరు రూ. 9-0-0

ఎ. కల్లన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

క్షీరబలాశైలము

ఈ శైలముయొక్క ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి వినుటేగాని, ఆంధ్రులు అనుభవించిగాని, చూచిగాని యెఱుంగరు. కేరళ దేశవైద్యులు ఈ ఔషధరాజమును వాటికోగములయందువాడి అత్యద్భుతముగ గుణమును కల్పించుచుందురు. కేరళ సాంప్రదాయప్రకారము యోగమును సంపాదించి శ్రీశ్రీ మత్స్యలరాజాగారు అధికవ్యయమున తమ సంస్థానవైద్యులగు భిషగ్వర శేషశంకరాశ్రమి, ఏ. ఎం. ఏ. సి గారిచే తయారుచేయించినారు. ఈ శైలము పక్షవాతము, ఆక్షేపక వాతము, అశ్మివాతము, సర్వాంగవాతము, అనువాతము (రుమేటిజం) మొదలగు అశ్మివాతవ్యాధులను బోగొట్టును. బలహీనులకు, మనోవ్యాధిగలవారలకు, పిత్తప్రకృతిగలవారలకు, కన్నుబడిన అవయవములగలవారలకు, శుఖివ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి కోల్పోయినవారలకు ఉపయోగించి దీనిగుణము అద్భుతముని గుర్తించితిమి. దాక్టరు కోమసు గారుకూడ దీనిని మెచ్చియున్నారు. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి ఇది మూడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాపాతునుబట్టి ఏదికావలసిన నాన దానిని తెప్పించుకొనవచ్చును. ఔషధము వాడువిధము మందుతో సంబంధము.

7 సార్లు ఆవర్తితమైన క్షీరబలాశైలము 1 అవున్సు 0-8-0. 4 అవున్సులు 2-0-0. 21 సార్లు ఆవర్తితమయినది 1 అవున్సు 1-4-0. 4 అవున్సులు 5-0-0. 101 సార్లు ఆవర్తితమయినది 1 అవున్సు 8-0-0. 4 అవున్సులు 12-0-0.

అభ్రకభస్మము

అభ్రకభస్మతో సక్రమముగ 800 పుటములు వేయబడినది వాస్తవము. మూత్రవ్యాధులలో బాగాపనిచేయును. దయచిట్టి ఆన బహుమూత్రమును, మధుమేహమును నిర్మూలముజేసి, అందుందు చక్కెరను లేకుండజేయును. వేడిని దగ్గును, క్షుద్రునుబోగొట్టును. అనుపానవిశేషములచే నన్ని వ్యాధులకు మంచిది. వాడువిధము మందుతో సంబంధము. చాకధర తులము రూ. 5-0-0.

అమ్మవగా తీసికొనువారికి కమిషను రేటు: పోస్టుఖర్చులు వేరు.

అడ్రసు:— మేనేజరు, ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.

అశ్లస్ | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన నంబీవి.

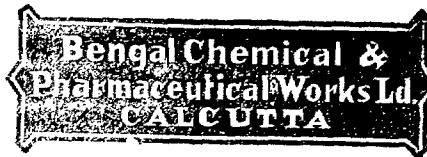
బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మేదదుకు, బలములేని కండరములకు,

ఈ అమోఘమైన ఔషధము శతావరి, బల, తల్మఘానా, గ్లిసెరినోఫాస్ఫరేటులు, ఇతర మామూలు ఔషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు ఇది తప్పక మంచిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.

కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము

సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

నమ్మకముగ క్రితమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్క్వార్టర్సు, బెజవాడ. గ్రాండ్ 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మావద్ద అనేకరకములు క్రితమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలులు అడ్డగ వ్రేలు మొదలగు బంగారు నగలున్న నవరత్నములు వేసిన అనేక మాదిరిల అడ్డగలు, జడవిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపరములు, పతకములు, మొదలగునవి పెండి రైలు కూజాలు, టంబల్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్టు మొదలగు పాత్రపానానులన్న అనేకరకములు కాల్చిగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసద్దముగా యుండును. కాను బంగార మునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

(ప్రాత్రే)బద్ధు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

195

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

ముసలిభార్యలు పడుచుభర్తలు పడుచుభార్యలు ముసలిభర్తలు

బ్రిటీషు దేశపు పెండింగ్ లెక్కలు

భర్తవయసు 20 ఏండ్లు, భార్యవయసు 90 ఏండ్లు

నవనాగరిక దేశములలో అగ్రగణ్యుని విశులకెక్కిన బ్రిటీషుదేశమునగూడ అతివృద్ధవివాహములు జరుగుచునే యున్నవి. అచట అతి బాల్యవివాహములు లేవు. సాధారణముగా 15 ఏండ్ల వయసైన వచ్చినగాని స్త్రీలకును పురుషులకునూడ పెండించేయరు. ఈ నియమములన అతి బాల్యవివాహము లంతరించినవి. ఈవిషయమున భారతదేశముకంటె బ్రిటనుదేశమే వాసిగానున్నది గాని అతివృద్ధవివాహముల విషయమున బ్రిటనుదేశము భారతదేశముకంటె అధమస్థితిలోనే యున్నది. అచట పడుచువాండ్రగు పురుషులు 90 ఏండ్లుదాటిన వృద్ధ స్త్రీలనుగూడ పెండియాడుచున్నారు.

జనాభా లెక్కలప్రకారము చాలమంది 40 వ ఏడు దాటకుండ పెండిచూడెను. 40 ఏండ్లు ప్రాథమిక వయఃపరిమితిగా ఆదేశమున భావింపబడుచున్నది. దామాషను సంవత్సరమునకు 40 ఏండ్లు వయసుగలవారిలో 204,858 మంది పురుషులకును 211,698 మంది స్త్రీలకును పెండింగ్లు జరుగుచుండును. 40 ఏండ్లు దాటినవిమృత పెండియాడువారిసంఖ్య చాల తక్కువగానుండును.

20 ఏండ్ల వయసుగల పురుషుడు 90 ఏండ్లు వయసుగల స్త్రీని, పెండియాడెను.

29 ఏండ్లు వయసుగల పురుషుడు 95 ఏండ్లు వయసుగల స్త్రీని పెండిచూడెను. 15 ఏండ్లు వయసుగల యువతిని 78 ఏండ్లు వయసుగల పురుషుడు పెండియాడెను. 18 ఏండ్ల యువతిని 81 ఏండ్ల వృద్ధుడు వివాహము చేసికొనెను. 22 ఏండ్లు స్త్రీని 84 ఏండ్ల మురుగడు పెండియాడెను.

తిరువాంకూరు కార్మికసభ

ఫణికరుగారు అధ్యక్షత వహించిరి

అల్లప్పే, జూను 8:—తిరువాంకూరు కార్మికసంఘము రెండవ వార్షిక మహాసభ నిన్ను కె. ఎం. ఫణికరుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. అనేకమంది కాన్సికులు వచ్చిరి.

ఫణికరుగారు అధ్యక్షోపన్యాసమునందు పాశ్చాత్యదేశముల కార్మికసంస్థల యభివృద్ధిని దెలుపుచు, భారతదేశసంస్థలు వెనుకబడి యున్నవని జెప్పిరి. తిరువాన్కూరు కార్మికులు యితరస్థలములవాటికన్న యెక్కువ విద్యావంతులుగ నున్నందుకు సంతసిం చెను. వారు రాజకీయ సౌకర్యములు కోరుటకు పూర్వము ఆర్థికస్థితిని బాగుపరచుకొన ప్రయత్నింపగోరెను. తిరువాంకూరు ఎస్టేటులందు కూలీలను బాధపెట్టుచున్నారని చింతిలెను. వారి ప్రస్తుతస్థితిని విచారించి బాగుజేయుటకై దర్బారువారు ఒకవిచారణసంఘమును నియమింపవలెననెను. కార్మికులు ఐకమత్యముతో మంచి సంస్థాపన గలిగియుండవలె ననెను. సమ్మెలను నిరసించెను. పెట్టుబడిదారులును, పనిజేయువారును కలసిమెలసి యుండుట యిరువురకు మంచిదనెను.

ఎకా. క్రిష్ణనుగారిని కార్మికుల తరపున కాసనసభ్యునిగా నియమించ వలె నని యొ, నిర్బంధ విద్యా విధాన మేర్పరపవలెననియు, విదేశీయుల పోటీ తొలగించుటకై కొబ్బరినారవై ఎరుమతి పన్ను హెచ్చింపవలె ననియు గోరుచు తీర్మానమును అంగీకరింపబడెను. ఇతరులు కొందరు అనేక కార్మికవిషయముల గూర్చి ఉపన్యసించిరి. (అ. ప్రె.)

మధుర ఆంగ్లోఇండియనులు

మధుర, జూను 7:—ఆంగ్లో ఇండియను సంఘము మధుర శాఖవారు కర్నూలు గిడ్డిగారు ఇంగ్లాండునకు తమ తరపున రాయబారము నంపు నూచనను బలపరచుచు వారికి కొంతభనము ఖర్చులనిమిత్త ముపిరి. గిడ్డిగా రీదినవ ప్రత్యుత్తర ముపిరి.

“మీసహాయమును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇంగ్లాండునకు రాయబార మంపుటనుగూర్చి ఇండియా జర్నాసంఘములన్నియు అంగీకరించినవి. మదరాసు కాన్సిలుమాత్రమే అంగీకరింపకన్నది. మీరు ఎంతమాత్ర మెప్పుకొనవద్దు. ఆంగ్లో ఇండియనుల భావిదేశగూర్చిపాటుబడుటయందు మాకు సహాయము జేయుచుండవలెను. (అ. ప్రె)

వాణిజ్య ప్రమాతి పెద్దశాల

గవర్నరు శంఖస్థాపన చేయుట

బొంబాయి, జూన్ 9:— బొంబాయి గవర్నరు సర్ థెస్టీఫీ వెను నేటి సాయంత్రమున వాణిజ్య ప్రమాతి పెద్దశాలకు శంఖస్థాపన చేసెను. ఆచార్య నుపస్యసింపును తాను వచ్చినప్పటినుండి నగరములో అస్పత్రి యేర్పాట్లు చాల జరిగిన వనియు నింకను జరుగనునది యున్నవనియు గవర్నరు చెప్పెను. బొంబాయి ప్రజలకు భూతదయాపరులై నీరకొరకు సహాయము జేయుటకు ముందుకు వచ్చుట బాధ తన కాళ్ళర్యము కలిగించుచున్నదనియు, అందు ముఖ్యముగా శాశ్వత వాణిజ్యము గాని 16 లక్ష లాసంగి 120 మందికి వసలి యేర్పడునట్లు ప్రమాతి పెద్దశాల గట్టించుటయు ఆందులో సగము మంచము లెల్లప్పుడు నేతపరిశ్రమలలో పనిచేయు స్త్రీలకొరకు ప్రత్యేకించియుంచునట్లును మిగతా మంచములు ఇతరుల కొరకును వినియోగపడునట్లును ఏర్పాట్లు చేయుచుట తన కాళ్ళర్యమును సంతోషమును కలిగించుచున్నదని గవర్నరు చెప్పెను. ముందు సంతరివారు వాణిజ్యగారి శామమును కృతజ్ఞతతో జ్ఞాపకమునుకొందురనియు చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

గౌ. లల్లుభాయి శ్యామల్ దాసు మెహతాగారు
బొంబాయి, జూన్ 9:— బొంబాయి గవర్నరు కార్యనిర్వాహక సభలోనికి తాత్కాలిక సభ్యుడుగా తీసికొనబడిన గౌ. లల్లుభాయి శ్యామల్ దాసు మెహతాగారు 9-వ తేదీన చార్జి పుచ్చుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, జూన్ 9:— బొంబాయిలోని మెస్సర్స్ లందు అందు బ్లాక్స్ పేసీ లెలుపులు బ్రద్లూకోట్టి లోనపడే 4-చి గడియారము లెత్తుకొనిన నేరమున ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు పెట్టు యార్డుమైరు రెజమెంటులోని జేమ్స్ విత్ హెసెల్ గ్లాడ్వి అను వారలకు నేడు రెండు నెలలు కనకత్తు విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

హరిహర్ గ్రాన్ సనుగారిమరణము

బొంబాయి కార్పొరేషను సానుభూతి

గౌ. ఫిరోజ్ సెత్తాగారి అభిప్రాయము

బొంబాయి, జూన్ 9:— బొంబాయి కార్పొరేషను యొక్క ప్రభుసభ్యులగు హరిహర్ గ్రాన్ సనుగారి మరణమునకు దుఃఖమును తెలియజేయుచు బొంబాయి కార్పొరేషను సమావేశమందు తీర్మానము గావించబడెను. పట్టణమునకు మహాపకారములను గావించెనని చెప్పు సభ్యులు హర్ గ్రాన్ సనుగారిని స్తుతించిరి. తన ఎన్నికయందు హర్ గ్రాన్ సనుగారు ప్రతిపక్షులగు సుందేనియు, ఐరోపాసంఘముగాని, ఐరోపా దేశీయులుగాని ఆమెకు సహాయ మొనరింపకపోయినను భారతీయులందఱును సామెతుల సానుభూతిలన నామె పోలిం గునందు విజయముచేసినందున సెత్తాగారు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి రాజధాని మస్తిము విద్యాసభ

ఆగష్టు 9, 10 తేదీలందు పునహాలో జరుగును

భేరుపురంమీరుగా రధ్యక్షత వహించెదరు

పునహా, జూన్ 9:— పరిశీలన బొంబాయి రాజధాని మస్తిము విద్యాసభ ఆగష్టు 9, 10 తేదీలందు పునహానగరమున భానలి వహించిన భేరుపురంమీరుగా రధ్యక్షత వహించ జరుగును. కాన్పూరికన్య జనుపురుషులు మీరుగారి కుచితము సన్మానము సొసగుటకును సన్మానములు జరుగుచున్నవి.

ఉర్దూ మేష్టరుల కాన్ఫరెన్సు

పునహా, జూన్ 9:— ఉర్దూ మేష్టరుల తృతీయ సమావేశము ఆగష్టు 10 వ తేదీన, అఖిలభారత మహమ్మదీయ మహిళా మహాసభ ఆగష్టు 11, 12 వ తేదీలందును జరుగును.

ఆంధ్రాసుగారు సిఘ్నాప్రయాణమైరి

లిట్టును ప్రభుని, సర్ మాల్ కోము హేలీని

సందర్శించెదరు

నాగపురము, జూన్ 9:— నిన్నను ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నర్, మైద్యులు అంగీకరింపకుండుటచే నీహాకు వెడలుటకు ఆగిన సి. యస్. ఆంధ్రాసుగారు లిట్టును ప్రభుని, పంజాబు గవర్నరు సర్ మాల్ కోము హేలీని పశ్చిమోత్తర రైల్వే మైద్యసంఘమున వంద్యించుటకు యాచలునుండి నేడు జయబదరి సిఘ్నాకు వెడలెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, జూన్ 9:— మెస్సర్స్ హోజీబాడియా అందు సన్నయొక్క పార్శ్వప్రధాన క్యాషియరు బొమాన్ డోజీ బొంబాయి రంసుమిల్లు చాటాలను కొంతదమ్మును మొత్తము రు 97,000/- అపహరించినందుకు ఆరెస్టు చేయబడెను. స్టాకు ఎక్స్చేంజిద్వారా అమ్మిన కొన్ని చాటాలను పోలీసువారు రాబట్టిరి. బొమాన్ డోజీ విచారణ జరిగేవరకు ఖయిదులో నుంచబడెను. (ఆ. ప్రె.)

తయారు చేయుట

అతి

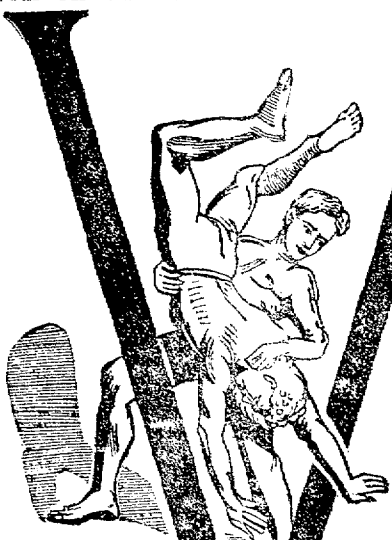
సులభము!

ఒకభాగము క్వాకరుట్టును రెండింతలు వలసలకాగదు నీళ్లతోకలిపి-స్వల్పముగా ఉప్పును చేర్చును-20 నిమిషములవరకు లేక అంతకుపైగా కొంతసేపువరకు ఉడుకబెట్టుడు. ఈ అమృత మైనట్టియు, రుచికరమైనట్టియు, ఆరోగ్యకరమైనట్టి ఆహారమును తయారుచేయుటకు మీరు చేసి వల

Quaker Oats

క్వాకరుట్టు చేతితో తాకుటచుటలేదు.

VIGOUR Can Be YOURS

“నైట్” “వన్ దన్”

ఈ దివ్యమగు స్త్రీ పుష్కల జాతులకు సంభవించు కఠిన బలహీనత, కుక్లవృత్తి, నపుంసత్వము, స్వల్పస్థూలము, అతీత స్త్రీ సంభోగము వగైరాలన్ని కలిగి చెల్లిన వ్యాధి చిహ్నములకు నిస్సంశయ నివారణ.

ఇందులో (విటివ్ ఫార్మ్యూలేషన్) బొమభ గ్రంథములన్ని బయటపడిన మిక్కిలి సుకుమార సుప్రసిద్ధ బలవర్ధకావధముల (బానిస్క్లు) ముఖ్యముగా సందోహముల గ్రహించి చేర్చబడియున్నది. అట్టిలభముచే కుక్లవృత్తి యొక్క “మెకా” అను సిద్ధావధము, నవీన రసాయన (Chemistry) వైద్యచికిత్స శాస్త్రము (Therapeutics) ల విషయ చర్చలతో బయటపడిన నరములకు పటుత్వమును కలిగించు బానిస్క్లులలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవని సంపూర్ణముగా నిర్ణయింపబడినది.

అతిబలహీనతగా నున్నప్పుడు “నైట్” అననది ప్రైవేటుగా యాపయోగించ బడునది.

మనరాయ రాజధాని పోల్ యేజెంట్లు అయిన దాదా అండ్ కో. కే. మి. స్టే. ఎస్. నేషన్స్, మదరాసు.

చెన్న పరి కార్య శేషం

భిక్షుగాండ్ర సమస్యను పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నములు

రాయపేట వైద్యశాలను మూరపియనుటకు ప్రయత్నములు నిరసించుట

చెన్న పరి కార్య శేషం పథవారు తిరిగి నిన్న సాయంత్రము రివ్యూను భవనమునందు రా॥ బి॥ జి॥ తిరిగివచ్చి చెట్టిగారి యభ్యుత్థత క్రింద సమావేశమైనపుడు కార్య శేషం పథవారు వివరములను గురించియు, రాయపేట వైద్యశాలను మూరపియనుటకు ప్రయత్నములను గురించియు, నగరమున భిక్షువులకు తరలవసతుల సేర్పరచి భిక్షుకృత్తులను తగ్గించుటకు గురించియు దీర్ఘమున చర్చలు జరిగెను.

రా॥ బి॥ జి॥ నారాయణసామిచెట్టిగారు రాయపేట వైద్యశాలను, యూరపియనుటకు ప్రయత్నములు గురించి ప్రభుత్వమువారు రాయపేటను వివరములు సభివారి యెదుటకు చెప్పి అట్టిచర్య చాల ఆక్షేపణీయమని నిరసించుచు నొక ప్రతిపాదన మొనర్చిరి. రాయపేట వైద్యశాల చెన్న నగరమున దక్షిణ భాగముల ప్రజలకు వరదలని వచ్చును. జాలివి వత్తులచే ప్రేరేపింపబడి ఇల్లెంత మాత్రమును నడుపుటలేదు, యూరపియనుట కవసరమని దోచునెడల వారి కింకా వైద్యశాల సేర్పరచుచో నాచెట్టి యాక్షేపణము లేదు. ఇట్టిమాటలవలన ప్రజలకు చాలకష్టము గలుగును గావున ప్రజాప్రతినిధిసంఘమున నీ కార్య శేషం పథవారు తమ యాసమ్ములని తెలుపవలెను.

వి. చక్రవర్తియ్య చెట్టిగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు అన్ని కులములవాటికిని జాతులవాటికిని అన్యోన్యత సభివృద్ధిపరచుట కల్పించుచున్న ఈ సమయమున జాలివిభేదమును నిట్టి సూచనను ప్రభుత్వమువారు రాయపేటను తీవ్రముగ ఖండించిరి. వైద్యశాల ప్రభుత్వమువారిదే యైనను పన్నుల నొసగు ప్రజల యాసమ్ములని తెలుపుటకు కార్య శేషం పథవారికి సంపూర్ణాధికారము గలదు.

సి. భక్తవర్త్యులు నాయుడు గారు రాయపేట వైద్యశాలవలన నగరమున అయిదు దివిజనులవాటికి చాల యుపయోగము గలుగుచున్నదనియు, జెనరలు హాస్పిటలు మొదలగు వైద్యశాలలన్నిటియందును యూరపియనుటకు ప్రయత్నము వార్డులను ప్రత్యేక స్థానములను ఏర్పరచుచున్నదియు అందుచే వైద్యశాలకు ప్రత్యేకముగ యూరపియనుటకు ప్రయత్నములు ఉపసరము లేదనియు నుడిచిరి.

మీనాక్షి సుందరం పిల్లెగారు తీర్మానమును బలపరచుచు యూరపియనుట విడివరకే అన్ని వైద్యశాలలయందును ప్రజలందరి ఖర్చుపైను చాల ప్రభోగము లనభవింపచున్నారనియు భారతీయులు వైద్యశాలలందు పశువులవలె పరిగణింపబడుచున్నారనియు భారతీయుల కంతమాత్రము గూడ లేకుండ వైద్యశాలను యూరపియనుట కొనసరకు చాల ఆక్షేపణీయమనియు నుడిచిరి. అంతియగాక ప్రభుత్వమువారు విడివరకే వైద్యశాలను దేశీయ వైద్యపాఠశాల కొనసరకుమని వాదన మొనర్చి యుండిరి. ఇప్పుడు దేశీయ వైద్య పాఠశాలవారిని ఆలకుద్రోసి యూరపియనుటకొరకు ప్రయత్నంపజూచుట చాల అన్యాయము.

కె. వ్యాసరావుగారు తీర్మానమును సాక్షేపించుచు, రాయపేట వైద్యశాలను యూరపియనుటకు ప్రయత్నము విషయము ప్రభుత్వమువారి ఆలోచనలో నున్నదను వదలి తప్ప సమస్యను దోచుచున్నది, సుంత్రిగారు మదగానులో నెయిం దెనుగాన రూఢిగ నీ విషయముయొక్క యధార్థతనుగురించి వారిని గమనింపి ఆ వదలి నిజమునచో నిట్టి తీర్మానమును తేలువచ్చుననియు అంతవరకీ తీర్మానము సాపేక్షించవలెననియు నుడిచిరి.

అభ్యుత్థుడు వ్యాసరావుగారి ఆక్షేపణను గురించి నుడువుచు విషయము లిప్పుడు చాల తేగజగా జరుగుచున్నవినియు అందుచే విమర్శ నిజము కాజాయను విషయమును విచారించుచు గూర్చున్నచేత కార్య శేషం పథవారు తమ యభిప్రాయమును తెలుపుటకు యవకాశము దొరకక పోవచ్చుననియు, తీర్మానమును స్వల్ప సవరణతో సంగీరింపటకు ఉచితమనియు నుడిచెను.

తీర్మానము

సామి చెంకటాచలం చెట్టిగారు నారాయణసామి చెట్టిగారి ప్రతిపాదనకు స్వల్పమున సవరణల నొసర్చుచు బలపరిచిరి. సవరింపబడిన తీర్మానము కిందివిధముగ నున్నది. "రాయపేట వైద్యశాలను యూరపియనుట కొనసరకు ప్రయత్నములు తగిన రీతి యూరపియనుట ప్రయత్నంపజూచుటకొరకు యూరపియనుట సంస్థ వారికి చుట్టకు గాని ప్రభుత్వమువారు రాయపేటను మూరపియనుటకు అట్టి సూచనలయెడల కార్య శేషం పథవారు తీవ్రముగ నసమ్ములని తెలుపుచున్నారని ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుటకు అధ్యక్షుని ససభవారు గోరుచున్నారు."

తీర్మానము పోటునకు బెట్టుబడి ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడినది.

కార్య శేషం పథవారి పెట్రోలు డబ్బాలు మాయమగుట

వి. చక్రవర్తియ్య చెట్టిగారు కార్య శేషం పథవారు నందు చాల పెట్రోలు డబ్బాలు అధ్యక్షునియొక్క నడంబడిన ఈ సభవారి యెదుటకు చెప్పి, ఇది నిజమునచో చాల నాజీవణీయమున విషయమని నుడిచిరి.

కార్య శేషం పథవారు ఇంజనీరుగను పొన్నుముగారు ప్రభుత్వ తరమునను, పెట్రోలు డబ్బాలు మాయమగుట లేదనియు, బెట్టుబడి కంపెనీవారు చాల పర్యవేక్షణగా పెట్రోలు పరభరాజీన డబ్బాలను తిరిగి తీసికొనివెళ్ల కక్షేపణ తీసిరినియు ఇప్పుడు కంపెనీవారువచ్చి రెండువేల డబ్బాలు నిలువయుండిన తెండని యెదుగుచున్నారనియు, కార్య శేషం పథవారు ప్రకారము 800 డబ్బాలకంటే నెక్కువయ్యి సవసరములేదనియు, ఇది కంపెనీవారి లెక్కలలో పొరబాటుగాని వేరుగాదనియు, లెక్కల సరిజామకొనుచో వ్యవహారము గురుతుననియు నుడిచిరి.

వర్క్సు పాపు పరిపాలనా పునర్నిర్మాణము

సి. భక్తవర్త్యులు నాయుడుగారు ఈ కింది తీర్మానము అత్యవసరమైనదిగ పరిగణించి ప్రతిపాదించిరి. కార్య శేషం పథవారు కార్య శేషం పథవారు పోషించుకొన కక్షిగలగునట్టి నర్సులుగా నూచల నొసర్చుట కీ కిందివిధములగు యుపసంఘము నియమింపబడినది. సామి చెంకటాచలం చెట్టి, ఆర్. మదన గోపాలునాయుడు, వి. చక్రవర్తియ్య చెట్టి, అబ్దుల్ హమీదుఖాన్, నర్సు, ధనపాలు మొదలయిరారు, (కౌన్సిల్, జోన్సు, భక్తవర్త్యులు నాయుడుగారు).

నాయుడుగారు తీర్మానమును పాదించుచు, కర్మగార మిప్పుడు చాల నష్టముతో నిర్వహింపబడుచుండుట కొంచెము మనియు, కార్య శేషం పథవారు కర్మగారు రెట్లకంటే ఇతరకంటే నీల రెట్లు తక్కువయిన కారణముచే కార్య శేషం పథవారు తమ ఆర్డరును ఇతరకంటే నీల కొనసరకు మంచిదిగాదనియు కర్మగారు రమనకు ఆర్డరులను నొసగుచో అందు నూటికి 15 చొప్పున తిరిగి తమకేవలముననువిషయమును కార్య శేషం పథవారు గమనింపట లేదనియు నుడిచిరి. హమీదుఖాన్ గారు ది॥ బి॥ జి॥ నారాయణసామి చెట్టిగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. తీర్మానమును పోటునకు బెట్టుగా సేగ్రీవముగ సంగీరింపబడినది.

భిక్షుగాండ్ర సమస్య

రా॥ బి॥ జి॥ వరదరాజులు నాయుడుగారు రంతుల, నగరములలోని ధైక్షు క వృత్తి నిత్య గించు ప మ కృత్య పై చర్చను ప్రారంభించిరి. నగరమున కొందరు ధైక్షుకృత్యమునే వృత్తిగా బెట్టుకొనుటను తొలగించుటకు గూచల నొసర్చుటకు 1924 సం॥ జనవరి 29 తేదీ నొక యుపసంఘము నియమింపబడినది. ఉపసంఘమువారు సెప్టెంబరు 4 న తేదీన సమావేశమై ఒక చిట్టాపత్రానికను తయారు చేయుటకు రా॥ బి॥ వరదరాజులు నాయుడుగారిని నియమించి వారినివేదికను అంగీరించిరి. నాయుడుగారి నివేదికయందు మూడు ముఖ్యములు నూచలను ఉపసంఘమువారు రామోదించి కిఫాయతేసిరి. (1) విద్యకుల నరెట్టుకేయుటకు కానివీరి ఇన్ స్పెక్టరుల కధికారములను విషయమున దప్ప మిగిలిన విషయములందు నివేదికలో నూచింపబడిన పద్ధతులమీద కానముల పవరింపట (2) నివేదికయందు నూచింపబడిన రీతి నొక ప్రత్యేక సంస్థ సేర్పరచుట. ఇంతియగాక ఉపసంఘమువారి క్రింద విధముగ గూడ కిఫాయతుల నొసర్చును. (1) తిరువళ్ళిక్కేలం గు భానాయుడు అదనముగా 200 అశ్వులను విచ్చగాండ్రకు ఆహారములకు (20) విచ్చగాండ్ర కొర సేర్పరచుటకు ఇట్టి సంస్థలను ధర్మముల సంయుక్త సంఘమువారి యాజు

స్వయం నుండుట. ఈసంఘమునందు కార్య శేషం పథవారికి ప్రభుత్వమువారికి ఇతర ధార్మిక లక్ష్య సంఘములకు ప్రాతినిధ్యముండును. వేరేయి సంస్థలపోషణకు చందాల నాహ్నినింపటకుగూడ నిసంఘమున కధికారముండును.

3. ఈ ప్రయత్నములకు వ్యయములో సగభాగమును భరింపవలెననియు, కుమ్మరిగ కరణాలయమును కమిషనరు గారు మరతుండుగావించు చూర్పుల ననుసరించి కార్య శేషం పథవారి కొనసరకుననియు ప్రభుత్వమువారిని గోరవలెను.

వరదరాజులు నాయుడుగారు, పై యుపసంఘమువారి సూచనలను గురించి వివరించుచు - ఈ విషయము ను చర్చించునపుడు, ప్రజల విశ్వాసములను గమనింపవలెనని నుడిచిరి. చెన్న నగరమున 2 వేలకు పైగా చిచ్చుగాండ్రు గలరు. ఇందులో, దేవాలయములు, తీర్థములు, మొదలగు మతసంబంధ ప్రదేశములందును, ఇంటింటికి వెళ్లుచును చిచ్చుమెత్తుకొనువారిని మినహాయించి ఇతర ప్రదేశములందును వీధులందును చిచ్చుమెత్తువారిని నందరిని కాపనాధికారము క్రిందకు తీసికొనిరావలెను. మినహాయంపబడిన తరగతి యెదుగుగాడ, కుమ్మరి మొదలగు అంటుకొగములు గలవారిని, ప్రజలను పీడించువారిని, బాలురను బాలికలనుగూడ కాపనాధికారముక్రిందకు తీసికొనిరావలెనని ఉపసంఘమువారు యద్యే తించిరి. కాపనాధికారముక్రిందకు వచ్చు భిక్షువులలో మూడు తరగతులుండును. 1. కక్షిగలవారు, 2. కక్షిహీనులు, 3. బాలురు. మొదటివానికి ఒక వలస ప్రదేశమును, అచ్చట నొక కార్మిక గృహమును ఏర్పరచవలెను. రెండవ తరగతివారిలో అంటుకొగములచే పీడింపబడువారిని వేరుగ ప్రత్యేక కరణాలయములందుంచవలెను. కుమ్మరిగలగు భిక్షుగాండ్రును చెంగల్పలు కుమ్మరిగ కరణాలయమునకు వెళ్లుటలు నిర్బంధింపవలెను.

కానములకు నవరణలు

నగరమునగల చిచ్చుగాండ్రు అడుపుకొనికి చెప్పుటకు ప్రస్తుతమున్న కానములలో స్వల్పమునసవరణల నొసర్చినజాలును. ప్రస్తుతము జిల్లామునిసిపాలిటీల అధ్యనసంపది చిచ్చుగాండ్రుకు కరణాలయముల సేర్పరచుటకు ధనము వెచ్చింపవచ్చును. కాని ఈ అధికారమునుగురించి ఇంకను స్పష్టపరచుటకు కొంచెము సవరింపవలెను. జిల్లా పోలీసులక్రింద వీధులలో చిచ్చుమెత్తు వారిని ఆరెట్టుకేయుటకు పోలీసుకానిస్టేబులున కధికారము గలదు. కాని ఈ అధికారము ఇంచుమించు మృతాత్మరమువలె వున్నది. ఈ కానముక్రింద నరెట్టుకేయుబడినవారికి కారాగృహ కిక్షునిధించుటకు మారుగ చిచ్చుగాడు కక్షిగలవాడైనచో కార్మిక గృహమునందుంచుటలు విధించుటకును, అశ్వుడైనచో చిచ్చుగాండ్రు కరణాలయమునందుంచుటలు విధించుటకును మేజిస్ట్రేటు నకధికారమునొసగును కానమును సవరింపవలెను. అల్లరిజేయు చిచ్చుగాండ్రుకు ఆరునెలలకిక్షు విధించుటకును, ఇతర ప్రదేశములనుండిచ్చు చిచ్చుగాండ్రు తిరిగి వారి ప్రదేశమునకు పంపివేయుటకును మేజిస్ట్రేటు కధికార ముండవలెను. కుమ్మరిగలగు కానమును చెన్న నగరమునకు వర్తింపజేయవలెను. కిక్కులు కానమును గూడ కొంత సవరింపవలెను.

నగరములోని చిచ్చుగాండ్రుకు కరణము సేర్పరచుటకు తగు వసతుల నవసరము. కక్షిగలవారి కొక వలస ప్రదేశము కావలెను. ఇంతవరకును కుమ్మరిగ కైత్యాలయముగ నున్న రెండియారు పేటలోని ప్రదేశ మిందుకు బాగుగ నుపచరించును. అచ్చట నివృతు 320 మంది యుండవచ్చును. ఇంకను 100 గురుకు తావుగలదు. ఈ ప్రదేశమును కార్య శేషం పథవారు కొనసరకు ప్రభుత్వమువారు అంగీరించుచున్నారు.

అశ్వులకు చిచ్చుగాండ్రుకు వసతికొనుటకు కీనగరమున చాల సంస్థలు గలవు. అందు ఒకటి మజీగారిసత్రము. ఇందు 150 కి వసతిగలదు సుత్రపు అధికారులు 100 మందికి వుదితముగ భోజనము నొసగుచున్నారు. అద్రదేశమున ఇండ్లుగట్టుచో 350 మందికి వసతియేర్పడును. తిరువళ్ళిక్కేల అన్నదానసమాజము మొదలగు వేరేయి అన్నదాన సమాజములుగూడ అశ్వులకు చిచ్చుగాండ్రుకు సదుపాదు మొనర్చుటకు తోడ్పడును.

వ్యయము

చిచ్చుగాండ్రు సెటల్మెంటును నిర్వహించుటకు సం॥ కును 20000 లగును. అందు ప్రభుత్వమువారు సగభాగము భరిండు సెటల్ కార్య శేషం పథవారు 25000 లను భరింపవలెను. అశ్వులకు చిచ్చుగాండ్రు కరణాలయమునకు ప్రతివత్సరము రు 40000 అగును. అందు ప్రభుత్వమువారి సగభాగము పోను కార్య శేషం పథవారు 20 వేలను భరింపవలెను. చిచ్చుగాండ్రు సెటల్మెంటు భవనముల నిర్మాణమునకు 20 వేలను కరణాలయ

[illegible]

రాయపేట ఆస్పత్రి

రాయపేట ఆస్పత్రి నికమీద యూరపియను లకు ప్రత్యేకించిన రోగియు, భారతీయుల కిక నక్కడ ప్రవేశముండదనియు, నిటీవల వదంతులు బయలుపడెను. ఈవదంతులు నిజమగునో కానో, ప్రభుత్వమువారింతవరకు ప్రచురింపరయిరి. కాని సర్వజనరలుగాను రాయపేట వైద్యాలయము నిందునిమిత్తము పరిశీలించుటల మాత్రము దెలిసినది. వదంతులు నిజమగుచో, నింతకన్నను అసభ్యమగు ఏర్పాటు నేరొకటండబోదు. ప్రజల కబ్బును వెచ్చించి, ప్రత్యేకముగ నొక జాతివారికి వైద్యాలయముల ఏర్పాటు జేయుటవలన, యూరపియనులకును భారతీయులకును మధ్యగల భావభేదము మింకను పెరుగుటకు నీలు నలుగును. ఉభయసంఘములును చేరువకు రావలెనని కోరుటకు బదులు, ఎడబాటు నింకను పెంచుట న్యాయమగునా? రైల్వేలో యూరపియనులకు ప్రత్యేకపు గదులు కావలెను. న్యాయస్థానములలో వారికి ప్రత్యేకపుహక్కులు గావలయును. విద్యా సౌకర్యములన్నియు ప్రత్యేకములు. తుదకు వైద్య విషయమునగూడ ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులజేయుచో, జస్టిసు పరిపాలనపు యసమర్థత పూర్తిగ వెల్లడియగును. జనరల్ ఆస్పత్రులలో, యూరపియను లకు జేసెడి ప్రత్యేక సౌకర్యము లిదివరకే తీవ్ర విమర్శనమునకు గురియగుచున్నది.

హిందూదేశమందంతటను యూరపియనులకు జేసెడి ఏర్పాటులు మిగుల సౌఖ్యదాయకములుగ నుండుటయు, భారతీయులునుచోటులు అనుకూలముగ నుండుటయు అనుభవైకవేద్యమే. ప్రజలు మేల్కొనిననాటినుండియు, అధికారులెచ్చ కొనసాగుట కిబ్బందిగనున్నది. యూరపియనులకు ప్రత్యేకపు వైద్యాలయముల నేర్పరచుచో, ప్రజాపరిపాలన కవకాశముండదు. యూరపియనువిద్యను వలె యూరపియను ఆస్పత్రులనుగూడ విద్యను శాఖలలో నేర్పరచుచు. యూరపియను సైనికులుండుటకు యూరపియను సేవిలియను లుండుట ఎటుల యవసరమో, నటులనే యూరపియను వైద్యోద్యోగులును నిలిచియుండుట యవసరమని వాదించుచున్నారు. భారతీయవైద్యులచే యూరపియనులకు చికిత్స జేయించుకొనుట కిష్టపడెను. భావోచితముగ చాటుచున్నారు. ఇట్టి ఆస్పత్రిలో యూరపియనులకు ప్రత్యేకపు హక్కులు, విశేషసౌకర్యము లున్నను, భారతీయుల స్వల్ప కొద్దినో గొప్పగనో అంటుచుండును. ప్రత్యేకవైద్యాలయమును నిర్మించుచో అట్టి అంటు సోకకుండ యిచ్చవచ్చిన యేర్పాటు

లను జేసికొనవలగును. కెనియా మొదలగు దేశములలోని ఏర్పాటుల నీదేశమున తెచ్చిపెట్టెదరు గాబోలు!

హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము లభించుటకు మార్గ, సర్విసు ఉద్యోగుల నిరంకుశాధికారము బలపడుటయు, యూరపియనుల ప్రత్యేక సౌకర్యములు న్యధిజేందుటయు తటస్థించుచున్నవి. స్వపరిపాలనము ననుభవించెడి యే దేశమునందును నిట్టి దుస్థితిని సహించజాలరు. హిందూదేశమునందెట్టి విచిత్రపు ఏర్పాటులు జరుగుట కయినను వీలగుచున్నది. రాయపేట ఆస్పత్రి, ప్రభుత్వమువారి హస్తగతమై ఎంతకాలమో కాలేదు. అంతకు పూర్వము, మద్రాసు కార్పరేషనువారు దీనిని పరిపాలించుచుండిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారింతర్వర్తంలో మార్పుజేసి, ప్రజల కది యుపయోగపడకుండు నటుల చేయుట, మిగుల అసంభావ్యము. ట్రిప్లికేను, మైలాపురం, తేనాంపేట మున్నగు ప్రదేశముల కంతకును ఇదియే ముఖ్యధార మగుచున్నది. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనను యూరపియనులకు రిజర్వు చేయుటవలన, ఎంతనష్టము గలదో యూహించవచ్చును. వైద్యసహాయ మింకను అధికము గావలయునని తలచుచున్న ఈ దినములలో, ఉన్న వైద్యాలయములనుగూడ నూడబెరుకుట వివేకము గాజాలదు. మద్రాసు కార్పరేషనువారు త్వరలో మేల్కొని, తమ ఆసక్తిని దృఢముగ దెలిపి సందులకు నమ్మతీంచెదము.

నిన్నటిదినము జరిగిన సభలో, డి॥ బ॥ నారాయణస్వామిచెట్టిగారు, రాయపేట ఆస్పత్రిని యూరపియనుల పరము చేయగూడదని తీర్మానము నుపపాదించిరి గాని, యూరపియనులకు వేరొకచోట ప్రత్యేకవైద్యాలయమును నిర్మించుచో తమ కభ్యంతరము లేదని నుడివిరి. ఇట్టియభిప్రాయమును ఇతరసభ్యు లామోదింపనందులకు సంతసించెదము. ఏ సంఘమువారి కయినను ప్రత్యేక వైద్యాలయములను నిర్మించు సూత్ర మనలే తప్ప నుటకు సందియము లేదు. కార్పరేషనువారికి నిజమగు సంగతి తెలియకపోవుటచే, తీర్మానమును కొలదిగ మార్పుజేసిరి. ఇప్పుడు వ్యాపించిన వదంతి నిజమగుచో, కార్పరేషను సభవారు దాని సంగీకరింపజాలరని, తీర్మానింపబడెను. వెంటనే, ప్రభుత్వమువారు నిజస్థితిని ప్రచురింపవలయును, లేనియెడల, పౌరులలో నశాంతి హెచ్చును. ప్రభుత్వమువారి కేకారణముచే నయినను రాయపేట ఆస్పత్రి నిర్వహణమును వదలివైచునెడల, కార్పరేషనువారు దానిని చేపట్టవచ్చును. అటులగుచో ప్రభుత్వమువారు తమ వైద్యోద్యోగులను నియమించుట కంగీకరింపరని, యొకసభ్యుడు దెలిపెను. అప్పుడయినను ఇబ్బంది యుండదు. ఎందరో సమర్థులగు ప్రేమేటువైద్యులు లభింపగలరు. దేశీయవైద్య ప్రవీణులను నియమించి, కార్పరేషనువారు ఆయుర్వేద యూనానీవైద్యములకు గూడ ప్రోత్సాహ మొనగ గలుగురు.

ఆంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడిక

నానారాష్ట్రసంఘ సమావేశము జనీవాలో మొన్నటిదినము ప్రారంభమయినది. ఇదియొకమూల

జరుగుచుండ, ఇంగ్లండు ఫ్రాన్సులమధ్య వేరొక యొడంబడిక జరుగుచున్నది. నానారాష్ట్రసంఘమే అన్ని వివాదములనుతీర్చి, ప్రపంచశాంతిని రక్షించునని తలచుచుండ, వివిధజాతులును ప్రత్యేకపు ఒడంబడికల నేర్పరుచుకొని, ప్రాతపక్షతులనే కొనసాగించుచున్నారు. ప్రధానసభ్యులగు ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సులే యీ తీరు న మెలగుచుండ, తక్కువదేశములెటుల మెలగునో జెప్ప నక్కరలేదు. ఇప్పుడు దెలిసిన సమాచారము ప్రకారము, జర్మనీదేశపు పశ్చిమ ప్రాంతమును రక్షించుటలో ఫ్రాన్సుకు తోడ్పడుట కింగ్లండు అంగీకరించుచున్నను, తూర్పుదిక్కుకు సంబంధించిన వ్యవహారములలో జోక్యము కలుగజేసికొనుట కంగీకరింపలేదు. జర్మను దండయాత్రను పశ్చిమదిశను నిరోధించుచో, ఇంగ్లండు కెట్టి భయము వాటిల్లదు. తూర్పుదిశతో ఇంగ్లండు కంతగ బనిలేదు. ఫ్రాన్సుకు తూర్పుదిశగూడ ముఖ్యమే. ఏలనన, జర్మనీతో రుష్యా గలసి ఫ్రాన్సునుపద్రవమున ముంచవచ్చును. గత సంగ్రామము నందు, జర్మనీని పశ్చిమమునను, తూర్పుదిశనుగూడ శత్రువులు ముట్టడించిరి. ఒకవంక ఫ్రాన్సు, వేరొకవంక రుష్యా ముట్టడించుటచే, జర్మనీకి మిగుల యిబ్బంది గలిగెను. హిటలర్, మెకెన్సనుగార్ల చాకచక్యమంతయు నిరుపయోగమయ్యెను. ప్రస్తుత సమయమున, రుష్యా చెప్పినటుల వినక పోవుటచేతను, ఇంగ్లండు ఫ్రాన్సులకు ప్రాతికూల్యము జూపుటచేతను, జర్మనీ దేశపు తూర్పు సరిహద్దు విషయమై ఫ్రాన్సు మిగుల ఆందోళనముపడుచున్నది. కాని, ఇంగ్లండు విషయమున జోక్యము కలుగజేసికొన దలంపలేదు. అయినను ఒక్క సౌకర్యమును మాత్రము ఇంగ్లండు గలుగజేసెను. ఫ్రెంచివారి తూర్పు మిత్రుల కుపద్రవము గలుగునేని, రైను ప్రాంతమును ముట్టడి భూమిగ చేసికొనుటకు, ఫ్రాన్సు కవకాశ మొనగునట. ఆస్తిను ఛేంబర్లెను, బ్రయండుగార్ల కీ విషయమున ఏకీభావము గుదిరెనని దెలియుచున్నది. క్రొత్త ఒడంబడిక యూరపులో నెట్టి భావముల నుదయింపజేయునో, జెప్పజాలము. రుష్యాకును, జర్మనీకిని, క్రొత్త ఏర్పాటు వెగటుగనుండుట సహజము. మిత్రమండలివా రంపిన ఆయుధనిర్మూలనసందేశమే, జర్మనీలో తీవ్రాందోళనము గలిగించినటుల పార్తలు దెలుపుచున్నవి. క్రొత్త ఒడంబడికవలన, ఆందోళన మింకను వృద్ధి గావచ్చును. పోలెండుగూడ, ఈ యొడంబడిక సంగీకరించునో లేదో యనుసందేహము గలదు. మరియొక విషయము గలదు. ఆంగ్లో-ఫ్రెంచి ఒడంబడిక సంగీకరించినగాని, జర్మనీని నానారాష్ట్రసంఘమున జేర్చవీలులేదట. యూరపునం దింకను శాంతివాతావరణము ప్రబలుట లేదు. మనఃస్పర్థలు పెచ్చు పెరుగుచున్నవి. భావిపరిణామ మెటులుండునో జెప్ప వీలులేకున్నది.

రాజకీయపక్ష సంయోగము

రాజకీయపక్షసంయోగ మావశ్యకమని ఎల్లరంగీకరించెడి విషయమే. ఇట్టి సంయోగమును గుదుర్చుట కిదివరకు ప్రధుత్వములు కొంతవరకు జరిగెనుగాని, అవి యొకను సఫలము గాలేదు. నేడు ఏదిక్కున భావించును, సంయోగధ్వని విను

పించుచున్నది. పట్టుప్రభృతు లొక వంకను, మితవాదు లొకవంకను సంయోగము గోరుచున్నారు. సురేంద్రనాథబెనర్జీ గారుమాత్రము, అందరును మితవాదులలో జేరవలయు ననియు, సత్యమూర్తి గారు అందరును స్వరాజ్యపక్షములో జేరవలయునని కోరుచున్నారుగాని, వీరిహితమును పాటించువారు అరుదుగనుండురు. అన్ని పక్షములవారును ఒక మగుటకు సాధనమేమి? రాజకీయవ్యవహారములలో మరల యాచనపద్ధతులను ప్రవేశపెట్టుచో, మితవాదులు సంతసించెద రనుటకు సందియములేదు. కాని, స్వరాజ్యపక్షమువారిందుకు సమ్మతించెదరా? ప్రతిష్ఠంభన పద్ధతులను పడలుకొందురా? మహారాష్ట్రసభయందటివల, రాజకీయ సంయోగతీర్మాన ముమోదించబడెను. మరల సహకారమార్గము ద్రోక్కవలయుననునూహ ప్రబలుచున్నది. ఇందుకు దోడుగ, 28 వ తేదిన స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకసభ నాగపురమునందు జరుగుననియు, మంత్రి పదవులను స్వీకరించు విషయ మాలోచింపబడు ననియు, డాక్టరు మూంజీగారు తెలుపుచున్నారు. ఈమారు, మంత్రిపదవులను స్వీకరించుటకు, మధ్య రాష్ట్రస్వరాజ్యపక్షమువారు రొప్పుకొనెద రని సమ్మతవచ్చును. కొన్ని ప్రవేశము విషయమై స్వరాజ్య పక్షమువారు మొదిట పట్టుబట్టుటచే, బహిష్కార పద్ధతులు పడలివేయబడెను. నాలుగు చందాయొక్క టి మాత్రము విచేతవస్త్రు బహిష్కారచిహ్నముగ నుంచబడెను. అదియు దొలగిపోవుటకు సిద్ధముగ నున్నది. ఇక, శాసనసభలలోనయినను ప్రతిష్ఠంభన కొనసాగెడి యవకాశము పోయినది. ఉద్యోగపదవులను స్వీకరించుటకు, మహారాష్ట్రపక్షమువారు ఆయత్తులగుచున్నారు. రాజకీయసంయోగమున కిప్పుడనుకూల వకాశములున్నను, ఇట్టిసంయోగమువలన ప్రయోజనముండజాలదు. పరాక్రమభావపూరితు లెంత కలసియున్నను, వారి కోర్కెలను పాటించువారుండరు. స్వతంత్రపద్ధతుల నవలంబించి స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు ప్రజ లేకదీక్షాబద్ధులగునపుడే, సంయోగము ఫలించును. ప్రస్తుత పరిస్థితులు స్వకీప్రవర్ధనము గోరువారికి మిగుల నిరుత్సాహము గలిగించక మానవు.

యాచనమునకు

చెన్నపురిలో యాచనమునకు సాధించుటకై, రా. బి. టి. వరదరాజులు నాయకుగారు శ్రమ దీసికొని పనిజేయుచున్నారు. వీరి కోర్కెమీద, కార్పరేషనుసభ వారికవిచారణంపుము నేర్పరచిరి. నాయకుగారు, చిత్తురిపోర్టు నెకిద్దాని కమిటీవారికి బంపిరి. విచారణసంఘమువారి పోర్టు నామోదించుచు, చట్టము నెకదానిని తయారుజేయవలయునని సిఫార్సుజేసిరి. కమిటీవారి సూచనలు అనుకూలముగనేయున్నవి. యాచకుల పోరు దగ్గిపోయి, నాటిక జేవనోపాధి లభించుట, ఎల్లదను కోరదగినది. కాని, ప్రస్తుత పుష్కరాటల ప్రకారము యాచకులను పోషించుటకు సాధ్యపడదు. అన్నదానసత్రము లెన్నియోలేవు. కార్పరేషను సభవారియననుభవము విశేషముగ వెచ్చింప జాలరు. ప్రభుత్వమునా రెండువహాయము జేసెదరో తెలియదు. ఏబదివేలు సరిపోవు నని

వరదరాజులు నాయకుగారు చెలుపుచున్నను, ఇది చాల తక్కువమంది పని తలచెదము. అందుచే ముందుగా యాచకులకు జీవనోపాధి కల్పించుట, వారిని శిక్షించుట కేర్పాటు జేయుచో, అలజడి కలుగకమానదు. వ్యక్తులుచేసెడి ధర్మమున కాటంకములుగూట నహజము. అందుచే తమయాహ లెంతవరకు కొనసాగునో, తామెందరకు సహాయము జేయగలరో, కార్పరేషనువారు మున్ముందుగ పరిశీలించవలయును. కుష్టువారందరను పోషించుటకు పిలులేదను తలంపుతో, ప్రభుత్వమువారు కుష్టువారిని నిర్బంధించరయిరి. అట్టిచో, కార్పరేషనువారు మాత్రము తొందరపడుటవలన నేమి ప్రయోజనము? తగినన్ని వనతిగృహముల నేర్పాటుజేయువరకు, నిర్బంధ ప్రయోగముండగూడదని తీర్మానించుటలో, కార్పరేషను సభవారు వివేకముజూపిరి. కాని, మరియొక ముఖ్యసూచనను, విచారణసంఘమువారు గాని కార్పరేషనువారుగాని, గమనింపక పోయిరి. రాటము నుపయోగించుటవలన, యాచకులకు సులభజీవనోపాధి గలిగింపవచ్చునని, వెనుక సూచించియుంటిమి. యాచకులకును, కార్పరేషనుకును గూడ నిందువలన ప్రయోజన ముండును. కత్తుబాధలను రాటము నివారించుచుండగ, యాచకుల నది రక్షింపజాలదా? నిబంధనల గావించెడి యుపసంఘమువారయినను, ఈ విషయము నాలోచించి, అమూల్యముగు నీసాధన ముపయోగపడునటుల, జూడ గోరెదము.

విషమస్థితి

డిల్లీలో మరల విషమస్థితి ప్రబలునని వార్తలు చెలుపుచున్నవి. క్రిందటిమారు, డిల్లీలో హిందూ మహమ్మదీయ కల్లోలము గలిగినందులకే, గాంధీ మహాత్ముడు కఠోరమగు సుపానము జేయవలసి వచ్చెను. అప్పుడు నాయకు లందరును హిందూ మహమ్మదీయసఖ్యమును చెడకుండ కాపాడెదమని ప్రమాణముజేసిరి. హిందూసభవారు మహాత్మునకు పంపిన తంతివార్త ప్రకారము, బలికి గొనిపోయెడి గోవులను హిందువుల బజారుగుండ తీసికొని పోవుటకు అధికారు లుత్తరువిచ్చిరని తెలియుచున్నది. ఈ బజారులోనే నెనుక నల్లరులు జరిగెను. అధికారు లీ మారయినను జాగ్రహతతో మెలగక, ఆందోళన కవకాశమిచ్చుట, మిగుల నసభ్యము. నాయకులు వెంటనే ఢిల్లీకిజని, హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యమును కాపాడుట యననరము. లేనియెడల, మహాత్ముని అవమానించినటు లగును. మహాత్ముని సూచించిన ప్రతిక్రియల నవలంబించు నెడల, హిందూమహమ్మదీయసఖ్యము బలపడెడిది అందుకు మారుగ, ఉభయసంఘములోను జాతీయభిమానము దగ్గి దురభిమానము మోచ్చెను. తాను ముందుగ మహమ్మదీయుడనుగాని, భారతీయుడను గానని, ఫజాల్ హక్కు బోలు మహమ్మదీయనాయకులు చాటుచుండ, హిందూప్రముఖులు గొంప టిట్టి దురభిమానమునే జూపుచు, సఖ్య మెటుల గుదురును? మహాత్ముడివిషయమున వదిలి, కద్దరుఅవ్యభిజ్ఞతావివారణలపై తనదృష్టి నిపుడు కేంద్రీకరింప జేసియున్నాడు. ఢిల్లీ వ్యవహారములలో మహాత్ముడితరుణమున తోకముకలుగజేసి

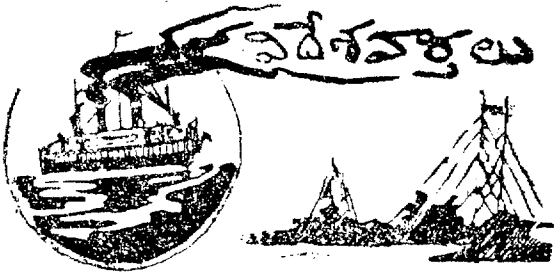
కొను నని తోచదు. అహింసయందు సమ్మతము గలిగి, మహాత్మునిమార్గమునకు భిన్నప్రతిక్రియల సూచించెడివారందరును, తమ శక్తిని వినియోగించి, జాతీయసఖ్యమును బలపరచుటకు ప్రయత్నము జేయవలయును. లేనియెడల, మహాత్ముడు బోధించిన సరళమార్గమునయినను చేపట్టుట ధర్మము.

“పాపాయి”

శ్రీయుత నాథం కృష్ణారావుగారు—గ్రంథకర్త
రాజమహేంద్రవర పురవాస్తవ్యులగు నాథం కృష్ణారావుగారు, హృదయమున పొంగిపారలేడి భావములను, భావగర్భితమై, మృదుమధురమగు శైలితో నొప్పారెడి గీతియందు పొందుపరుపగల సామర్థ్యము నిదివరకే జూపియున్నారు. శ్రీ వీరేశలింగ సాంవత్సరికోత్సవసందర్భమున, కృష్ణారావుగారు చదివిన అనుతాపపద్యములు, ఎట్టి కఠిన హృదయమునయినను కరగింప జేయజాలియున్నవి. దురదృష్టవశమున, క్రోధన సంవత్సర ప్రారంభముననే, ఆరుసంవత్సరముల పసి బాలునికోల్పోయి, కృష్ణారావుగారు పుత్రవియోగ దుఃఖమును, భరింపవలసి వచ్చెను. అందుచే గలిగిన శోకమును వెలిబుచ్చుచు, “పాపాయి” అను చిన్ని పాత్రమును కృష్ణారావుగారు రచించిరి. అందలి పద్యములు, సహజమధురములై, ప్రయత్నరహితములై, వ్యక్తిగతవిషాదమును తెలుపుటయగాక, జ్ఞాన వైరాగ్యభావ సమన్వితమై యొప్పుచున్నవి. అనుభవజన్యజ్ఞానమే అమూల్యమని నెంచుచో, కృష్ణారావుగారి కెంతటి యాపద గలిగినను పరమేశ్వరుడు వారి నొక విధముగ ననుగ్రహించెననియే చెప్పవలయును. జననమరణములు సుఖదుఃఖములు, మానవునకు తప్పని వగుటచే, ఒకదాని కుప్పొంగుటయు వేరొకదానికి క్రుంగిపోవుటయు, అజ్ఞానఫలితములని కృష్ణారావుగారు స్వానుభవము మూలమున గ్రహింపగలిగిరి. పరమేశ్వరునికి సర్వము సర్వజేయువాడే ధన్యులని కనుగొనిరి. భగవానుడు మానవున కనేక సాధనలద్వారా ప్రబోధము గలిగించుననుట కిదియే తార్కాణము. కృష్ణారావుగారికి గలిగినదుఃఖాతిశయమునకు మా సానుభూతి చెలుపుచు, వారు రచించిన “పాపాయి” పాఠకులకు హృదయనైర్మల్యమును, చిత్తశాంతిని, దైవభక్తిని, పురికొల్పుటకు తప్పక తోడ్పడు నని తెలుప సాహించెదము.

మహాత్ముని పర్యటనము

ఆచార్య ప్రభుల్ల చంద్రరాయిగారి ప్రకటనము
జూలై నెల 15 వ తేదీవరకుగూడ మహాత్ముడు కంక రాష్ట్రమునందలి అన్ని మండలములలోను సంచారము జరుపుచు కేయం డెను. జగ్గూరుమండలము కడిసాదిమండలము. ఆసాము శ్రీ జూను 15 వ తేదీన ఆసాములో సంచారమున ప్రారంభించున జూడకలాఖరువరకును రెండువారములు ఆసాములో నివసించును. అని ఆచార్యరాయిగారు సలహా జేసిరి. ఇది వివరముగా త్తాలో ప్రకటంపబడెను.
జల్పగిరి కేగుట
నవ్వు 9 వ తేదీన మహాత్ముడు డాడ్డలింగనండ్రి తూటాదులో జల్పగిరి బహుళదేవాలయమున (అ. 13)

జరసి

అంతర్జాతీయమండలి పరిశీలకసంఘ నివేదికము

బెర్లిన్ ఆక్షేపణ

లండన్, జూన్ 8:— ప్రైమ్మి ప్రధాన వ్యాపకమున ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. మిత్రమండలిలేని చతురశ్రాంతి గూడు కొన్నది. సంధి ఒడంబడిక సైనిక సంబంధమున వరకులను జర్మనీ సెరవేర్చనందున గలుగు యుద్ధప్రవృత్తిని వ్యక్తీకరించుచు అసమంజసముగ జోరకలనుగాని గొంతెత్తు జోరకలనుగాని గోరలేదు. కాని జర్మనీ ప్రభుత్వము వారెట్లు ఈశక్తిను అదరించెదకో తెలియదు. చూడవలసియున్నది. ఆక్షేపణ లభించే బయలుదేరుచున్నవటముఖ్యముగ వైస్యములను ఆయుధసాధనమునందు తరిగితు చేయరాదను ఉత్తరువును ఆక్షేపించుచున్నారట. ఇట్టివానిని గోరుటకు మిత్రమండలి పరిశీలక సంఘమువారికిగూడ అధికారము లేదనుచున్నారని బెర్లినువిలేఖరి చెబుచున్నాడు.

జర్మను నాకాదళ ప్రవేశము

నార్వేవారి కిట్టములేదు

లండన్, జూన్ 8:— నేపథికాలములో నార్వేజియను తీరమునకు జర్మను నాకాదళము వచ్చునని తెలిసి నార్వే ప్రతికలు బలముగ అప్రజే ఆక్షేపణలను జేయుచున్నయిది. జర్మనీతో మామూలు సంబంధ మేర్పరచుకొనుటకు గోరుచున్నారని ఆస్టోనుండి ప్రైమ్మి ప్రతికా విలేఖ రనుచున్నాడు. కాని నాకాదళ ప్రయాణములను ముందీచేయరాదని ఇంతలో సోఫర్ ప్రెజెంట్ ప్రతిక పాచ్చరించుచున్నది. నార్వేజియను తీరమునకు జర్మను నాకాదళమును బంపుటచే గలగు లాభములేదని జర్మనీ నిర్విగ్ధ మాటలుగ చెబుచున్నాడు.

ప్యాంగుపా పరిస్థితులు

క్రొత్త అల్లరులు లేవు

ప్యాంగుపా, జూన్ 8:— వికటంగు, వింగటో, క్యూకియంగు, హోంగోపట్టణములు నెమ్మదిగనున్నవి. మరల అల్లరులు ఇదటలేవు. సమైక్యపరిస్థితులందు మారుగలుగలేదు. మునుపటివలెనేయున్నది. ఇంకొక ప్రయత్నములు సాగుచున్నాయన్నవి. ఇంకను నాకాదళము నచ్చుటచే చాలంటిరులక్రమ చాలసవకు తగ్గదు. విద్యార్థుల సావధాని సమైక్య బలముగ పెరుగుచున్నవి. విదేశీయులపై సాగించుచున్నారట. కెయిఫింగుపరిస్థితులు భయంకరముగనున్నవి.

జపాను యుద్ధనౌకలు

జపాను నౌకతో 200 మంది కేటియుదయము వచ్చిరి. యాంటిగోకు జపానుఫిరంగి ఓటలు జోవుచున్నవి. ప్యాంగుపాకు 4 జపాను నౌకలు వచ్చినవి యాంటిగోవులవద్దనున్నవి. దేశీయులను గాపాడుటకు రెండు జోవుచున్నవి.

పోరాటము ముమ్మరముగ సాగుచున్నది

క్యాంటన్, జూన్ 8:— క్యాంటన్ వారికిని యువానీలకును పోరాటము ముమ్మరముగ సాగుచున్నది యువానీ లాక్రమించుకొన్న ఒకగట్టును క్యాంటన్లు ముట్టడించిరి. యువానీలు మరల గాల్చిరి. 40 గంటలనుండి ఉభయపక్షముల వారును నిరంతరము ఫిరంగులను ప్రయోగించుచున్నారు. రెండు జపానుయుద్ధనౌకలు వచ్చినవి.

గార్డెన్ కెక్కుట విమానముల పంపిణీలు జరుగుచున్నవి ప్రాంత, ఇటలీ, బ్రిటన్, అమెరికా, జర్మనీలు పాల్గొనుచున్నవి.

అమెరికాలో ఎండదెబ్బ

వేలకొలది ఎండవర్షాలక తోలకపోయిందనుచున్నారట. గ్రేటు బ్రిటన్ యునైటెడ్ స్టేట్సులో ప్రజలు ఎంతదెబ్బ కాగలేక తాపముపొందుచున్నారు. స్త్రీలు వేడి కాళ్లకు చేనిని ధరించుటలేదట. న్యూయార్కులో అట్టుడే పోయినట్లు ఉడికిపోవుచున్నారట గాదుచే అమెరికాలో 144 మంది చని పోయిరి.

లండనులో స్వల్పముగనే గాదుటకు బాధపడుచున్నారు.

స్వామాన్ విప్లవము

ప్రభుత్వమువారి కట్టుదిట్టములు

వీరెస్స, జూన్ 7:— స్వామానులో సైనికకాసమును ప్రకటించిరి. సైన్యము ప్రవేశించుచున్నది. ప్రజల కిడి మంచి గనే తోచుచున్నది. ప్రజలలో కొద్దిమందే విప్లవమున జేరిరి.

విప్లవనాయకులు పారిపోకుండ స్వామాన్ ను ముట్టడించిరి. అంత భయంకరముగ పరిస్థితులు కన్పించవు.

సెక్యూరిటీ ప్యాక్

అంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడిక

ప్యారిస్, జూన్ 8:— మిత్రమండలి చేసికొన్న ఒడంబడికను మిత్రభావమును మర్యాదను గనబరుచుచు తయారు చేసెదరు. రాయబారములు జనుప్రదముగ నెగుగక యనుచున్నారు. ఈ ఒడంబడిక పోలండుకు ఎట్టికలవరమును గలుగజేయదు. దీనివలన పోలండు భయపడ నవసరములేదు.

ప్యాంగును బలపరుచుట

ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొనుట

అమెరికను పరపతి

ప్యారిస్, జూన్ 8:— కెయిలోగారు అవసరమని తోచినచో ఫ్ర్యాంగును బలపరుచుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారి ప్రభుత్వ జోక్యము కలుగజేసికొనునది రహస్యముగ నుంచుచున్నారు. మార్గను పరపతిని వినియోగించెదరని న్యూయార్కులో అందరును ఫ్ర్యాంగులను కొనుచున్నారు. చాలధర పెరిగెను.

కీ॥ శే॥ గ్వాలియరు మహారాజు

మహారాణి ఇండియాకు తిరిగివచ్చుట

ప్యారిస్, జూన్ 8:— మహారాణి, యువరాజు, వారి పరివారము ఇండియా కెప్పుడు బయలుదేరెదరో తెలియదు. కాని త్వరితగతినే అయ్యడి నిశ్చయించబడును. ప్రస్తుతము వారు న్యూయార్క్ హోటెలులో నున్నారు. ఇచటనే మహారాజు చని పోయెను. వీరందరను ఇండియా కేసంపరకు మహారాజు అధికలను చేరియెజులోనే యుంచెదరు.

పెరిషియాలో నిర్బంధ సైనిక శాసనము

పెహావల్, జూన్ 8:— పెరిషియా పార్లమెంటు వారు నిర్బంధ సైనిక శాసనమును ప్రవేశపెట్టిరి.

బెర్లినులో శేక్ విమానములు పోటీతో పనిచేయుచున్నవి.

క్రిటోలు ఇంటనమీద ఆధారపడి విమానములను ప్రయోగము స్పృహనియు, దీనికి దృష్టాంతము లాన్ అంజి లాన్ భక్తి మగటగేల కొలవని స్వీకారము చెబుచున్నారట. అందువలనగాని చెక్కుల నార్వేజియ విమానములకు బంధరట.

మద్దానెలు ప్రభువు చనిపోయెను.

మరాఠో పోరాటము

స్థానములను ధ్వంసము జేయుట

ప్యారిస్, జూన్ 8:— ఫ్రెంచివారికిని, బ్రిటన్ వారికిని రాకపోకల కుపయోగించిన స్థానములను నాశనమొనర్చుచు ఫ్రెంచి సేన వెనుకకు మరలెను.

రణరంగమున అనేకచోట్ల రిపుల ఒత్తిడి విస్తారముగ నున్నది. ఫ్రెంచి సేనాని అడిబాగ్రతో నుండలసి వచ్చెను. ఉత్తరప్రదేశ్ అధినివేళములన్నిటికిని భంగము గలుగునని ఫ్రెంచివారు భయపడుచున్నారు.

అబ్దుల్ కరీంగారి యుద్దేశ్యము

ప్రస్తుతమును జరుగుచున్న అవస్థాంధము జయప్రథమగుచో ఆఫ్రికా అంతటను మహమ్మదీయులను పురికొల్పెదరనియు అబ్దుల్ కరీంగారు చెబుచున్నారు.

లండన్, జూన్ 8:— రిపుల యుద్ధప్రవృత్తి అరికట్టబడెనట. అబ్దుల్ కరీంగారు ఫ్రెంచివారితో ఒడంబడికను జేసి కొనవచ్చునట.

విప్లవకారుల తిరోగమనము

ప్యారిస్, జూన్ 8:— విప్లవకారులు కొందరు తానటు కొండల ముఖముగ జోవుచుండ, ఫ్రెంచి ఆర్మీకడకు దుడ్డుకొని వెనుకకు నవ్వుముతో మరలునట్లు జేరిరి. ఫ్రెంచి కేరెక్సు దళము శత్రువులముట్టడిని అంతరింప జేసెను.

జాతి సమితి

సభ ప్రారంభ మగుట

జనీవా, జూన్ 8:— నేడు ఇచట జాతిసమితి సభ ప్రారంభమయెను. ఆరోగ్యకాళువారు మితవ్యమును జేయవలెనని చాంబర్లెనుగారు హెచ్చరించిరి. ఆరోగ్యకాళుకు 1925 లో 1000000 ఫ్రాంకులు ఖర్చుఅయెను. 1924 లో 700000 ఫ్రాంకులే అయెను. సెప్టెంబరులో సమావేశమున సభవారికి ఈ విషయమును తెలియజేసెదరు.

ఆయుధవ్యాపారమును నిషేధించిన ప్రత్యేక ప్రదేశములందు జేర్పరని అలిసినియా తన యసమృత్తిని జూతెను. ఈఆక్షేపణను వచ్చేసభలో అలోచించెదరు. అప్పుడు ఆయుధసభలో చర్చించబడును.

ఆస్ట్రేలియా నాకాదళము

క్రేటుబ్రిటనుకు కంట్రాక్టు నిచ్చుట

లండన్, జూన్ 8:— ప్రతి దోమినియనును తనస్థానికరక్షణము నేర్పటు జేసికొనవలెనను పద్ధతితో సామ్రాజ్య సంరక్షణ కగు భారమును తాముగూడ భరించెదమని సర్ జోసెఫ్ కుక్కుగారు చెలియజేసిరి.

బ్రిటన్ లో నాకానిర్మాణపరిశ్రమ కీడించు చున్న సమయమున, ఆస్ట్రేలియా, తనకు కావలసిన నాకాదళము కంట్రాక్టును క్రేటుబ్రిటను కిచ్చుట ఎంతయు లాభకరము. బ్రిటిషు నాకానిర్మాణ పరిశ్రమను పోషించుటకు ఆస్ట్రేలియా కిచ్చుచున్నదనుట కిదియే తార్కాణ మనిరి.

చీ నా క ల్లో ల ము

కామన్వెల్త్ లో ప్రశ్న

(అంద్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జూన్ 8:— అంతర్జాతీయ పరిస్థితులకు తరి వ్పరించుటలో లా, ఆర్థికము నిలబెట్టవలెనని కామన్వెల్త్ లో చీనా కల్లోలమునగుచ్చి అడిగిన ప్రశ్నకు మెక్మిలుగారు కాన్ఫరెన్స్ లో ప్రశ్నోత్తరము నిచ్చిరి. అచట నున్న బ్రిటిషు ఆధికారులకు ప్యాంగుపా ప్రభుత్వమువారు కావలసిన సహాయములను ఇచ్చుననిరి. చీనా ప్రజాపట్ల సావధానిని జూటెను. చీనా కాంక్షలను సంతక వివరములతోడను కులత్తుగ వజెను ఒక్క ఉద్దేశ్యముతోనే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు చీనాపట్ల తమభిభావము నవలంబించుచున్నారనిరి.

బాల్కన్ శాంతికి భంగము గల్గుట

బెల్గ్రేడు ఏథెన్సులకు కారణము

లండన్, జూన్ 9:— యూగో (గ్రీకు మైత్రి ఒడంబడిక తాము పాఠములు భగ్నమై పని ప్రాయము ప్రైముపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— బాల్కన్ శాంతి నశునరించి చూచిన బెల్గ్రేడు ఏథెన్సులకు విచారకరమైనది. దీనికి అసలుసంగతి బెల్గ్రేడు ఏథెన్సుల మైత్రి యున్న గాని బాల్కన్ శాంతికి అవకాశముండదు. మరల రాయబారములకు ప్రారంభించునట్లు ప్రెంచి బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించవలెను. ఇద్దరిని రాజీ కరువైనది.

హడజాబి పరిస్థితులు

మార్పు జెందలేదు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 10:— హడజాబి పరిస్థితులందు మార్పు గలుగలేదు. మే 31 తేదీని ప్రభుత్వమువారి పొగయోజ ఆయుధహోదయ రుణగా గాదగర్తీరమును ముట్టించెను. రుణగర్తీర భారతీర్థనామల మెక్కాకు జో నుద్దేశించిరి. కొందరు ప్రజే సగముతో పోలి నున్నారు. దీనివలన తీర వాగుల ప్రయాణమును మాన్పవలెనని యుద్దేశించిరి. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశముగూర్చి హెచ్చరించినను వివక ఇండియానుండి తీరయాత్రకు బయలుదేరిన మెక్కిలగా రనిరి. మరలవిషయములో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సాంప్రదాయముగ తాము అందించిన తలపథావమునే అవలంబించి జోక్యమును కలుగజేసి కొనరు. ఈ ప్రకారమే నిశ్చయించుకొని రని కామన్వెల్థలో మెక్కిలగారు నడిచిరి.

బ్రిటిషు లాభములను గాపాడుటకు తమ జోక్యము కలుగజేసికొనెదరు. ఇస్తాం ఫుల్స్ కే. ప్రయోజన బట్టుకొనుటలో ప్రయోజనము గల్గించుకొన రనిరి.

సర్ బ్యాసిలు బ్యాకెటు

ఇండియాకు 12-వ తేదీని పయనము

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు గవర్నరుపదవిని స్వీకరింపరు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 9:— ఇండియా ఇంపీరియల్ బ్యాంకు గవర్నరుగ తాను జోవుటలేదని సర్ బ్యాసిలు బ్యాకెటు గారు చెబుచున్నారు. 12-వ తేదీని ఇండియాకు పయనమగుదురు.

రీడింగు దంపతులు

ఫటర్సీగారి విందు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 9:— రీడింగుదంపతులు ఫటర్సీదంపతులు గొప్పనిదొసరిరి. చాలమంది యూరపియనులు, భారతీయులు వచ్చిరి. సర్ హార్మోడ్ బట్లరు, సర్ హెన్రీ వీలరు, బ్లీక్ ఫీటుగార్లు ఇండియా కాన్గ్రెస్ లకు ప్రభులందరను ఎల్ల ప్రభువు, యూఎస్. సేకాగార్లు విందుకు వచ్చిరి.

సర్ జార్జి లాయడ్

వంటవాని హత్య

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 9:— పై సందర్భములో 17 ఏండ్ల ప్రాయముగల ఆర్థు హెన్రీ వి.పు అను నతనిని అరెస్టుజేసిరి. విచారణ యగువరకు చెఱసాలయం దుంచిరి. తప్ప పడకగదిలో తాను తీసినసామును తానే తానే పోలీసు వక మా యె న ని పోలీసు సాక్ష్యము తెలుపుచున్నది. లేకుండా తల పొ ద కత్తిలో గొట్టిరి ననను.

దిగుమతి చేయబడు జరి మున్నగు

వస్తువులపై పన్ను

బాల్టిస్ గారి ప్రకటనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 9:— అన్నిరకముల అల్లికపనుల విదాన సరిగవిదాన దిగుమతి యగుచో, వస్తు ను నూటికి 83 1/3 వాగిన విధింపుటకు నిశ్చయించిరి బాల్టిస్ గారు కామన్వెల్థలో ప్రకటించిరి.

తేయాకుపన్ను లెగించవలెనని కార్మికులు ప్రవేశపెట్టిన సవరణ ఆర్థికచట్టమును ఆలోచించు కమిటీ స్టేజీలో విచారించ బడెను. నిరుదు 898000000 పానుల తేయాకు ఖర్చు అయిన దనియు, 1924 లో 881000000 ఖర్చు ఆయెననియు శర్మిలు గారు చెలియజేసిరి. 1925-26 ఆర్థికపత్రములో 895000000 పానుల తేయాకును వాడెదరని అంచనా వేయబడెను.

తేయాకువిదాన పన్ను వేయవలె నని ఆర్థికపత్రములో జొప్పబడిన అనుబంధమును కామన్వెల్థనా రంగీకరించిరి.

ప్రభుత్వవిధానము

మంత్రులు పత్రికలకు వ్రాయవచ్చునా?

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 9:— కార్మికసభ్యుడు బాన్స్ ల్ అను నాకడు మంత్రులు ప్రభుత్వవిధానమునుగూర్చి పత్రికలకు వ్రాయవచ్చునా, యను విషయమును కామన్వెల్థలో ప్రవేశ పెట్టిరి? ఇదివరలో మంత్రులు వ్రాయవచ్చునని నిబంధనలే బర్మిక్ హెడ్ ప్రభుత్వము అవలంబించవలె నని ప్రధానామాత్యుడు బర్మిక్ హెడ్ ప్రభుత్వము చెలియజేసిరా? యని యడిగిరి. ప్రభుత్వమువారి దీనివిషయమును బాగ్రేగ ఆలోచించిరినియు ప్రశ్నకుమందున్న ప్రభుత్వవిధానమునకు సంబంధించిన సంగతులనుగూర్చి మంత్రులు అధికారములో నున్నపుడు వ్రాయగూడదని మరల నిశ్చయించిరి బాల్టిస్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ఈ ప్రత్యుత్తరము బర్మిక్ హెడ్ గారు లండన్ పత్రికలలో హర్మిక్ లకు ఉరికితునుగూర్చి వ్రాయుచున్న విషయములకును మరితర విషయములకును వర్తిం చు నాయని యు కు గ అట్టివ్యాసములున్న పత్రికలకు అరుదుగ చూచిననని బాల్టిస్ గారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. ఈవ్యాసములను జదివెదరా యని యడుగ, ఇంతకంటె చేరువలసిన మంచిసంగతులన్నియో నా కన్నవని బాల్టిస్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. (నవ్వు)

బెంగాలు బందీలు

మాండలే చెఱసాల

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 9:— మాండలే చెఱసాలయందున్న కొలదిమంది బెంగాలుబందీలు బాగుగనే ఆచరించుచున్నారనియు ఆరోగ్యవరస్థితులు ప్రబలుచున్నవనియు, వారికి మంచివైద్యులనే నియమించిరినియు, ఎట్టిమేలు బెట్టుటకు అవకాశము కనిపించదనియు వీటినిన్నిటిని పూర్తిగ విచారించితిమనియు కామన్వెల్థలో విట్టర్స్ ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. వీరికి వ్యా యామక్రీడలున్న వా యనియడుగ లాకా పెన్నిన్ అట, జంటి అట, పింగ్ పాంగు అట క్రీడలు గలవనిరి. డంచెల్సు, స్వాం జోన్ డెవలపర్లు గలవని ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. (నవ్వు)

జీలం బాంబు దురంతము

ముగ్గురు అరెస్టుచేయబడిరి

లాహోరు, జూన్ 9:— ఇటీవల కాంబు ప్రయోగముచే సోక సంపన్న గృహముని జంపిన సందర్భమున జీలం జిల్లా యందు ముగ్గురు మనుష్యులను పోలీసువారు అరెస్టుచేసి నల్లు చక్రాయుధుండి వార్త ఆరుదించెను. ఈ విషయమై యింకను విచారణ జరుగుచున్నది. మరణించిన సామలార్థమువారు సేరసలకు బట్టు కొనుటకు అజ్ఞులిచ్చి వారలకు వేయిరూపాయల యాగాను యిచ్చెదమని చెల్లిరి. (ఆ. ప్రె.)

పన్నుల విచారణసంఘము

బొంబాయి వాణిజ్యసంఘ ప్రతినిధులసాక్ష్యము

వ్యవసాయపురాబడిపై పన్ను విధింపవలయును

బొంబాయి, జూన్ 9:— బొంబాయి వాణిజ్యసంఘ ప్రతినిధులగు వి. ఎ. గ్రంథాము, పీటరుసన్ను గార్లకు నేడు వ్యవసాయసంఘము విచారించెను. అధ్యక్షుడడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానముగ ఆదాయపురమును హెచ్చుతగ్గు ఆదాయపు భేదమునుబట్టి పనులు చేయవచ్చునని గ్రంథాముగారు బల్కిరి ఆదాయమెంత అధికముగనుండునో ఆదాయమై పన్ను అంత అధికముగ వసూలుచేయవలయును. రూ. 1500 లకు అధికముగ వ్యవసాయమువలన లభించు ఆదాయమై పన్ను పనులు చేయుటకు సాక్షి అంగీకారమును జెల్పెను. వారసత్వపురములు లేక మరణముంకములు పనులు చేయవచ్చునని వాణిజ్యసంఘపు కమిటీ చాఖలుచేసిన లిఖితరూపమున స్టేటుమెంటువందగలదు. గుట్టుముల, తమలపాతుల, పోకచెక్కలపై పన్ను వేయవచ్చును. బండ్లపై పన్ను విధింపుట కవకాశములు గలవు. కాని యావన్ను లన్నీ గాని కొన్ని గాని తక్కువండి పనులు చేయవలయునని సంఘాభిప్రాయము గాదు.

చెన్నై వెలుగారి సాక్ష్యము

సాక్షాత్త కౌశలసభ్యుడు ప్రపంచముందలి వాగ్విక జేతములంద్రె మిక్కిలి తక్కువగ కొరతనుచే పన్నులు విధింపబడినదేకము ఒక్క భారతభూమియేయని తానుజెల్పిననని సాక్షి యగు చెన్నై వెలుగారు తన్ను విచారణసంఘము యెదుట ఒప్పుకొనిరి. ఆ చోరము కొర కెంతకాలయునో గాని, తేక స. గ. టు న. ది. న. ము. న. క. ం. త. దేకయులు సంపాదించుచున్నది గాని తాను చెలిసికొనలేదని వరంజిపాయిగారి సాక్షి జెల్పెను.

నిమ్నజాతుల ప్రతినిధిసాక్ష్యము

బొంబాయి కా. ప. న. స. భ. యం. దు. ని. మ్మ. జాతుల ప్రతినిధియగు ఎ. యం. మర్దు గారు పా. గా. కు. మి. క. కంటె సీసీమాలవిదా పన్ను చేయుట మంచివియు, పెద్దతరగతుల బిక్కెట్లపై పన్ను వసూలుచేయవలయుననియు జెల్పెను. సంప్రదించుగ తొగుడు పి. కా. చ. ము. న. వెడలగొట్టవలయు నను వారలలో తాగడననియు, ప్రయదాదు మైతిక బాధ్యతను గుర్తించినగాని మరుపాననిషేధమును భారతదేశమందు అమలులో బెట్టుట బహు ప్రయాసకరమైనవియు నుర్దు గారు బల్కిరి. (ఆ. ప్రె.)

లాహోరులో మసీదు

ప్రభుత్వమువారు మహమ్మదీయుల కొప్పగించుట

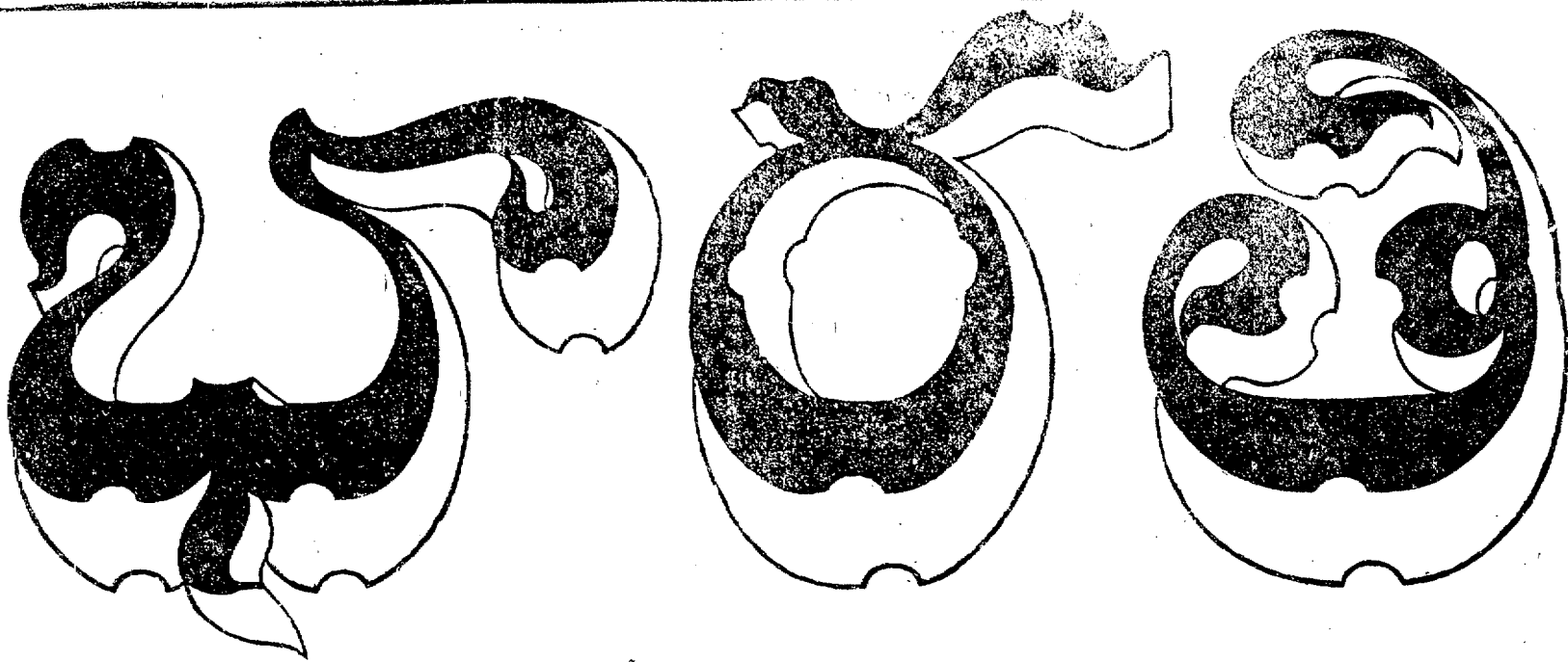
హిందువుల దేవళములు కాల్చబడెను

లాహోరు, జూన్ 9:— ఇదివరకు కాననసభలో పలు ప్రశ్నలకు కారణమైన బాడ్లీ మసీదును లాహోరు ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడు మహమ్మదీయుల కొప్పగించిరి. ఈవిషయమున జనవరిసభలో ప్రశ్నించిన చాం. ది. ఆఫ్. బి. నా. కు. గారికి ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యుత్తరమును చెబుచున్నారు:—

1856 సం|| మసీదు మహమ్మదీయుల కొప్పగించినపుడు కొన్ని మరతులు విధింపబడెను. అప్పుడు మసీదు ప్రభుత్వదర్జము ఆచరణలోనుండుటచే, ఆచరణమనో కామాండము గారు ఒకప్పుడు మసీదులోనికి ప్రజలు రాకుండ ఆటంకపరచవచ్చునని కాసిందియుండెను. ఇప్పుడు భోర్లు దుర్దుముగా (పిటడలు) లేనందున ఆచరణల లోగింపుచున్నారు. కాని సివిలు ఆరాచకము లేవ్వడైన జరిగినచో మసీదులోనికి రానిశ్చయింపవలసగును. లా హోరు లో యి. త. ర. ప. ల్లి. కు. భవనములకు అట్టి అనప్రబుద్ధనపుడే దీనికిగూడ వట్టును.

హిందువుల యిండ్లు కాల్చుట.

దెక్కెన్సెలుఖానుగారు వేసిన వార్తప్రకారము కొన్ని రోజులకుండి కుట్రలు జరుగుచున్నవనియు కొందరు హిందువుల యిండ్లను దుండగిటులు కొందరు కాల్చి వేసిరినియు, రెండువారముల క్రిందట నగరములో నిండాభాయిష్టములకు కరపత్రములను పంచిబెట్టిరినియు తెలియుచున్నది. కొన్ని అరెస్టులు జరిగినవనియు, దీక్షింక విషమముగాను కాంధిసంరక్షణార్థమై తగు యత్నముల చేయుచున్నారనియు చెబువలెదెను. హిందూవులు పారత్యాజేసిరి. కాని కమిషనరుగారు అభయమొనంగుటచే తిరిగి దుకాణముల తెరచిరి. (ఆ. ప్రె.)

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతి చాంద్రమానాదిని ప్రచురింపబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడునాలుగురంగులచిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

జ్యేష్ఠ మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

కవితాస్రశంస—కవితాండల వేంకటరావుగారు; ప్రసవవేదన—త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావుదొరగారు; ఆంధ్రారణ్యవర్షశేషశంస—కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు; మహాసతీసీత—కలువలస్వల్లి రంగనాథశాస్త్రిగారు; భీష్మప్రతిజ్ఞ—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు; బ్రాలరాజు—విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు; వానరులు—వంగోలు వేంకటరంగయ్యగారు; హేమంతము—కోయిల—ఈశ్వర; కంఠబాహుశ్యము—కొత్తపల్లి సూర్యారావుగారు; కవితారచన—కావ్యతీర్థమద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు; బమ్మెరపోతరాజు—నిజమర్తి సత్యనారాయణమూర్తిగారు; నేనుధన్యుడ—శ్రీ శేషాద్రి రమణ కవులు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; విద్వాంసుని నిర్వేదము—సాహిత్యవర్ధనుడు; శాకుల సత్యాగ్రహము—గన్నవరపు సుబ్బరామయ్యగారు; విరహాత్కంఠిత—పండిత ఈ. భాష్యకాచార్యులుగారు; సావిత్రి—కాశీసోమయాజుల సుందరరామమూర్తిగారు; అభివందనము—రాచర్ల తిప్పయ్యగారు; కోకిల—జి. జాషువాగారు; పార్వతియనుతాపము—రాయసము వేంకటశివుడుగారు; గోకులము—ప్రణయోన్మాదము—కాశీ వ్యాసాచార్యులుగారు; కై నులమతకథలు—పంచాగ్నుల ఆదినారాయణ శాస్త్రిగారు; 'పేరి సాహితీసమితి.

శాస్త్రేణ ధీమతా—పండిత పురాణం సూర్యనారాయణతీర్థులుగారు; కర్ణాటసీమ—దీపాలక్ష్మిచిన్నయ్యశాస్త్రిగారు; పద్మిని—దూపాటి కొండమాచార్యకవిగారు; తంజావూరు—అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు; కన్యాచౌర్యము—సంఘసంస్కారి; ప్రతాపభానునిచరిత్రము—భాగవతుల నృసింహశర్మగారు; సార్వాదుస్తాపములు—కే. నరసింహాచారిగారు; ఋతులక్ష్మి—మిల్లింటి నరసింహమూర్తిగారు; ఆమని—మోచర్ల రామకృష్ణయ్యగారు; తుక్కాపంచకము—మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు; శతపత్రము—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; సపోటా—కృషీవలుడు; ధన్యుడు—వేమూరి సీతారామయ్యగారు; వృక్షజాతి వైచిత్ర్యములు—'అంబిక'; కపింద్రగానము—కాలయానము—బి. టి. నరసింహాచార్యులుగారు; మంగళసూత్రము—వ్యాఖ్య—కొమాండ్లూరు వేంకటాచార్యులుగారు; సుభాషిత సుధాలహరి—; ప్రాచీనాంధ్రులెవ్వరు? ఆర్యులు కారా?—చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు; ఎవటి కేగితిరి?—కే. అన్నంరాజశర్మగారు; పరపతి సంఘములు లేక బ్యాంకులు—రంగనాయకులుగారు; సాభిప్రాయ విశేషములు; తరణి—పెద్దిభట్ల రామచంద్రరావు గారు, బి. ఏ., సాహితీసమితి.

చిత్ర పటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు:—శ్రీబాలకృష్ణుడు; వరహూరు గోపాలస్వామిగారు, నారాయణ తీర్థులవారు, జైనచిత్ర రచన-గి. వ శతాబ్దము నాటిది.

సాధారణ చిత్రములు:—

ఉమావిహారము; శారీశంకర శిఖరము, గంగావతరణము, బుద్ధుడు—శాక్యకన్యకలు—అంతిమోపదేశము, పార్వతి తపస్సు, రతివిలాసము, కుమారస్వామి, తారకాసురవధ, గంగోత్రి, టివాను బహద్దరు సర్ రఘుపతి వేంకటరత్నము నాయుడుగారు, డాక్టరు జయంతి చినకామేశం పంతులుగారు.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

గోసంరక్షణ విధానము

(కె. ఎస్. జెస్సావాలాగారు)

(గాంధీమహాత్మునికి, స్వరాజ్యముమువారికి తత్సంబంధములకు ఒకబహిరంగలేఖ అను శీర్షికతో కె. ఎస్. జెస్సావాలాగారు గోరక్షణవైబ్రకటించిన దాని నీదిగువ ప్రచురించెయ్యున్నాము.)

గాంధీమహాత్ములవారి నూలునడకపద్ధతి చాలా మంచిది. వ్యవసాయదారులగు భారతీయుల దసంఖ్యాకములకు తమ విరామ కాలమునంతయు స్వహామయమున నూలునడకలు చేయవలయుగాక గలదు. దేశదారి ద్రవ్యమును బాపుటకు నేత వృత్తిగా ఇండియాలో వివిధగా వ్యాపించుట ముఖ్యము. స్వరాజ్యమున కాసనసభలద్వారా స్వరాజ్యము పొంద యత్నింపవచ్చును. కాని అది ఎక్కువకాలము పట్టును. ఏలయన హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత రానిదే స్వరాజ్యము రానందున. సఖ్యత దగ్గరనుటకు బదులు నానాటికి దూరమగు చున్నది. సభ్యో స్వరాజ్యసిద్ధికి స్వరాజ్యము లోక గొప్ప పాత బాటానర్హి. అదేమనగా స్వరాజ్యములు గోరక్షణగూర్చి కాసనసభలందు లేదలచుకొనలేదు. ఇందుచే 3 సంతులు భారతీయులకు నష్టము. పసిపిల్లల చావులకు యీ గోరక్షణ లేక చావుల కారణము.

ఇండియాకు స్వరాజ్యము రావలమంటే నా ఆర్థము గోవధ నామి పాటికై పచ్చికబయళ్ల నభివృద్ధి చేయుట. ఈ ఉద్యమ విజయమునకు నా కనేక విధానములు గలవు. అవి లండనులో నేను కొనసాగింపగలను. అందుచే ఒకనాటి చుట్టల వ్యవహారించెదను.

మహాత్ముని స్వరాజ్యములను తత్సంబంధముల కాసనసభలలో గోరక్షణ సమస్య లేవలయుననియు 3 ఏండ్లకు మించని పశువుల చంపగూడదనియు 100 ఎకరములలో 10 ఎకరములు ప్రత్యేకము మేత బీడ్లంచునె సనియు ఆట్టి బీళ్లకు ప్రభుత్వము పన్ను వేయరాదనియు కాసనసభలందు తీర్మానింపవలెనని కోరుచున్నాను. ప్రభుత్వమునని పోలములు అడవులు. ఇవి ప్రభుత్వమునకు లాభము కల్గించుచున్నవి. ఇప్పుడు నేచెప్పిల్లు తేసిన ప్రభుత్వము 100 కి 5 వంతులు నష్టపడుటచే అదాయము తగ్గుననుకొనవచ్చును. కాని అట్లు జరుగదు. మంచి భూములపై శిస్తువసూలైన నాసిభూముల బీళ్ల క్రింద వదల వచ్చును. ఈ నాసి భూముల ఆదా తక్కువ కాని బీడు భూములచే పచ్చికతని గొట్టు మంచిపాలిచ్చి ఎద్దులు పుష్టితో పనితేసిన వ్యవసాయపు తెగలందు తేసిన 39688000 కన్న ఎక్కువ ఎకరములు ప్రభుత్వాదాయము పొందును.

కాసనసభలలో వై విషయమునుగూర్చిన తీర్మానమున కట్టి యథార్థములు వచ్చిననూ నేను నా స్నేహితులద్వారా లండన్ లో పార్లమెంటులో ప్రయత్నములుచేసి కేక్రటర్ ఆఫ్ స్టేబుల్స్ మాట్లాడికొన్ని యునరంటును. స్వరాజ్యములములమున నేనిప్పుడు చేయుకల్గితని మారే కల్గింతును. నేనొకడనేపార్లమెంటులో ఈ ప్రశ్న కదల్చుచును విషయదనైతిని. కనుక కాసన సభలచేయూత యుండవలెను. కల్నల్ వెడ్జివుడ్ లార్డు లెండర్నె గార్లు గూడ నాకు సాయమునర్హి. చర్చలు జరిగినవి. చర్చ సందర్భమున లార్డు సిడెన్ హాగారు "ఈసమస్య ఇండియాకొన్ని క్లందే నిర్ధరింపవలెను. మనము తీసికొనగూడదు" అని ఈవెల్టన్ ప్రభుత్వము "ఇది ముఖ్యరాజ్యాంగవిషయము. ఇండియాలో మంత్రుల యభీప్రాయక్రింద నున్న విషయములగూర్చి నేరుగా మనకు తెలుపబడుచున్నది. అనియు ప్రభుత్వము ఇండియా కొన్నికలకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చి మరల వాటిని మధ్య పరీక్షించుట నుంచిదాదు" అనియు ఇట్లే లార్డు పంథిల్ తగయి రాలు ఇండియాలో నే నిర్ణయింపబడదగిన ప్రశ్న గోరక్షణ అని వాదించియున్నాడు. ఇది ప్రభువుల సభలోని విషయము. ఇక ప్రజాప్రతినిధుల సభలో కల్నల్ వెడ్జివుడ్ గారు గోరక్షణను గూర్చి తర్క తీసికొడగిన అధికారము భారతకాసన సభవారివా వైటు కొన్నివారిదా అని ప్రశ్నింపగా మాంటాగ్యూగారు ఇండియా కాసనసభవారిదే నని చెప్పియున్నాడు.

ఎడతెగని గొడ్డు చంపబడుట ఇండియాకు నష్టము. ఈ నష్టము హిందువులకే లేదు. మహమ్మదీయులకుగూడ మహమ్మదీయులే గోరక్షణకు ముందు దుకాశను సమయము వచ్చింది. మహమ్మదీయులు హిందువులవలె వ్యవసాయమున పాలు బడరా నందుచే గోరక్షణ వారికి ముఖ్యము గాదా. వారి పిల్లలు హిందువుల పిల్లలకన్న ఎక్కువ

చనిపోవునట్లు తెగలు మాపుచున్నవి. అంతేగాక మనము మాత్రమే మంత్రబలముగా నున్నాము. మన తండ్రులు తాతలు ఎంత పుష్కలములు? పిల్లలు బలముగా నుండగోరుచున్నావా లేరు ఎందువలన వారికి సరియైనపాలు, చాల ఆహారము దొరక నందున పాలుదొరకని పొడిగొడ్డు చంపబడుట కాదా?

ఇండియా వ్యవసాయదేశమైననూ, సరిహద్దు పశువులు న్నూ, 1904లో 40 లక్షలు దిబ్బాపాలు దిగునతి అయినవని యిప్పుడు 90 లక్షలని తెలియుట శోచనీయము. భాగ్యవంతుల కిది నష్టములేదందురా. బీదవాగతియేమి. దిబ్బాపాలు కొనలేరు. తల్లిపాలు లేవు. అందుచే వారు పాలు లేక నశించిపోవలసినదేనా?

ప్రభువులసభలో చర్చలో పిల్లల చావు బాల్యవివాహముల బలనీ ఆరోగ్యపద్ధతులు సంగ్రహింపి, సరియైన పోషక లేదనిచ్చి చెప్పబడినది. ఈ గొట్టున్నయూ అనాదిగా వచ్చి నవా? ఇప్పుడున్నవా? అనాదినిధముగా వచ్చుచో మనపూర్వుల బలము మనకు లేదే? మరెట్లు బలముగా చచ్చుచేటే? ప్రభువుల సభలో తల్లినుగారు "1908 నుంచి 1919 వరకు పిల్లల చావు లెక్క చూచినాను. అది హెచ్చుగావు నామాన్యమే"నని చెప్పియున్నారు. ఇందుమూలమున నిజమును గప్పివుచ్చుటచే (బి టి షు పా ల నా గౌ ర వ ము హెచ్చునడకొన్నాడు. బాల్యవివాహము తగ్గుటలేదా? ఆరోగ్యపద్ధతుల స్థానికసంస్థలు తానువరచుటలేదా? వైద్యశాలలు, పోషకశాలలు లేవన్నవా? నాటియందు శిక్షణబడిన మంత్రసాము లేరా? ఇదివరకు కన్న హిందూదేశీయులు స్త్రీలుగూడ చదువుకొని శిశువుల పెం చుట తాగుగ శిశువుకొనలేదా? ఇట్లుండేయు శిశువుల మరణము లేల వృద్ధిలో నున్నవి. కాని బిల్బ్ గారు చెప్పినట్లు శిశువులు మరణములు సాధారణముగా లేక కొంచెము తగ్గులో నున్నవి. శిశుమరణములకు ముఖ్యకారణము గోవధ. గోవధచే మనకు చాలిన పాలు పెరుగు మిగడ వగయిరాలు లభింపమిచే చావులు హెచ్చులు.

కొంతమంది (బి టి షు ఆధికారుల యభిప్రాయము లీ క్రింద నుదాహరించెదను.

(1) బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నియమించిన పశు రక్షణ విచారణసంఘమువారు మంచి సరఫరా కావలెనన్న గోవధనాపుటకు తప్పక యత్నించవలెను"

(2) సంయుక్త రాష్ట్ర పశువృద్ధి విచారణ సంఘమువారు "గోవధ నిరసించుచూ అది ఆపుటకు నిబంధనల నేర్పరచక తాను"

(3) "ఇండియాలో గోపాలన" అను పుస్తకము వ్రాసిన ఇజాబ్యేడ్ గారు "గోవధ దేశమునకు గొప్పనష్టము. కనాయిలకు మంచిగొడ్డ నప్పగించుట క్రూరకేరము"

(4) బొంబాయి వ్యవసాయ దైర్ఘ్య దు డా|| హెరాల్డు హెచ్, మాన్ గారు "గోవధనుంచి క్షీరాశోషమునకు భంగ ముగానున్నదని నాతిలవు. అందుచే యావిషయమున చర్య అవసరము"

(5) సంయుక్త పరగణాలు ఆరోగ్య కమిషనర్ కల్నల్ మాన్ షేగర్లు గారు "పాలధర చాకచేయించినచో బీదవారి శిశువు లింతమందిచావరు అని అభిప్రాయ పడియున్నారు. కొన్ని మునిసిపాలిటీలు 100 కి 30 నుంచి 80 వరకు మంచిపశువు గోవులు చంపబడుచున్నట్లు తెలిసియున్నాను. బొంబాయిలో ఒకకనాయి అంగడిలో ఒక 15 రోజులలో,

3 ఏళ్లక్రింద నున్న గొడ్డు 477, 3 ఏళ్లకైన 3 ఏళ్లలోపు గొడ్డు 988, 8 ఏళ్లపై 1152 మొగజాతిగొడ్డు 496,

చంపబడినట్లు రిపోర్టు వ్రాయబడినది.

గత 5 ఏండ్ల గొడ్డ వృద్ధిక్షీణముల తెగలు మాడగా 2760428 మాడలు, 356674 గిల్లలు, ఎద్దులు, 470873 అవులు 171666 దున్న పోగులు, 323213 గేదెలు తగ్గి పోయినట్లు సాగుచేయబడదగిన భూమిలో 39688000 ఎకరముల భూమి తగ్గినట్లు సాగుచేసిన భూములలోనే 4684000 ఎకరములు దున్నెట్లు ప్రభుత్వపు వ్యవసాయపు తెగలందున్నది. ఇది దేశమున కిష్టముకాదా? ప్రభుత్వమునకు నష్టముగాదా? 390 లక్షల ఎకరముల భూమి ఏల సాగుచేయబడలేదు? గత 5 ఏండ్లలో ఏమేరగా పశుకాటుకము వచ్చినదా? ఇండియాలో వ్యవసాయదారులు తగినంతమంది లేకపోయిరా? నాగర్లు భరింపరాని వెలగలపై పోయేవా? కాదు. ఇండియాలో గొడ్డు తగ్గుచున్నది. అందుచే ప్రభుత్వమువారితో మన మేకీ భరించి గోరక్షణకు పూనుకొనవలయును.

గోవులంత ఆవసరమనచో వ్యవసాయదారులు వాటిని ఏల అమ్మేదరవచ్చును? తగిన పచ్చిక బయళ్లలేక గొడ్డుల మేతపెట్టలేక కనాయివాండ్లకు అమ్ముచున్నారని యందులకు

బదులు చెప్పవలసియున్నది. ఇండియాకు పచ్చికబయళ్లు మేత బీడ్లు ఎక్కువ కావలసియున్నవి. మేత లేనిచో గొడ్డు తాగు తడవు.

క్రీలు, టిల్లలులో 3 డింబు 1 పాలు, న్యూజిలండులో 3 డింబు 1 పాలు, 2 పాలు లో 6 డింబు 1 పాలు, జర్మనీలో 6 డింబు 1 పాలు, అమెరికాలో 16 డింబు 1 పాలు ఇండియాలో 27 డింబు 1 పాలు పచ్చిక బయళ్లగలవు. ఇట్లే ఇక ముందుగూడనున్నచో యిది విషయము స్పష్టమగును. ఇంకొక రాష్ట్రమునంచి మార్చివచ్చుచే 36గా యుండనిగొడ్డు యింకొక జిల్లానుంచి దిగునతిచేయబడిన లాభించాలవు. అందుచే ఇండియా వ్యయముగా స్వగోరక్షణను పూనుకొనవలయును. ఇంకా కొన్నాళ్లలో మనపశువులు తగ్గిపోగలవు. ఏచేండ్లలో 4806 4724 నుంచి 2760428 వరకు తగ్గిపోయిన నూజులుగు భారత భూమికి దాని గోసంఘము సరివాగలదా. మాడలు వృద్ధిగాని చో ఆవులు ఎద్దులుండవు. గొడ్డుల ఏదాది కొకకాన్ను. అందు చే మాడలు తాగుపడనిచో తగురక్షణకు పొందదు.

ప్రభుత్వమువారు, గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యములు, తత్సంబంధముల యాసంగతుల నేల గ్రహింపకుండినో నాకు తెలియదు. పశువులు లేక భారతభూమి ఏమిచేయగలను? పశువు లేనిచో కల్లు ఆవత్తు వినిరింపనునా? ప్రభుత్వమునకు అనాయాభివృద్ధి యెట్లు? ఇన్నటికే ఆలస్యమైనది. బంటే (శ్రద్ధతీసి కొనవలెను. లేవులేవు అను అశ్రద్ధతలు విడి గోసంరక్షణకు పూనుకొనవలెనని నాప్రాధాన.

పతిక్ గారి కేసు

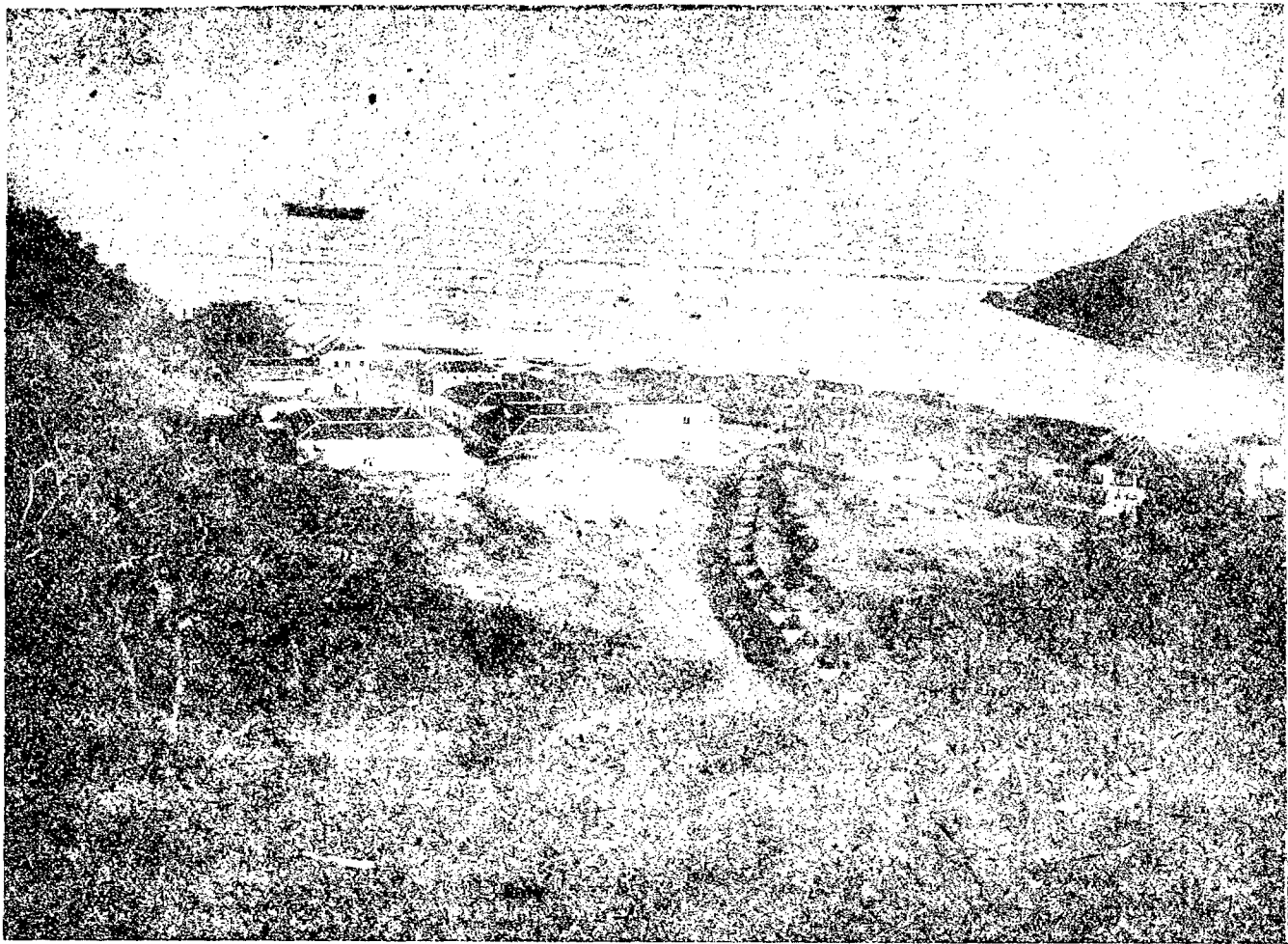
తారున్ రాజస్థాన్ పత్రికాసంపాదకుని విజ్ఞప్తి

తారున్ రాజస్థాన్ పత్రికాసంపాదకులును, రాజస్థాన్ సేవాసంఘ కార్యదర్శియునగు ఆర్. యస్. చాదరీగారు 6-6-25 లేదిన యాదిగువ ప్రకటించిన విజ్ఞప్తి ఆవిరియింపి పంపిరి.

అతి విచారకమును వార్త ఉదయపురము నందుండి విచ్చినవైరాజ్ పు అభిప్రాయములను యోచించుటకు మహారాజుకుమారునియెనుంబడిన సంఘమునకు భాటుగరు లేక కారద అనుకోలుయం దైదువత్సరములు పతిక్ గారి కేకాంతవాసశిక్ష విధించెను. రాజకీయకాళితో సంప్రతించుటకు మంత్రియగు పండిరి ధర్మ శారాయణగారు కాగితములను దీసికొని సిల్లా దాను 2-వ లేదిన వెదిరిరి. మీవారు పాలిటికలు రెసిడెంటు యింతకు పూర్వమే నీమాకు బోయెను. ఇండియా దొరతనము అంగీకారమును బడిననదిన 3 శత్రు తెలియచేయబడునని తెలియచున్నది. ఇదివరకే 21 మాసములు పతిక్ గారు చెరసాల యందు బాధల ననుభవించిరి. వైరాజ్ పుగట్టిలం దధిక సంఖ్యాకులు పతిక్ నిర్దోషియని చెదిరిరి. మహారాజకుమారు న్యాయ కాళి పరిపాలనతో సంబంధములేని కమిషనుయొక్క తీర్మానమును అంగీకరించుట సుదృఢ అన్యాయము. పతిక్ గారికి మరి కొంతకాలము శిక్షవేయుట యన యావత్తు రాజస్థానమును చులకనగ జూరుటయని దలంపవలయును. కాబట్టి పతిక్ గారి స్వేచ్ఛను గాపాడి ప్రయత్నించుట అభిలఖిత సంస్థానము లందరివారి విధియైయున్నది. కాబట్టి భారతదేశమందలి ప్రజా హితవేదికమందు బాటుపడు నాయకుల, నారాజుత్రికల, సంస్థల నెల్ల యాదేశభేదని నేపను రించి కాపాడవలయునని నేను గోరు చున్నాను.

ఇందూరులో నిర్బంధవిద్యావిధానము

ఇందూరు, జూన్ 8:-హోల్కార్లు స్టేటును నిర్బంధ ప్రైవేటు విద్యావిధానము ప్రవేశ పెట్టుటకు గూర్చి చాలకాల మునుండి చర్చ జరుగుచున్నది. ప్రారంభమునందు విచారణ సంఘము నియమింపగా ప్రవాళిప్రాము మంత అనుకూలముగ నగపడలేదు. మరియు విద్యనేచ్చుకొనకుండినచో శిక్షలు బొంబులుగూడ వారు యిచ్చుపడలేదు. నిర్బంధము లేకుండ ఉచితవిద్య ఎల్లర కొనసంకుట సాకర్యము లేకుండెను. కాని వివర మహారాజావారు ప్రాత్రిగా విచారించి బాహరకు వారి కలగూడ ప్రైవేటు విద్యను నిర్బంధించు చట్టమున కనుమతి యొసంగిరి. ఈవిధానము ఇందూరు నగరము న ఆశ్రీనియింపండి ప్రవేశ పెట్టబడును. ఈవిధానము ప్రకారము 6-18 ఏండ్లపాటు 4000 మందికి 32 పాఠశాలలు 6-31 ఏండ్ల పాఠశాల 3500 మందికి వేరుగ 32 పాఠశాలలును నియమించుటకు ఏర్పాటుగలరు. దీనికి 8 లక్షల రూపాయలు అంచనావేయబడును. ఏటా ఒకలక్ష ఖర్చును. ఇతర జిల్లాలలో వివిధ ప్రాథమికవిద్యయే అభివృద్ధిచేయుట కొన్ని స్కీములు గలవు. (శీ(వేను)

విశాఖ పట్టణము నందు సముద్రము నడుదల రేవు

ఇటీవలనే మేజరుపోర్టు చేయబడెను. హార్బరు (నౌకాశ్రయము) పూర్తిమైనచో ప్రపంచమున గల అందమైన నౌకాశ్రయములలో నిదియొకటిగా నుండును

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

(2)

విశ్వవిద్యాలయములు విశ్వవిజ్ఞానమునందునో, మనకు రాజ్యాంగ విశ్వవిద్యాలయము ఏర్పాటుగా నుండవలెనో, ఏయే ఊళ్లను విశ్వవిద్యాలయ స్థానముగా ఏర్పాటుచేసే విషయములను గురించి ఇంతవరకు ప్రతిపత్తిగా నున్నది.

ఇప్పటివరకు చర్చించిన విషయములకంటే ముఖ్యమైనవి మరికొన్ని ఉన్నవి. వాటిని గురించి ఇదివరకు వ్రాయకలదు.

మొట్టమొదటి సంగతి భవనము. విశ్వవిద్యాలయమున కొంతవార్షికం ఏర్పరచి, అది ప్రతిసంవత్సరం ఆర్థికంగా గవర్నమెంటువారి రిజర్వ్ లు కట్టుట చేయవలెను. ఇందుకు గురించి "యూనివర్సిటీ బిల్లు"లో స్పష్టముగా ఉపసంహరించారు. ప్రతిసంవత్సరం గ్రాంటు ఇస్తూ ఉంటామని గవర్నమెంటువారు తుమ్మెదాగారు చేస్తే చాలదు. ఒక్కొక్క సంవత్సరంలో గవర్నమెంటు వారికి చాలా ఖర్చువునుగా నుండవచ్చును. లేకదా ఆ ఆర్థిక దుర్బలత విద్యార్థులకు అంగీకరించుకొని విశ్వవిద్యాలయం ఏర్పరచుకొని తోచుచున్నది. అదికాక ప్రతి సంవత్సరం యాచకత్వము చేయవలసినదా ఉంటే యూనివర్సిటీకి పిన్ పండ్లైనా గౌరవ ముంది. గౌరవములు అటుండగా పనిగూడా సాధుగా జరిగదు.

ప్రతిసంవత్సరము డిప్యూటీ కమిషనరువారి ఆనుసరించులసియుంటే యూనివర్సిటీకి ఎంతమాత్రం స్వార్థం త్రవ్వ ముండదు. ఎప్పటికప్పుడు గవర్నమెంటువారి ఆజ్ఞలకు అనుగుణముగా ఉండవలసియుంటుంది. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలో అటువంటి ముఖ్య కారకము లెంతగానూ లభించినా ఆ విద్యను జరిగిన ఖర్చును గురించి విచారించరు. డిప్యూటీ కమిషనరువారి, అందుచేత మేము డిప్యూటీ యూనివర్సిటీ అధికారులు సహజముగా ఉన్నాము. అది ప్రతి గవర్నమెంటువారు తలచినదే. ఆ ప్రకారము గవర్నమెంటువారు వారసులుగా చలించుచుంటే యూనివర్సిటీ స్వార్థం త్రవ్వ ముండవలెనో మనమీసంగతి ముఖ్యముగా గమనించవలసియున్నది. ఇప్పుడు డిప్యూటీ కమిషనరు సామ్యముల కాలం సహజముగా ఉన్నది. యూనివర్సిటీ అధికారులనుండి వచ్చే "మెంబర్షిప్ గ్రాంట్" (Supplementary grant) ఇవ్వవలసియున్నది. గాని ఏదో కొంతమొత్తం ఎటువంటి ఆటంకమునూ లేకుండా యూనివర్సిటీనాకి గవర్నమెంటువారు ఇచ్చేటట్లు బిల్లులో కట్టుబాటు ఉంటేనే తప్ప యూనివర్సిటీ చాలా దుర్బలముగా ఉంటుంది. దీనివల్ల

అలాగండగా, యూనివర్సిటీవారే స్వయంగా కొంతవరకు బోధన పూనుకొనేటట్లు చేయవలెను. క్రిందతరగతులంటే బి. ఏ. ప్యాస్, బి. ఏ. హానర్స్ వలె రాజు పంపించిన చదువు ఏకాదేశ విద్యార్థులకు ఆకాదేశవారే చేర్చవచ్చును. ఈవేళలన్ని ప్యాసులు పేర్లు ఇంకా విద్యార్థుల చేతులలో ఉన్నవి. కొంతమందికి వకూల ముందు. అలాంటివారికి బోధన చేయగలిగిన మహాపండితులకు రప్పించి పోషించాలి. నంబే కాదేలేదు సాధ్యమయ్యేవరకు కాదు. దీనికి యూనివర్సిటీవారే పూనుకొనవలసి యుంటుంది. అందుకు తగిన తైల్రీలు లభించలేదుగానూ పోషించలేదు యుంటుంది. బోధకులుగా నుండిన విద్యార్థులకు రప్పించడమే కాకుండా, విద్యార్థులకుగల విద్యార్థులకు కలనారికి అవకాశములు కల్పించాలి. వారి జీవనోపాధి నిమిత్తం రు. 150 లో రు. 200 లో ఇచ్చి, నోన్ ఫోకల్ రెండు సంవత్సరపు ఏకాదేశవారే పనిచేసేటట్లు ఏర్పాటుచేసి మిగతా కాలంతో వారి ఆర్థిక మానవత్వములో వారి యిష్టము వచ్చేటట్లు కృషి చేయవలసి ఉంది. 500 ఆటంకములుగా కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలో అలాంటివి ఉన్నాయి. ఇందుకు విశ్వవిద్యాలయం అంతానే నుండింది. ఇప్పుడు విశ్వవిద్యాలయం స్థానముగా ఏర్పరచుకొని మారు నాగునా ఉంటే ప్రతివారూ అన్ని శాస్త్రములలోనూ పండితులుగా నున్నవారి సహజముగా పోషించడమే క్రమేణా కావలసినదే కాని వెంటనే సాధ్యమయ్యేది కాదు. ఒక్క విశ్వవిద్యాలయమునకు బదులుగా మారు నాగున విశ్వవిద్యాలయము బయటచేత కాలానికి, ప్రతివారూ అన్ని శాస్త్రములలోనూ ఒకవేళ అది సాధ్యము కానిదైతే ఆనేక శాస్త్రములలోనూ నాటివాటిలో పోషించడమే లెనవారి చేర్చి వారి శిష్యబృందమును తగిన ఏర్పాటు చేయవచ్చును. అంతేగానూ రాజధానిలో కొన్ని, అనూపురములో మరికొన్ని ఉపాధిగా వేర్వేరు సంస్థలలో వేర్వేరు శాస్త్రములలో "University chairs" స్థాపించవచ్చును. ఏదైనా ఒక శాస్త్రములో అధికముగా పోషించడమే కాదు ఉద్దేశ్యమే ఆయియెడల చాలా ఆశాస్త్రములలో పోషించడమే అన్ని వేటికి పోషించును. ఇది యూనివర్సిటీవారి పనిగా ఉండవలసియున్నది. క్రిందకీ జరుగును. వెంటనే సంస్కృతాంధ్రభాషలలో మహాపండితులను వేదాంతశాస్త్రములోను, వాక్యశాస్త్రములోను, సహజీవాంతశాస్త్రములోను, అర్థశాస్త్రములోను యూనివర్సిటీవారు ఉపన్యాసకులను నియమించుటకు ఏదైనా అధికారమును ఉండవలసింది. వీటికి పుస్తకసామగ్రి తప్ప నుండరా ఆర్థికరేవు ప్రకృతి శాస్త్రములకు ఆదేమట్లుగా విధేయము కాదు. ప్రకృతిశాస్త్రములకు గురించి తనవారే మారుకొనవచ్చును. ప్రస్తుతం పై

నడపారిన శాస్త్రములలోనైనా యూనివర్సిటీ ప్రాధాన్యము నియమించవలెను. ఒక్కొక్క ప్రాధాన్యమునకు ముగ్గురు పాఠకులు "రీడర్లు" తగ్గియుండు లగుటకు పరిశోధన (Research) చేయటము అవకాశముండవలెను.

మనవారు కొంతమంది లాకాలేజీ ఒకటి మనకు కావాలని ఇంగ్లీషు వేపర్లలో వ్రాస్తున్నారు. అది అంత ముఖ్యమని నాకు అిచ్చును. మద్రాసు లాకాలేజీలో ఎంతమంది విద్యార్థుల నైనా చేర్చుకుంటారు. అదిన్నీ గాక మనకు ప్రత్యేకముగా ప్రాజెక్టు వచ్చేవరకు వీరికేమీ అందరలేదు. చాలా ముఖ్యమైనవన్నీ ఉంటామనిగా లాకాలేజీవారకు సామ్యముగా చేయడం ఉచితంకాదు. లాకాలేజీల అంతగా ప్రజల హయాగతరమైనదిగా ఉంటుంది.

బి. ఏ. ప్యాసులోనుండకు దేశభాషలోనే యావత్ శాస్త్రములను చేర్చవలసియున్నదిగాను పాఠకులలో వానియున్నది. ఇది చాలా ముందరినది. ఇప్పటి విశ్వవిద్యాలయాలన్నీ అలా (ఉన్నవియు యూనివర్సిటీలో తప్ప) ఇంగ్లీషులోనే బోధన జరుగుచున్నది. ఇకముందైనా ఇంగ్లీషు పూర్తిగా వదిలి పెట్టవలసి కాదు. ప్రతివిద్యార్థున్నీ ఇంగ్లీషులో కొంతసామర్థ్యము సంపాదించవలెనని నియమము ఉంటుంది. ఇంగ్లీషులో బాగా చదువును, వ్రాయును, మాట్లాడును ప్రతివాడును చేర్చియుంటాను. ఇది ఉంటేనే కాని ఇతరభాషలలోనూ కాని ఇతరదేశములలోనూ పర్యటించు ఇతరవ్యవహారములను కొనసాగించుకొనుటకు వీలుండదు. ప్రతివిద్యార్థియున్నా ఇంగ్లీషు భాషయందుగాని ముఖ్యమైన పుస్తకములను కూడా చదివేటట్లు చేయవలెననే నా ఆభిప్రాయం. అయితే ఇప్పుడు జరిగిందే మార్పు ఏమిటంటే, చరిత్ర, వేదాంతశాస్త్రము, గణితశాస్త్రము, ఇంకా ఇతరశాస్త్రములు ఇంగ్లీషులోనే చదువుకుంటున్నామనిగా మారుతూ వచ్చిపోయినా, మనకు నోరు విప్పగానే పచ్చేటటువంటి మాతృభాషలోనే నేరుగా ఉంటుంది. ఇప్పుడు ముట్టచుకున్న పరిస్థితులు వదిలిపెట్టండి. మందో ఇంగ్లీషునేర్చుకోవడం ఆతరువాత ఇంగ్లీషులో శాస్త్రములన్ని చదువుకోవడం ఇవంతా ఉండదు. శాస్త్రములు దేశభాషలోనే చదువుకుంటాయి. వాటిలో పాటు ఇంగ్లీషు కూడా చదువుకుంటాయి. ఈ పద్ధతి వల్ల చాలామంది విద్యార్థులను ఏర్పాటుచేసి విద్యార్థులకు కూడా, బుద్ధికి ఇప్పుడు కలుగుచున్నటువంటి శ్రమ ఉండదన్నీ చాలామంది విద్యార్థుల అభిప్రాయం. ఇంతకాకుండా దేశమునకు కూడా ఒకవిధంగా ఈవేళ చాలా మంచిది. దేశభాషలోకి అన్ని శాస్త్రములలోని ఉన్నవియున్నవి అవుతవి. అందువల్ల ప్రజావాచకము లంటే యూనివర్సిటీకి విల్లినవారికి కూడా జ్ఞానం సంపాదించడానికి చాలా అవకాశం కలుగుతుంది.

స్థానముగారి సలహా చాలాబాగుందికాని దీనిని గవర్నమెంటువారు అంగీకరించడం చాలాకష్టం. దీనిని వ్యతిరేకంగా నుంటారు. ఇంగ్లీషు వ్యాపారం పూర్తిగా నడచి మనవారుకూడా వ్యతిరేకంగా నుంటారు. మద్రాసు యూనివర్సిటీవారు దీనికి వ్యతిరేకంగా అభిప్రాయ మిస్తారు. ఇంతవరకు ఒకేపక్షాన్ని చూడడం అని గవర్నమెంటు వారుకూడా సందేహిస్తారు. కనుక ఆంగ్లోవర్ణ మారంభమైనప్పటినుంచీ దేశభావలలోనే విద్యనెర్పాలెను, కోర్సువ్యవహారములూ దేశభావలలోనే నడపవలెను. లేదంటే ప్రకృతికాన్యాలలోని చర్చలు అంతా దేశభావలలోనే జరగవలెను అనిన మనకు, కాంగ్రెసుచేత కూడా ఈదేశభావ నూత్రము అంగీకరింపజేసిన మనము ఇందు విషయమై ఈ సమయములో ప్రజలమైన ప్రయత్నము చేస్తేనేగాని మనకోరిక నెరవేరదు. ఏయూరి వారు ఆయూరిలోనే విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించవలె నని మొటింగులుచేసి గవర్నమెంటువారికి సహజము పంపి అందోళన చేయడంకంటే ఈవిషయములో శ్రద్ధవహించి పనిచేస్తే దేశానికి చాలామేలు కలుగుతుంది. ఇందుకోరకు మన మొత్తప్రయత్నంచేస్తే అంత మంచిది. దేశభావలలో విద్య చెప్పడము కష్టం కాదు. లాభములను గురించి అధికం వ్రాయకూడదు. వెంటనే స్కూలు ఫెరలువరకు తెలుగులోనే విద్య చెప్పటము నిర్బంధము చేయవలెను. ఇంటర్మీడియట్, బి. ఏ. క్లాసుల విద్యార్థుల ఉపయోగము నిమిత్తం కావలసిన శైక్ష్మముగ్రంథాలు తయారుచేయుటకు వెంటనే విద్యాలకుల నందరిని చేర్చి ఒక కమిటీ ఏర్పాటు చేయవలెను. యూనివర్సిటీలో బి. ఏ. కోర్సు వరకు తెలుగులోనే శాస్త్రములన్నీ నేర్పబడవలె నని నిర్ణయించేయవలెను. వెంటనే మనకు కావలసినవి ఇవి.

గవర్నమెంటువారికి డబ్బు లేదు. కష్టపడకలో ఉన్నారని మనవారు కొందరు సందేహిస్తున్నారు. ఇది ఎంతమాత్రము నిజముకాదు. ఈసంవత్సరమే ఇంటియలు గవర్నమెంటువారు మద్రాసు గవర్నమెంటువారికి 126 లక్షలు వాపసు ఇచ్చారు. దీనికి ఖర్చు కనబడడం కష్టమని కాదు. మన మూలకుంటే ఈకోటి పాతిక రూపాయలకే కాదు. ఎన్నికోట్లకైనా ఖర్చు కనపడవచ్చును. ఖర్చు తగ్గవరకు ఉరకుండామంటే తరంగాలు కాస్తా తగ్గినతరువాత సముద్రస్నానము చేతా మన్నట్లు అవుతుంది. ఎప్పుటి కప్పుడే ఖర్చు ఉంటుంటుంది కనుక ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనకు మనము వీలైనంతవట్టుకు తొందరచేయవలెను. మనము కోరినవలెనన్న మనము కోరినమీదట గవర్నమెంటువారు ఇవ్వనుంటే అప్పుడు చూసుకుందాము. అటుతే వెర్రికోరికలు కోరమని నాఅభిప్రాయంకాదు. ప్రస్తుతం విశేషఖర్చులేకుండా ఉండేవిధముగానున్న క్రమేణా మెచ్చుఖర్చుచేసేవధివిధానమును మనము అడగవలసియుండును. మనకోరికలు సఫలమయేట్లు చూడడమునకు మన లెజిస్లేటివు కాన్సిలు మెంబరు ఉండనే ఉన్నారు.

కనుక దేశభావలలో విద్యచెప్పటమును రాజయంత్ర అనంతపురములో బి. ఏ. ప్యాసుకోర్సులో అన్ని శాస్త్రములన్నీ హాసర్సుకోర్సులోని అనేక శాస్త్రములన్నీ నేర్పటకు వెంటనే ఏర్పాటు జరిగేట్లున్నా మూడు నాలుగు శాస్త్రములలో యూనివర్సిటీవారు గొప్ప విద్యాలకులను నియమించి అందుకు తగినంతమంది "రీడర్స్" కు అవకాశము కల్పించేట్లున్నా, ప్రతి సంవత్సరము యూనివర్సిటీకి ఏదో కొంతనిగ్గితమైన మొత్తం గవర్నమెంటువారు ఇవ్వవలసిన బాధ్యత ఉండేట్లున్నా మనము చూడవలసియున్నది. ఇవి చాలా ముఖ్యము. తక్కినవి అంత ముఖ్యముకాదు. ఇందుకోరకు ఆంధ్రదేశములంతా చాలా పట్టుపట్టులని యున్నది. లేకపోతే కొనసాగదు. ఇప్పుడు ఉపేక్షచేయమంటే తరుణం మించిపోతుంది.

వింజమూరి గోవిందరాజుచారి బి. ఏ. బి. యల్, మోక్షోద్ధ సకీలు, మద్రాసు.

రంగూను నూతనజడ్జలు

రీమూ, జూన్ 9:— రంగూను మోక్షోద్ధవండు యూనివర్సిటీ వ్యాధికారుల నియామకమునకు సార్వభౌమ డివిజన్ రింజెను: నవంబరులో పింఛను దీనికొననున్న గౌ. వ్యా. ఏ.కె. ఎం. రావినన్నగారు చీఫ్ జడ్జి నుగానే, ఇప్పుడా పనియందున్న గౌ. వ్యా. జె. సి. రెడ్డిగారిని ఫీరముగనుండుట, పింఛన్ ప్రోవలో సలహామొస్తూ గౌ. వ్యా. యంగుగారిపాతే గౌ. వ్యా. జె. ఎల్. దాసుగారిని ఫీరముగనుండుట, గౌ. వ్యా. రెడ్డిగారిపాతే ఎన్. ఇ. ఒత్తరు బాల్కన్ గారిని జడ్జిగా ఫీరముగ నియమించుట.

(ఆ. ప్రె.)

విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీ

డ్రైమండు జూబిలీ ఉత్సవము

గౌ. పానగలురాజుగారి ఉపన్యాసము

విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీ డ్రైమండు జూబిలీ ఉత్సవము ఈనెల 5 వ తేది గొప్పవైభవముతో పురమంతమున జరిగెను. పురమందిరము కనురమ్యముగ అలంకరింపబడెను. ప్రధానామాత్యులగు గౌ. పానగలురాజుగారు ఆగ్నేయమున నుండిరి. మునిసిపలు కాన్సిలు చరిత్రను వివరించుచు మునిపలు ప్రెసిడెంటు యం. కామయ్యపంతులుగారు మాట్లాడిరి. పిమ్మట పానగలురాజుగారు ఈక్రింది విధమున ఉపన్యసించిరి:—

విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీ

ఈమునిసిపాలిటీ చరిత్రను వివరించుచు కామయ్యపంతులుగారివారిని ఉపన్యాసమును మిరందరు వినియున్నారు. ఈ రాష్ట్రమునందలి ప్రాచీన మునిసిపాలిటీలలో మాడుజిల్లాలయందే యున్నది. పావులపర్వములను ఈజిల్లాలవారు చక్కగ గ్రహించునట్లును ఇదియే నిదర్శనము. 1865 సంవత్సరపు మునిసిపాలిటీ చట్టము ఆమోదింపబడగానే విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీ ఏర్పడినది. అది మొదలు నేటివరకు మునిసిపలు పరిపాలనము ఆభివృద్ధిచే నూచించుచున్నది. 1865 సంవత్సరమునందే ఈమునిసిపాలిటీకి అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుఅధికార మివ్వబడినది. ప్రస్తుతము మునిసిపలు సంఘమున ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు 21రు, ప్రభుత్వనియమిత సభ్యులు 7రు నున్నారు. ఈ 60 సంవత్సరములలో మునిసిపాలిటీ ఆదాయము మొదటికన్న నాలుగింతలు అధికమైనది.

జమీందారుల దాతృత్వము

మునిసిపాలిటీ ఆభివృద్ధికి జల్గులందలి జమీందారులు అధికముగ తోడ్పడిరి చెప్పవలసియున్నది. విశాఖపట్నము వాల్తేరునందున్న గొప్ప ప్రతిష్ఠాపనలన్నియు జమీందారులచే స్థాపింపబడినవి పోషింపబడుచున్నవి. గొడె అంతిం జమీందారులు ప్రత్యేకప్రశంసాపాత్రులు. విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీవారు వీరికి కృతజ్ఞులై యుండవలెను. ఇంకను జమీందారులు మునిసిపాలిటీ ఆభివృద్ధివిషయమై శ్రద్ధవహించి పనిచేయుచుండెదరని నమ్ముచున్నాను.

ఈ మునిసిపాలిటీ స్థాపించి 60 సంవత్సరము లైనది. ఏవిధముగ ఈ 60 సంవత్సరములపని జరిగినో పరిశీలించి లోపములను సరింపు కొనుట ఉచితము నూర్కొనుటను ఆభివృద్ధి పరచి ఆదాయమును వృద్ధిచేసికొను విషయమున ఈమునిసిపాలిటీవారు ప్రశంసనీయ మగు పని చేసియున్నారు. మునిసిపాలిటీవారు భూములను పంపాదించి అందు కూరగాయలు పండ్లు మున్నగు వాటిని పండించి వాటివలన లాభము పొందుటకూడ సరియగు మార్గమే. ఈపనియందుకూడ మునిసిపాలిటీవారు కొంతవరకు పాటు పడుచు న్నారు. ఎప్పుడు ఆదాయము ను పృథ్వి చేసి కొన విలయును ఉద్దేశముతో మునిసిపాలిటీలు పనిచేయుచుండవలెను. డబ్బులేకన్న ఏ ప్రతిష్ఠాపనము సమముగ పనిచేయవలెను. ఎల్ల కాలము ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటులపైనను ధనికులచిరాకములమీదను ఆధారపడియుండుటకుకూడ వీలులేదు. కావున మునిసిపాలిటీలకు ఇతరులపై ఆధారపడకుండునట్లు తమ ఆదాయముండవలెను. కావున లాభకరమగుపనులయందు ఎంతశ్రద్ధ వహించిన అంతమంచి. నీటిసప్లై, డ్రైనేజీ, నగరనిర్మాణము మున్నగుపనులయందు ఈ మునిసిపాలిటీ వెనుక చిక్కియున్నది. ఈ లోపమును మీరు అంతమొందింపవలెను.

భూ వి సి త్తి

ఈ మునిసిపాలిటీ 60 సంవత్సరములు చక్కగ ఆభివృద్ధి చెందినది తృప్తిపడకూడదు. జరుగవలసినవి ఎంతయోయున్నవి. పూర్వకాలపు గౌరవప్రతిష్ఠలపై మాత్రమే విశ్రాంతిపడవలెనను వృద్ధిచెందవలెను. ఈ నగరమున క్రొత్తతీవును నిర్మించు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. పావులపర్వం రేవు, వైల్డ్ లైనునిర్మాణపు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. ఆంగ్లవిశ్వవిద్యాలయముకూడ ఈ నగరమునందే స్థాపింపబడిన నగరము అతిశ్రుకాలములోనే సుప్రసిద్ధమునూర్చును చెందగలదు. వ్యాపార పారిశ్రామిక విద్యాపాఠశాలల ననుసరించి జనసంఖ్యకూడ అధికమగును. ఈ నూతనపరిస్థితులకు అనుగుణ మగువిధమున మునిసిపాలిటీవారు తమ ఏర్పాటులు చేయవలసియుండును.

వారియొక విషయము. "మునిసిపాలిటీపై ప్రభుత్వము వారికిగల అధికారము తీసివేయబడినది. మునిసిపాలిటీలపై ప్రభు

త్వమువారికి అధికార మండలయునని నేను ప్రతిపాదించుట లేదు. కాని బలవంతమున ప్రభుత్వప్రాయము ఏర్పడునంతవరకు ప్రభుత్వమువారికి మునిసిపాలిటీపై కొంత అధికారముండుట అవసరము. విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీవారు తమ నూతన బాధ్యతలను నేర్పుతో నిర్వహించి కీర్తి గాంచగలరని నమ్ముచున్నాను."

ఒక ప్రదర్శనము

డ్రైమండు జూబిలీ ఉత్సవ సందర్భమున ఒక ప్రదర్శనము ఏర్పరపబడెను. ఈ ప్రదర్శన ప్రారంభమహోర్వమున పానుగలు రాజుగారు జరిపిరి. పిమ్మట మునిసిపలు వ్యవహారములందు గొప్ప అనుభవముగలవారు ఉపన్యాసము లొసగిరి. రాజుగారు ఉత్సవములను మగించుచు ఈక్రిందివిధమున ఉపన్యసించిరి.

ఈ ఉత్సవములను జయప్రథముగ కొనసాగించినందులకు మిమ్ములు ఆభినందించుచున్నాము. ఈరాష్ట్రమున డ్రైమండు జూబిలీ ఉత్సవము జరుపుట మిశ్రప్రభములు. ఇతర మునిసిపాలిటీలు మిమ్ముల ననుసరింపగలడని నమ్ముచున్నాను. ప్రజలలో మునిసిపలు కృతవర్తములపట్ల శ్రద్ధను వ్యాపింపజేయుటకు ఇట్టి ఉత్సవములు మిగుల లాభకరమైనవి. ఈ సందర్భమున మునిసిపలు వ్యవహారములందు గొప్ప అనుభవముగలవారు ప్రత్యేకోపన్యాసము లిచ్చిటకు మీరుచేసిన ఏర్పాటులు ప్రశంసనీయులు.

స్థానికసంఘముల విషయమై గొప్ప అనుభవముగ గోపాలస్వామి అయ్యగారి ఉపన్యాసమును శ్రద్ధతో వింటిని. నియోజకవర్గములయందు ప్రచారము జరగవలయుననియు వోటులు తమబాధ్యతలను గుర్తెరుగవలయుననియు, అధికపరిస్థితులు తృప్తికరముగ లేకన్న ఏమునిసిపాలిటీవాడైనను పనిచేయవలసియు వారు చెప్పినమాటలను నేను సంపూర్ణముగ ఆమోదింపుచున్నాను. మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు బి. తెంకటపతి రాజుగారు ఇచ్చిన ఉపన్యాసములకూడ శ్రద్ధతో పరిశీలింపవలసి యున్నది. పిమ్మట మంత్రిగారు కాబ్లికమిటి కార్యదర్శిని మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షుని ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి. కాననసభయందు విశాఖపట్నం ప్రతినిధియగు భానోజిరావు గారిని ప్రశంసించుచు రావుగారు జిల్లావిషయమై అధికముగ శ్రద్ధవహించి పనిచేయుచున్నారని చెప్పిరి.

శ్రీ వెంకటేశ్వరవిశ్వవిద్యాలయము

ధర్మాదాయముల బోర్డువారి ప్రయత్నములు

మొన్న విశాఖపట్నంలో గౌ. పానగలురాజుగారు నూచించిన విధమున వారణాసి హిందూవిశ్వవిద్యాలయమువంటి విశ్వవిద్యాలయమును తిరుపతి దేవస్థానపు ఆదాయములనుండి స్థాపించుటకై ధర్మాదాయముల బోర్డువారు పనిని అప్పుడే ప్రారంభించినారు. కమిషనరులలో నోకరగు రావుబాదరు యం. చెంగయ్యగారు కడచిన సోమవారం తిరుపతికి వెళ్లిరి. తిరుపతి కొండలసమీపమున చంద్రగిరియందున్న ఒక భవనమునకూడ చూచివచ్చిరి. ఈ నూతన విశ్వవిద్యాలయమును ఆ భవనమునం దుంచవలయునని ఉద్దేశము. చెంగయ్యగారు మరల కొన్ని దినములలో తిరుపతికివెళ్లి కొంతకాలముచట్టనే యుండెదరు. తిరుపతి దేవస్థానమునకు మూంజే ధర్మకర్త, వీరికి విద్యా విషయములం దుత్సాహము అధికమైనదగుటచే ఈ ఏర్పాటులను ఆమోదింపగలరనియు ఎంతమాత్రము ఆశ్చర్యపరనియు ఊహించబడుచున్నది. అవసరమైనపుడు దేవస్థానముల మానేజి మెంటు స్క్రీములయందు మార్పు కలగజేయుటకు చట్టము ననుసరించి కమిషనరులకు అధికారమున్నది. ఈకారణములవల్ల ధర్మాదాయముల బోర్డువారు ఈ విషయమై త్వరితముగ పని జరుపుటకుం దేమి తప్పులేదు. జూలై నెల మొదటి వారము లోపుగ విశ్వవిద్యాలయపు స్క్రీమును బోర్డువారు తయారు చేయగలరని తెలియుచున్నది.

తమ కీవిషయమై సలహాల్పియుటకు విద్యావిషయములందు ప్రత్యేకానభవముగల ఉద్యోగి సహాయము పొందుటకు బోర్డువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. విశ్వవిద్యాలయమును త్వరిత స్థాపింపవలయునని గౌ. పానగలురాజుగారు ఉత్సాహముతో నున్నారు. కావున ఈసంవత్సరము మంత్రిగారు త్వరితగతినే ఉపనందలమునండి చెన్నపురికివెళ్లి ఈవిషయమై తమ ఏర్పాటులు చేయుచును. ఈ విశ్వవిద్యాలయమునందు ఇంగ్లీషులోనే విద్యగరపబడుననియు హిందువుల వేదాంత శాస్త్రములు గరుపబడుననియు తెలియుచున్నట్లు ప్రధాన మెయిబుల్లిక వ్రాయుచున్నది.

పదియవ నాదరు మహాజన

కొన్నరెన్ను

నో. సర్. సి. వి. రామస్వామి అయ్యరుగారి సంచారము

మధుర, జూన్ 8:—నేటి సాయంత్రమున జరిగిన పదియవ నాదరు మహాజన కొన్నరెన్నును పట్టణము నిలువ తూర్పుగాయపట్టిగారి నిర్వాహములన దేశమునకు వాటిల్లిన తీరనినష్టమును విచారమున దెల్పుచు తీర్మానము గావించబడెను.

మధుర తమిళ సంగ్రహము

నేటి సాయంత్రమున జరిగిన మధురతమిళసంగ్రహ వర్ధం త్యక్తివమునకు అన్యతలుగ నో. సి. వి. రామస్వామియ్యరుగా కుండిరి. మహామహోపాధ్యాయ స్వామిసాధ అయ్యంగారు గావించిన శ్రీపరీక్షోదనలను మెచ్చుకొని వారిని గౌరవించుటకు రూ. 4000 లు అయ్యరుగారి కర్పింపబడెను.

కల్లూరు పునరుద్ధరణము

మధురజిల్లా కలెక్టరు కె. యి. హాట మధురజిల్లా పోలీసు మాఫరిం టెండెంటు సి. వి. కన్నింగ్ హాము, రామసాధ జిల్లాపోలీసు మాఫరిం టెంటు పర్వే శు, కల్లూరు ప్రత్యేకోద్యోగి కె. సి. జనార్దనరావు, రా. సా. కె. వి. రామచారిగారితో మోటారులోగలిసి కల్లూరుల పునరుద్ధరణముకొరకు పల్నయిన్ని కృషి స్థానములకు వెడలెను.

కేలగుడిని సందర్శించుట

కేలగుడి కల్లూరు స్థానములలో నో. కటి. ఇది మధురకు 7 మైళ్ళదూరమున గలదు. ఇచట నున్న కల్లూరు సమాచార సంఘమును, స్టాన్సు, కల్లూరు బాలరకును బాలికలకునుగల పాఠశాలలను, నేతగృహములను గౌరవపథ్యుడు సందర్శించెను. కల్లూరు బాలభటుల అభివృద్ధిసహితో సభ్యుని ఆహ్వానించిరి.

భైరవూర్లో యందు

సమాచారపథ్యులపై నిర్బంధపడిన వందయుండుగల పాడిసక్ పురమును చెకమూర్ గ్రామమును సర్ రామస్వామి అయ్యరు గారు సందర్శించిరి. పది పరిశ్రామిక స్థానములు, మూడు గృహకు టీర పరిశ్రమ స్థానములు, 218 పాఠశాలలు, 400 మంతులు 200 సమాచారసంఘములు, 500 బాలభటులుకల నాడుయందుగలవు. ఈ సలమప త్రియందు కల్లూరు భోజన వసతిగృహమును కాలిక్ రామస్వామి అయ్యరు గారు చెర చిరి. కల్లూరు లోని రవున కరకు టి కా ల నా చే వారు సహృదయము జదివెను. కల్లూరుకు నేద్యముకొరకు దగినంత నిటపెతి వొకరుకులేదనియు, పెరయారుకు కల్లనాడుగుండ ప్రవహింపచేయువలసినదనియు చేవాగోరెను.

సర్ రామస్వామి అయ్యరుగారి సమాధానము

కల్లూరు పునరుద్ధరణోద్యమ విజయమునకు తిరుమనాపల్లి పోలీసు మాఫరిం టెండెంటు రా. బి. ఎ. కె. రాజయ్యరుగారిని గౌరవపథ్యుడు ప్రకరించెను. నీటిపారుదల సమస్య నుభవైనది గాననియు మట్టుపట్టుయందలి సంస్థానముల తోడ్పాటులేనది యిది పరిష్కారముచేయ సాధ్యగాననియు రామస్వామి అయ్యరు గారు సమాధానమిచ్చిరి. ఆయన పట్టికిని యీసమస్యను గురించి కొంతనమువారు నిర్లక్ష్యము జూపజాలరని అయ్యరుగారు చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

ఈతపందెము

13 మైళ్లు 4 గం. లలో నీడులు

6 ఏండ్ల బాలుడు పోటీకి నిలచుట

కాకి, జూన్ 9:—7 వ తేదీన రాష్ట్రీయ యీతపందె మునందు మోల్లు యూనియనుక్లక్కు సభ్యుడగు కె. సి. చక్ర వర్తిగారు 13 మైళ్లు 4 గం. 4 నిమిషములలో నీటి విజయము పొందెను. 22 అభ్యర్థులలో 6 గురు మాత్రము పంకిము ముగించిరి. 12 ఏండ్ల బాలుడు సి. సి. బాగ్గియనువాడు 6 వ వానిగా వచ్చెను. 4 గం. 10 ని.లలో ముగించెను. 5 మైళ్లు చిన్నపందె మునకు 32 పోటీదారులు వచ్చిరి. గమ్యస్థానము చేరుకొనిన 26 గురిలో హెచ్. సి. దాసు అను 14 ఏండ్లవాడు ప్రథమ మున వచ్చెను. అందరిలోకీ చిన్నవాడు బాలాజిదాసు సర్కారు షు 6 ఏండ్ల బాలుడుగూడ పోటీకివచ్చెను. మోల్లులువారు పోటీలుతెట్టి చెండి బంగారువరముల నొసంగిరి. కాకిమూర మహారాజుగారు బహుమతుల నిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

తార కేశ్వరంకేసు

ముద్దాయిలు విడిచిపెట్టబడిరి

కలకత్తా, జూన్ 9:—ప్రాణాపాయకరమగు ఆయుధ ములధరించి ఆక్రమ సంఘములో సభ్యులుగానున్నారని ఖుద్దా లోసింగు వైనను, మరి యిద్దరివైనను నేరములు మోపబడి చాల దినములనుండి విచారణ జరుగుచున్న కేసులో నేడు నీరాం ఘారు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు తీర్పు తెచ్చెను. సర్వోగ్రహో ద్యమమును ప్రారంభించిన స్వామి విశ్వానంద, నీరాంఘారు పోలీసు ఆసిస్టెంటు మాఫరెంటుకు పంపిన తంతివారమీద యీ కేసు బయలుదేరెను. కరపత్రములను పంచిపెట్టుచున్న వలంటీరులను మహాంతు మనుష్యులు కొట్టవచ్చిరనియు వారి దగ్గర లాటిలు కత్తులున్నవనియు తంతివార వచ్చెను. మొదట నీకేసును సబుడివిజనల్ ఆఫీసరు తీసుకొనినెను గాని మోజోర్టువారి యుత్తరువుమీద ఆకేసు ఆచటనుండి తొలగిం పబడెను. ప్రాసిక్యూషను కేసు ఏమనగా—దేవాలయము, మహాం తు స్వాధీనములో నున్నప్పుడు 1924 ఏప్రిలు నెలలో మహాంతు వైన ఏమేమో వ్రాసియున్న కరపత్రములను కొంతమంది పం చిపెట్టుచుండిరి. వానిమీద మహాంతు మనుష్యులువచ్చి వానిని లాసుకొనిరి. స్వామివిశ్వానంద మహాంతు చేలాయగు ప్రోవెర్తి గ్గరికుపోయి యిది కూడవని చెప్పెను. ఆసభయమున కొంత మంది మనుష్యులు కత్తులతోవచ్చి వానిపైబడి కొట్టబోయిరి. అపాయనీతిని గుర్తించి చేలాస్వామి నోకప్రక్కకును మనుష్యు లను మరియొక ప్రక్కకును త్రోసివేసెను. వెంటనే పోలీసువారచ్చటికి వచ్చిరిగాని ఎవ్వరికదన ఆయుధములు కవబడలేదు. నె ము ద్దా యి ల వై. వి. సి. సి. 144 క్కు ను క్రిం ద నేరములు తమారు చేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు తీర్పు మైన తీర్పు ను చెప్పుచు కేసు నరిత్రన యిరువక్రల సాక్ష్యములను తెలి యజెప్పి కొట్టుటకై మీదికి వచ్చిన వారిలో ముద్దాయిలున్నారనే తాను తలంపజాలనని చెప్పెను. అపాయకరమైన ఆయుధ ములతో కొంతమంది మనుష్యులు మీదికి వచ్చివారను విషయ ము మాత్రము తేలినది. విశ్వానందను కొట్టుట కీమనుష్యులు వచ్చివారని ప్రాసిక్యూషనువారు రుజువు చేయలేకపోయిరి. ముద్దాయిలు విడుదల చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

ఆయుధముల సమ్మట్ట

కలకత్తా, జూన్ 9:—కడచిన మేనెల 19 వ తేదీన 31 తోటాలను ఒక వెళ్ళి రివాల్యరును అమ్ముటకు ప్రయత్నించు చున్నాడనే నేరముక్రింద ఇక్బాల్ హుస్సేనును పోలీసువారు ప్రాసిక్యూషన్ చేసిరి. పోలీసువారి కిసమాచారము తెలియగానే నె వారు వైద్యకళాశాల ఆవరణములోనికి పరుగెత్తి ముద్దా యిసి, చేరము జూపుచుండగా అరెస్టుచేసిరి. వానినప్పుడు సోదా జేయగా వానివద్ద 31 తోటాలను ఒక రివాల్యరును దొరికెను. ఆ కేసును నేడు ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు విచారించు చున్నాడు. విచారణ జరుగుచున్నది.

ఈ మేజిస్ట్రేటు ఆగస్టిన్ ఆంగ్ల యిండియనును దస్తుం డీ నాగోజీయను పార్సీవాడును కుట్ర జేయుచున్నారనియు లైసెన్సులేని ఆయుధములు పట్టుకొనుచున్నారనియు లేజడిన కేసులో తీర్పు తెచ్చెను. పోలీసువారి కీవారై తెలియగానే వారివద్దనుండి ఆయుధములను కొనుటకు మనుష్యుల నేర్పరచిరి. మారు వేసములోన్న నోక పోలీసు యినక్వెర్టరును, ముద్దాయి లిరువురును నాలుగు రివాల్యరులను, కొన్ని తోటాలను అమ్ముట కు ఏర్పాటు చేసుకొనిరి. కాని క్రియ జరుగలేదు. కర్ణాటకలో లో ఏప్రిలు 10 వ తేదీన రస్తుంజీ, పోలీసువాని కొకనికి ఒక కిస్తానును 100 తోటాలు అమ్మెను. కాని వాని నపుడరెస్టుచేయ లేను. అగస్తును రివాల్యరుతో ఏప్రిలు 14 తేదీన అరెస్టు చేసిరి. ముద్దాయి తిద్దగును దోషులని యించి మేజిస్ట్రేటు రెండేసి సంవత్సరములు కఠిన శిక్ష విధించెను. (అ. ప్రె.)

రాజుద్రోహము

కలకత్తా, జూన్ 9:—“బిష్టబ ఫత్రహజ విప్లవము:— విద్యార్థిసంఘము అను చిన్న పుస్తకమునకు వశపగా గ్రంథ కర్తయ్య ప్రకాశకుడును ఆగు ప్రేమసాధ గంగూలీ అక్బాటు క్షురారు నుప్రకారపై ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు నేడు 124-1 నెక్కు (రాజుద్రోహము) క్రింద నేరములకు తయారు జేసెను. ఈపుస్తకము నిదివరకు దొరతనమువారు నిషేధించి యుండిరి. ముద్దాయి లిద్దరును నిర్దోషుల మని చెప్పకొనిరి. విచారణ వాయిదాజేయబడినది. (అ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1925 సం. జూన్ నెల 10-వ తేది బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యజిల్లాలలో ఆర్మీ ఆఫీసర్ల వద్దనున్న వర్షము					ముఖ్యజిల్లాలలో ఆర్మీ ఆఫీసర్ల వద్దనున్న వర్షము	ముఖ్యజిల్లాలలో ఆర్మీ ఆఫీసర్ల వద్దనున్న వర్షము	ముఖ్యజిల్లాలలో ఆర్మీ ఆఫీసర్ల వద్దనున్న వర్షము	ముఖ్యజిల్లాలలో ఆర్మీ ఆఫీసర్ల వద్దనున్న వర్షము	ముఖ్యజిల్లాలలో ఆర్మీ ఆఫీసర్ల వద్దనున్న వర్షము
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	94.1	81.8	...	0	44.96	...	...	...	...	...
విశాఖపట్టణము	100.9	88.1	...	0.29	87.09	...	...	...	...	...
కాకినాడ	101.5	82.9	...	2.35	89.09	...	...	...	...	...
మచిలీపట్టణము	102.7	88.1	...	0.59	41.59	...	...	...	...	...
కర్నూలు	100.1	79.6	...	0	26.01	...	...	...	...	...
బళ్లారి	99.7	76.9	...	0	20.51	...	...	...	...	...
కడప	108.4	84.0	...	0.80	81.28	...	...	...	...	...
నెల్లూరు	104.9	85.3	...	0	87.98	...	...	...	...	...
మద్రాసు	98.9	78.4	...	0	50.74	...	...	...	...	...
కడపూరు	98.5	77.0	...	0	52.94	...	...	...	...	...
నేలము	102.5	76.0	0.64	0.66	89.80	...	...	...	...	...
కొయంబుత్తూరు	92.1	74.5	...	0.05	22.29	...	...	...	...	...
తిరుమనాపల్లి	105.7	74.8	0.44	0.44	88.18	...	...	...	...	...
నాగపట్టణము	99.6	77.1	...	0	54.98	...	...	...	...	...
మధుర	103.2	75.8	0.81	0.81	88.58	...	...	...	...	...
పాంబన్	92.9	81.8	...	0	87.00	...	...	...	...	...
తిరునల్వేలి	...	...	0.97	0.97	28.34	...	...	...	...	...
తిరువేంగుడము	85.5	78.8	...	1.21	64.51	...	...	...	...	...
కొచ్చిన్	86.6	78.7	...	5.85	114.51	...	...	...	...	...
కాలికట్టు	90.1	78.7	...	4.58	117.16	...	...	...	...	...
మంగళూరు	90.2	77.6	...	10.45	125.68	...	...	...	...	...
బెంగుళూరు	90.2	69.1	...	0.21	85.87	...	...	...	...	...
మేరీకారీ	77.1	68.8	0.48	8.11	125.46	...	...	...	...	...
కొడైకనాల్	67.6	55.2	...	0.29	62.18	...	...	...	...	...

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో ఆకవము నిర్మల ముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల ఒక మోస్తరుగ ముల్లులున్నవి. మచిలీపట్టణము, విశాఖపట్టణములో ఆర్ద్రత తక్కువ. విశాఖ పట్టణములో 9, కాకినాడలో 6, తక్కినచోట్ల 3, నుండి 8 1/2 డిగ్రీలు వగటివేడిమి ఎక్కువ. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కణ:—మేఘములు పలచగా నున్నవి. కర్నూ లులో ఆర్ద్రత తక్కువ. బళ్లారిలో వగటివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. ఇచట రాత్రి వగటివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. తక్కినచోట్ల రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని దక్షిణ పడమర భాగములందు స్థానిక చినుకులు బడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాధు,

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

నాకాలీ జిల్లాబోర్డు

విద్యాపన్ను

నాకాలీ జూన్ 9:—నాకాలీ జిల్లాబోర్డు సభ్యులందు విద్యా పన్ను జనసంఖ్యనుబట్టి వసూలు జేయవచ్చునా యను విషయ మున తీవ్రమగు చర్చ జరిగెను. జనసంఖ్యనుబట్టి విద్యాగ్రాంటు లొసంగినచో వారి వైషమ్యులు కతులు మోపుననని ఉద్యో గసభ్యులనిరి. ఆ విషయమును అధ్యక్షుడు ఓటునకుబెట్టునిరాక రించగా ఉద్యోగసభ్యులు సభవిడిచిపోయిరి. ఇతర సభ్యులు పోట్లాడుకొనిరి. అధ్యక్షుడు మాత్రము చెక్కుచెదలేదు. హిం దూ సభ్యులు సభను విడిచిపోయిరి. మహామ్మదీయసభ్యులు ఇష్ట టును ఉన్నచు స్వల్పగా ఆమోదించిరి. ఉపాధ్యక్షుడు రాజీ నిచ్చినట్లుగా తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

సి. రత్న మొదలియూర్, బి.ఏ., బి. ఇ.,
మతో ఆసిస్టెంట్ ఇంజనీరు, మద్రాసు కార్పొరేషను.

నెనూరు } వి. వి. వరదాచార్యులు
6-6-1925 } వాదితరపు పేడలు.

సి. రత్న మొదలియూర్, బి.ఏ., బి. ఇ.,
పెనుతోటజిల్లా ఇంజనీరు, మద్రాసు కార్పొరేషను.

జూ బు లు

మహానందిక్షా త్రము

మహానందిక్షా త్రమునందు ౪-౫-౬ తేదీలను క్రమవిధిగా సంప్రదించి జరిగినది. దేవాలయమునందు మామూలు పూజలగు చున్నది. భక్తులు యధాప్రకారము దర్శనమునకు రావచ్చును. అది గాడిచెల్ల పాలివర్షోత్సవరావు పంతులుగారు వ్రాయుచున్నారు.

బందరుపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘసభ

ఈనెల 8వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రము బందరు పురపాలకమున జరిగిన బందరుపట్టణ కాంగ్రెసుసభ్యుల సమావేశములో తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమునకు ప్రతినిధులుగా శ్రీయుతులు భో. పట్టాభిసేతారామయ్యగారు, దివసహి వెంకట హనుమంతరావుగారు, చె. వెం. నరసింహారావుగారు, మీరు అభ్యుదయ సహాయులుగా, శ్రీమతి కొలవెన్న రాజ్య లక్ష్మయ్యగారు ఎన్నికైనవారిది.

చె. వెం. నరసింహారావు,

కార్యదర్శి, బందరుపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘము.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము-కాకినాడ

పర్యటించు నెం 2 రు

జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శులకు మాజిల్లాలో 1924 సంవత్సరములగాయతు నేటివరకు గాంధీపూజానిధిక్రింద ఎంత సొమ్ము వసూలుచేసినదియు, అందులో ఎంతసొమ్ము రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘాధికారిపత్రమున కింకా నాథుని వాగ్దేవ్యారావు పంతులుగారికి పంపించినదియో, వసూలుఖర్చునివ్వబట్టి మొత్తము తగూర్చుచేయించి పంపించగోరవలెను.

మండపాక రంగయ్య,

కార్యదర్శి.

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము, బందరు

జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల యెన్నికలు

ఈయెన్నికలు ప్రతి ఫిర్యాదునందు జూన్ నెల 15-వ తేదీలోగా జరుపవలెనని ప్రకటించి యున్నాము. కాని కొన్ని ఫిర్యాదులలో అట్లు జరుగుటకు కాలపరిమితి చాల దని తెలిసి, జూన్ నెల 20-వ తేదీవరకు ఎన్నికలు జరుపుటకు గడువు పెంచడమైనది. కాన అయ్యఫిర్యాదులలో ఎన్నికలు జరుపవలసినదిగా కొరబడిన సమావేశకర్తలందరును యావించు యమును గమనించి జూన్ నెల 25-వ తేదీలోగా ఎన్నికలు జరిపి జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యస్థానమునకు తెలియపరచ గోరుచున్నాము.

భైరవభట్ల మెంకటసుబ్బారావు,

బందరు, 8-8-25.

(కార్యదర్శి)

కాంగ్రెసు మ్యూనిసిపల్ పార్టీ

మీటింగు

కాకినాడ, జూన్ 7:—కాంగ్రెసు మ్యూనిసిపల్ పార్టీ మీటింగు నిన్న సాయంత్రము 5 1/2 గంటలకు కాంగ్రెసు ఆఫీసులో జరిగెను. యల్లాజోష్యుల కామేశ్వరరావు, పులకర్తి భీమలింగమూర్తి, పోతుల సతీరాజు, యెను సతీరాజు, నేట్రకంటి శ్రీనివాస కోనేట్రావు, లక్ష్మరాజు సుబ్బారావు, పాశేపల్లి వెంకట్రామయ్యగార్లు సభ్యులు. ఈసభకు అధ్యక్షులుగా యల్లాజోష్యుల కామేశ్వరరావుగారిని ఎన్నుకొనడమైనది.

(1) కాంగ్రెసు మ్యూనిసిపల్ పార్టీకి పార్టీగా పనిచేయుటకు ఏర్పాటు చేయవలెనని.

(2) ఈ పార్టీకి నా య కు దు గా య ల్లాజోష్యుల కామేశ్వరరావుగారిని ఎన్నుకొనడమైనది.

3. లక్ష్మరాజు సుబ్బారావుగారికి వ్యవహార (ప్రెజ్) గా ఎన్నుకొనడమైనది.

4. కాంగ్రెసు మ్యూనిసిపల్ పార్టీకి వలయు చిత్తునింధు భజలను తీరగవచ్చేసి 13-8-25 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు కాకినాడలో కాంగ్రెసు ఆఫీసునందు పార్టీ సమావేశమచేసి ఆమాదననిమిత్తము పెట్టవలెను.

కృష్ణా డెల్టా

ఆయకట్టు నజరానా

గవారము పదిలక్షలు చెల్లించిరి. జ బ్బు భూములకు నైతము బంపంతులగు రైతులు చెల్లించినారు. త్రవ్వనిలసినవియు, పూడ్చునిలసినవియు, పరభూములును, చవిటిభూములును, కొల్లెటి వాసరాభూములును, కాంచవివరనన్న భూములును, కైకలూరు, బందరు, గుడివాడ, భీమవరం వగైరా తాలూకాల యందంతటను దిగబడియున్నవి. ఈదిగబడిన భూములవ్యత్యాస మిట్టిదని ప్రభుత్వమువారు విచారింపలేదు గాని జాకో నెలాఖరు వరకును వ్యవధిని పొడిగించినారు.

రైతు లిదివరకు చెల్లించిన నజరానా పైకముకొర కెంతో ప్రయాస నందిరి. కడవిక నెలలో గలిగిన తుపానువలన రైతులందరికిని మితిమాతిన నష్టము సంభవమైనది. సముద్రపునీటితో నిండిన భూములును కొన్నిగలవు. రుణములు నైతము సులభముగా దొరకుటలేదు గనుక చెల్లించవలెనను ఆసము, అపేక్షయు నున్నను చెల్లించజాలరు.

నాలుగేండ్లనుండియు నజరానా తప్పిపోవుననుచేరాసతో బంజరు భూముల నొక దారిగా సాగు జడిలోనికి తెచ్చుకొన్నవారును పలువురున్నారు. నజరానా చెల్లించని భూములు తొలగింపజడనినో రైతుల కాశాభంగమును, ప్రభుత్వసంబంధమును ప్యాచి ఇరిగేషన్ సమస్యకు వ్యతిరేకమును జరుగును. మామూలుగ పిన్ తిన్లు పద్ధతిలో తీగినచో క్రార్యమనిపించుకొనును. వసూలుచేయున్నచో కొన్ని కేసులలో పక్షపాతమునకుండును. నిజమున కీ భూముల వారందరును, భూములను సాగుజీవద్ధతిలోనికి తెచ్చుకొనుట, ప్యాచి ఇరిగేషను తొలగించు ప్రభుత్వమునకు సహకార మన దగును. అట్టివారికి పూర్తియగు సహాయమొనర్చుటయు ప్రభుత్వ ధర్మము. ప్యాచి ఇరిగేషను భూములు తొలగించుట కొప్పు కొనని రైతులకు, దొరతనమువారు పారంభోకభూములకు రైతుల కొరినట్టాసంగిరి. త్రస్తుత సమస్యయు నట్టిదే యగును. ఒకచేర యేకారముచేతనైనను నజరానాపద్ధతిపై భూములకు తీసివేయనినో, ఇకాద్యముమొట్టు తేలు, యకరము నకు 1-0-0 చొ॥ కాశ్యేముగ నిదివరకున్న పద్ధతిగ (మొరక భూములు పల్లమైనవానికి) వసూలుపరచుటకును అయిలలో పెట్టిన రైతులకు బాధయు ప్రభుత్వమునకు ప్రతిష్ఠాభంగము నునుండదు. ఈవిషయమును కడపకుతో యోచన చేసి, యాచిమ్మ సమస్యనుండి యుభయవర్గమును జయింపజూచు యత్నమార్గము.

హితవాది.

కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

13.5.25 తేదీ శనివారము మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు కాకినాడలో తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యాలయమునందు కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘ సాధారణ సమావేశము జరుపబడును. కావున సభ్యులందరను సభకు తప్పక దయచేయ వ్రాధింతులు.

కాకినాడ తాలూకాజోర్డు మెంబర్లలో కాంగ్రెసు పార్టీ ఏర్పాటుచేయబడును గావున తాలూకాజోర్డు కాంగ్రెసు సభ్యులుకూడా తప్పక దయచేయ వ్రాధింతులు.

విషయములు

1. పలివెలలో జరిగిన 18 వ గోదావరిమండలసమావేశా తీర్మానములను ఆచరణలో తెల్పుటనుగూర్చి.
2. కాకినాడ తాలూకాజోర్డు మెంబర్లలో కాంగ్రెసు పార్టీని ఏర్పాటుచేయుట.
3. తాలూకాయందంతటను నాలుగవందాదార్లను వివిధగా చేర్చు నేర్పాటులను చేయుట.
4. ఈ సంఘమునకు వలయు ధనము సమహాయుటను గూర్చి.
5. ఇతరవిషయములు.

కోటమర్తి చినరఘువతిరావు,

కార్యదర్శి.

మ.రా:—ఇంతవరకు నూతనందా యివ్వనివారు యీ మీటింగు జరుగులోపల యీ కార్యాలయమునకు పంపించ గోరవలెను.

బాపట్ల ధర్మపాఠశాలలకు గలిగిన నష్టము.

మేనెల 16.17 తాకిములలో కొట్టిన గొప్పగాలివాన వల్ల నా మేనేజిమెంటుక్రింద నున్న 10 ధర్మపాఠశాలలలో 8 భవనములు పడిపోయి చాలానష్టముగలిగినది. దైవానుగ్రహమువల్ల స్కూళ్లు శిష్యులెల్లములలో నుండునట్లు యెవరికినీ ప్రాణహానిగ లగలేదు. స్వామయ్యపూర్వకముగా ధర్మపాఠశాల దయచేసిన ధర్మముతో కట్టించిన భవనములు గనుక ఎవరికినీ ప్రాణహాని కలగలేదు. తిరిగి ఆ 8 భవనములు కట్టించువరకును పాఠశాలలు జరుగజేరవు. గనుక ఆ 8 భవనముల పునర్నిర్మాణము నిమిత్తం యెవరికి తోచినధర్మం వారు యీక్రింది ఆదేశము అనుగ్రహించగలంతులతో ప్రార్థిస్తున్నాను.

జిల్లా అప్పయ్య,

ధర్మపాఠశాలల మేనేజరు-బాపట్ల.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1 భాగము:—వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి అనుభవసిద్ధముగా సుభముగా చేయవలసిన 600 యోగములును గలవైద్యగ్రంథము ప్రతివారియొద్ద నుండవలసినది.

1-కి రు. 1—4—0; వి. పి. 0—6—0

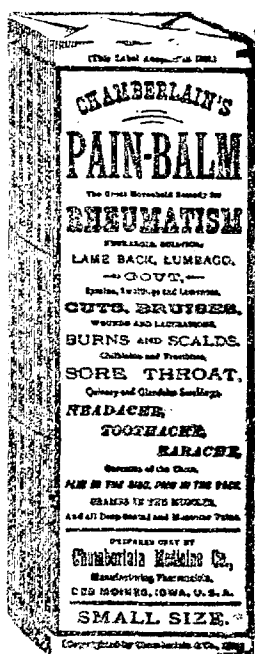
2 భాగము:—శుద్ధులు, భస్మములు, వంటఖిజ్జలి ఔషధములు, అసవములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు మూర్తములు, కషాయములు, మొదలగునవి అనుభవపూర్వకముగా చేయుపద్ధతులతో వ్రాయబడియున్నది. ప్రతి వైద్యునికిని ముఖ్యమయిన గ్రంథము

1-కి రు. 1—12—0; వి. పి. 0—6—0

ఆయుర్వేదచంద్రిక:—ఆయుర్వేద, ఆరోగ్య, వస్తుగుణ చికిత్స, కారీర, అనుభవయోగ, మొదలగు అనేక విషయములను విపులముగా వ్రాయుచుండు మాసప్రతిక సంచిక 1-కి చందా రు. 2—8—0 మాదిరి యుచితము. 3 ను ఏకకాలముందు గోరవ రు. 5—8—0 లకు పంపబడును.

పి. కె. ఏ. ఆంధ్రకో, ఆయుర్వేదసమాజం

2 పెరిడేపి. (నెల్లూరుజిల్లా)

చేంబర్లెన్సుగారి

పెయిన్ బామ్

వాల నువ్వులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు. తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు 33 దొరకును. (1)

చేతిమగ్గుములకు కావలసిన

సామానులు

చేతిమగ్గుములకు కావలసిన వార్నిసువడి (Cotton Healds) తీగవడి (Wire Healds) పన్నె (Steel Reeds) నాడి చక్రములతోగాని లేకుండ గాని (Steel Rollet Shuttles) ఊచలు.(Bobbins) వజీలాగుటకు సూదులు (Reed Hooks) ఉడతలు (Pickers) మొదలగునవన్నియు చిల్లరను, టోకు గను. మిక్కిలి నరసమగుధరకు మావద్ద దొరకును. వివరములకు క్రింది విలాసమునకు ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును,

The Indo-British Trading Bureau,
15/19, Ghoga Street, Fort, BOMBAY

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ నగరకాంగ్రెసు సంఘము

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాకినాడ, జూన్ 7:—కాకినాడ నగర కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశము నిన్న మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు జరిగెను. శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. ఈ క్రిందితీర్మానములు చేయబడెను.

1. కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీలో రాబోవు ఎన్నికలకు జూన్ 10 లాభిలోపల కాంగ్రెసు సభ్యులకు దరఖాస్తుదారుల దరఖాస్తులు నగర కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శికి చేరవలెను.

2. జూన్ 5 వ తేదీన నగర కాంగ్రెసు సంఘము ఈ విషయమై నిర్ధారణచేయుటకు సామాన్యసభలో సమావేశము కావలెను.

3. ఇంతవరకుండియు ప్రతివార్డులో బహిరంగసభలను ఏర్పాటుచేసి కాంగ్రెసుపక్షమున దరఖాస్తుదారులకు వోట్లు యిచ్చుటకు ప్రజాప్రబోధము కావించుటకు తీర్మానించడమైనది.

4. కాంగ్రెసుయొక్క యావత్తుపనిని నిర్వహించుటకు గాను నగర కాంగ్రెసుసంఘమువారు కాంగ్రెసు నిధిని వసూలు చేయుటకు అధికార మివ్వడమైనది.

5. స్వయముగా నూలువడికింపబడినవారు జుట్టులనేయించుకొను నిమిత్తము వారి నూలును

(క) వారు తిరిగి కొనవలయుకొనునెడల కార్యదర్శి అటుల విక్రయించవచ్చును.

(2000 గజములు వాలుగు అకాలని ఉద్దేశింపబడెను.)

(చ) విగిలిననూలు సాధ్యమైనంత త్వరలో బట్టలు నేయించుటకు తీర్మానించడమైనది.

6. కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీయొక్క ప్రతి వార్డులోను కాంగ్రెసుసభ్యులను విశేషముగా చేర్చుటకు కాంగ్రెసు సభ్యులందరు కోరబడుచున్నారు.

7. కాకినాడ పట్టణములో నూలుచందా సభ్యులందరు సామాన్య నగరకాంగ్రెసుసంఘములో సభ్యులగుదురు.

ఆంగలూరు (ఒకవిలేఖరి)

మంత్రి వర్యుని రాక

జూన్ 3:-వ తేదీ బుధవారము నాడుదయము 10-గంటలకు, మంత్రిగారు వచ్చెదరనువార్త గ్రామముంతయు వెల్లడియైనది.

మోటారు దిగి మంత్రిపుంగవులకు శ్రీయుత పానుగంటి రామారావుజింగారు, ప్రత్యేక పండితులలోపల శమర్చిన యున్న తాసనమున నధిష్ఠించిరి. శ్రీచాల సరస్వతీ పుస్తకభాండాగారముతరపున నొక పుష్పమాలను, ఆంగలూరు యూనియన్ బోర్డువారి తరపున లవంగాలచేతను, ఏలకులచేతను గూర్చబడిన మాలిక నొకదానిని మంత్రిగారి కంఠస్థలమున వేసిరి. ఒక్కపెట్టునఁ శ్రేష్ఠకులందఱు మోదమందుచుఁ గరతాళముల మ్రోయించిరి. తరువాత భాండాగారము పక్షమున మ-రా-శ్రీ కొదారి శేషుడి గారు కొన్ని పద్యములను జదివిరి. యూనియన్ బోర్డువారిపక్షమున మ-రా-శ్రీ దుగ్గిరాల పూర్ణయ్యగారు (రాఘవయ్యకుమారుఁడు) పద్యములను చదివిరి. అనంతరము మాభాండాగారమునుగూర్చి మ-రా-శ్రీ, ఆరెకపూడి రామకృష్ణులగారును మా యూనియన్ బోర్డువారినిగూర్చి మ-రా-శ్రీ జుగ్గిరాల పూర్ణయ్యగారును (రాఘవయ్య కుమారుఁడు) గొంత వచించిరి. పిమ్మట మంత్రిగారు లేచి "సోదర సోదరీమణులారా! యిది నాద్వితీయాగమనము. భాండాగారము వృద్ధిలో నున్నదని వినుటకు మిక్కిలి సంతోషముగా నున్నది. ఆప్తవర్షాభవేత్ కన్యా. 3 సంవత్సరము లుండినవో నది కన్య. ఇప్పటికి బాలసరస్వతి జనించి 3 వత్సరములు గడచినవి. కనుక కన్యాత్వము దొంగిలపోయి యుక్తవయస్సు వచ్చుచున్నది. పరిణయమునకుఁ దగినవలెని విచారింపవలసియున్నది." అని పల్కి మార్చుండిరి.

ఆంగలూరునుండి వైఎనుకుఁ బోవుటకు కోడులేదనియు మోఁకాటుబంటిబురద యగుననియు వర్తకాలము బహుకష్టముగా నుండుననియు వయచేసి కంకరకోడ్లు వేయించవలయుననియు ఇంగ్లీషు పాఠశాలను గట్టించుటకు గవర్నమెంటువారు 6 సంవత్సరముల క్రిందట 22 వేల రూప్యములను కాంక్ష కోరెనీ భూమిమట్టునున కైదాటువేల వ్యయముపడిచి యూరతుండిరనియు దానిని త్వరలో నెరవేర్చుటకు దగిన ప్రయత్నములు చేయవలయుననియుఁ బాదులు గోరిరి. అంత మంత్రిగారు లేచి వెల్లి గ్రంథాలయమును జూచి యల్పహారముల స్వీకరించి మరల మోటారు నెక్కి పొరులందఱును బాలమాతము సాగ నంతగా వెడలిపోయిరి.

పితాపురపు వార్తలు

(ఒకవిలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు

జూన్, 8:—ది 30-5-25 తేదీన పితాపురము, తుని, ఫిర్యాలును ది 1-6-25తేదీన గొల్లప్రోలు, పోలవరంఫిర్యాలును, పోలింగు జరిగినది. అన్ని ఫిర్యాలులోను యెన్నుకొనఁబడువారు తీవ్రముగా పనిచేసియున్నారు. మాకు తెలిసినంతవరకు యీ క్రిందివిధముగా వోట్లువచ్చినవి. పితాపురం ఫిర్యాలు ఎన్నుకొనఁబడినవారు ఇద్దరు పోలింగునకు వచ్చినవోట్లు 853. ఎన్నికకు నిలిచినవారు 3 మంది. అందు నలుపురు పనిని జేయలేదు. తక్కిన నలుపురు క్రిందివిధముగా వోట్లువచ్చినవి.

1. కోకా వేంకటసుబ్బారావునాయుడుగారు	427
అందులో సింగిల్సు	5
2. పిల్లారి నెట్టి రంగబ్రహ్మారావునాయుడుగారు	390
సింగిల్సు	7
3. రావు వేంకటనరసింహారావుగారు	225
సింగిల్సు	41
4. మల్లాల వేంకటగోపాలరావుగారు	156
సింగిల్సు	8
మొదట యిరువురు గెలుపునొందిరి. గొల్లప్రోలుఫిర్యా పోలింగునవచ్చినవారు ఎన్నికకు నిలిచినవారు 10 మంది. ఎన్నుకొనఁబడినవారు ముగ్గురు. మొదటిమగ్గురు గెలుపొందిరి. వారి క్రిందివిధముగా వోట్లువచ్చినవి.	255

1. అల్లిపల్లి చంద్రయ్యగారు	168
2. సముద్రాల భావ్యకాచార్యులుగారు	155
3. నడకుమటి సీతారామయ్యగారు	148
4. రావు వేంకటనరసింహారావుగారు	68
5. బాల్ల అప్పలవేంకటవిజయరామరాజుగారు	69
6. సాగిరాజు సుబ్బారాజుగారు	67
7. అవసరాల వేంకటరావుగారు	18
8. పల్లి అప్పలరాజుగారు	7
9. దేవులపల్లి లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు	6
10. మల్లాల వేంకటగోపాలరావుగారు	3

తునిఫిర్యా- పోలింగునవచ్చినవారు 645. ఎన్నుకొనబడదగినవారిద్దరు. ఎన్నికకునిలిచినవారు 14. అందీక్రిందివారు ముఖ్యులు. మొదటియిరువురును గెలుపొందిరి.

1. చక్కా సత్యనారాయణగారు	290
2. శ్రీరాజు నల్లవరాజు అప్పలనరసింహారాజుగారు	284
3. గోటిగిరి బుచ్చి వేంకటనరసింహారాజుగారు	200
4. దేవులపల్లి లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు	28

ది పోలవరం-పోలింగునవచ్చినవారు వోట్లు 378. ఎన్నికకునిలిచినవారు 12. ఎన్నుకొనబడదగినవారు ఇద్దరు. అందీక్రిందివారి కీటుల వోట్లువచ్చినవి. వీరు గెలుపొందిరి.

1. దంతులూరి వేంకటనరసింహారాజు గారు	378
2. శ్రీరాజు వత్సవాలు వేంకటలక్ష్మీ నృసింహారాజుగారు	378

పై ఎన్నికకు నిలిచినవారలతో, స్వరాజ్యపక్షమున నిలిచిన మల్లాల వేంకటగోపాలరావుగారును, రావు వేంకటనరసింహారావుగారును, పితాపురం, గొల్లప్రోలు, ఫిర్యాలులకు నిలిచియు జయము నొందలేదు. ఇదివరలో సీతాకాబోర్డునకు మాడేండ్లు ప్రసిద్ధింతుపని జేసిన దేవులపల్లి లక్ష్మీపతి శాస్త్రిగారు, తుని, గొల్లప్రోలు, ఫిర్యాలుకు నిలిచియు 628 వోట్లను (900 వోట్లనుండి) సహజముకొనుటచే వారియందు ప్రజల కట్టియభిప్రాయ మున్నదియు విశదమగుచున్నది. నామ

నేవన్ సీట్లు డి. బో. ప్రసిద్ధింతుగారు పూర్తిచేసిన వెంటనే తాలూకాబోర్డు ప్రసిద్ధింతు యెలక్షన్ జరుగగలదు.

యజ్ఞము

పాక్కులూరి "అప్పన్న దీక్షితులుగారు" శ్రేష్ఠ శు 2 స్థిరవారమునాడు యజ్ఞమునకు సంకల్పముచేసి యొడుదినములు నిరతాన్నప్రదానము చేసియున్నారు. ప్రసిద్ధపండితులగు, వడలి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు "అధ్వర్యులు" బులుసు పార్వతీశ్వర సోమయాజులుగారు మొదలగు మహాశ్రాతు లితర ఋత్విక్కులైరి. మధ్యను వర్షాతిశయము కలిగి చాల బాధించినది. యజ్ఞ మధ్యమున "సుహావీరపాత్రలో" హోమముజేయు పాలు విఠిగిపోవుటచే నాపాత్రలోనియాజ్యము పొంగి 5, 6 మందిపై బడ, గొందరు ప్రేక్షకులుఁబుత్తివల్ల గాయముల నొందిరి. మొత్తమునకు యజ్ఞము బాగుగ జరిగినది.

కాలమానము

కడచిన మాసమునందు తు పా ను చే కృష్ణా గుంటూరు మండలవాసులు చాల వ్యయముపొందిరి. కాని మాపితాపుర ప్రాంతవాసులకు వర్షము తుదియుటచే తొలకరి వ్యవసాయము బాగుగ జరుగుచున్నది. కృత్తికా రోహిణి కార్త్యులలోనే 4 మంచి వర్షములు కురియుటచే నానందముగానే యున్నది. భవిష్యత్తున నీయానందమును భగవంతుడు నిజప నిశ్చయించుగాక. ఈసంవత్సరము ఫలింపినంతగా మామిడితోట తీనడుమ నెప్పడూను ఫలింపలేదు. ఎడరు 0-8.0 మొదలు రు 4.0-8 వరకు, రకముకొలది యమ్ముచున్నారు.

దుమ్మగూడెం

(ఒకవిలేఖరి)

వర్షపాతం

జూన్, 5:— ఈనెల 2 వ తేదీ నుమారు 2 గంటలకు ప్రారంభమై ఒక గంటసేపు వర్ష మపరిమితముగా కురిసినది. పిదులన్నియు కాటవలయుమై పోయినది. కారుమబ్బులుగ్రమ్మి ఉరుములు మెరుపులతో మొదలిడి తీవ్రముగా వర్షించుటచే ప్రజలందరు చాల భయపడిరి. క్రియుతలగడపాటి నాగ భూషణంగారి మేడకు వాయవ్యములను పిదుగుపడినది. విశేష అపాయమేమియు జరుగలేదు. నుమారు 6 దుమ్మల వర్షము కురిసినది.

కాలమానము

వేసవికాలముయొక్క తీవ్రత యేమియు గన్పడుటలేదు. భగ్గనుని నుండు రోహిణికార్తి ఇచట చల్లగా గడచిపోయినది. వర్షములు అప్పుడప్పుడు పడుచుండుటచే శేషచ్చిక బయలుదేరి పశువుల కాహారమునొసంగుచున్నది.

గోదావరి

గోదావరికి కొత్తనీరు తగిలినది. అనకట్టపై 1.8 అడుగుల నీరు నేడు పారుచున్నది. గోదావరి పెండలకడనే వచ్చుట వల్ల క్రిందటిసంవత్సరములవలె గాక యీసంవత్సరము నీరు తెచ్చుకొనుట సుఖముగా నున్నదని అనుకొనుచున్నారు.

దొంగతనము

పెట్టిలుమెంటు ఎటుకలగుంపు నుమారు 500 మంది తప్పించుకొని పారిపోయి భద్రాచలమునకు ఎదుట అవతలియు డ్డన నున్నట్లున్నా, దొంగతనములు, దోచుటలు చేయుచున్నట్లున్నా, దుమ్మగూడెంకు చుట్టుపట్ల నున్న గ్రామములకుకూడ వచ్చుచున్నారనియు తన జాగ్రత్తలో నుండుననియు వెల్లడి చేయుచున్నారు. ప్రజ లనేకులు చాల ఆరుగ్గా నున్నారు. మొన్నటిరాత్రి మేదర వేంకడు అనువొకడు లంజాడి యొకడు నిద్రపోవుచుండగా వాని మొలత్రాడు సీలత్రిప్పి తీయుచుండగా వాడు నిద్రలేచి వెంటబడుటయు, ఊరిలోని వారందరూ దొంగనిమిత్రమై పరుగెత్తి వానిని పట్టుకొనిరి. పోలీసువారు వారిద్దరిని కొట్టో పెట్టి విచారింపుచున్నారు.

ఆయుర్వేదాషధ రత్నాకరమ్

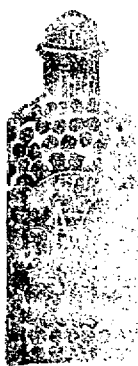
అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము
కొద్దికోజులువరకు వెల 8.0-0
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియీట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

తో కా మయ హ ర క న్నూ రి మా త్ర లు

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేవ చేయుచుండునంత తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥ కము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, మలయా, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకామయహరకన్నూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, వదుచు వారు, ముసలివారు, వారు వీరనశేల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తజాతులు, సకలజ్యోతిషులు, మాండవులు, శీతవాతము, ప్రకృతికాండ్యు, అకలితకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దిగ్గ శ్వాసకోసము, పల్లనోప్పి, నడుచునోప్పి, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు ఆసుపానపత్రికలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణమగును. నా దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు జేతుజేతు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

594

300 మూత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్లు వెల పోస్టుఖర్చుతో రు 1-8-0. 12 బుడ్లు రు 2-18-0. 25 బుడ్లు రు 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేద వైద్యపాఠ్యపు పెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కామినియా నూనె
పెంట్రుక లేఅందము.

రానిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు

పెంట్రుకలు దుప్పినపుడు తొలగమున్న ర్చర పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ పోకగును అట్లుకాకుండా నేడే కామి యా నూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్రుకల కేలాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు చేయును ఒక పరిక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లుభరిదు రూ 2-10-0. 186 ఏజెంట్లు ప్రత్యేకము.

అటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువానన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.
అత్తన్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 గ్రాం బుడ్డి 0-12-0
2 గ్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుములునందు చుక్కలు పేసికొన్న నరిమళ నున్నిదికలను వ్యాపించును.
కామినియా నూనె, అటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతివోటను విక్రయింప బడునును. లేకున్న పోలుపెంట్రుకు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
185 బాన్సునుగోడు, బొంబాయి లని వ్రాసిన జడయగలరు

కామామృతము

ఒక టేమాత్ర! 1 గంట కేగుణము!!

ఈ యోషధము కుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది. రాత్రిపూట నొక మాత్రం దీసికొనిన ఎంతబలహీనమైన శుక్రమైనను వెంటనే సంసార సుఖము నీయగలదు. 5 దినములు పుచ్చుకొనిన మూత్రములోఁగలిసి గాని మూత్రమునకు ముందు వెనుకలఁగాని నిద్రలోఁగాని పోయెడి కుక్రనప్తము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసములు, నరముల బలము తగ్గిన వారు ఈ మాత్రలనే పైకి పూతగాఁగూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి శక్తివంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యోషధము, మియుత్తరములు రహస్యముగా నుంపఁబడును. 20 మాత్రల సీసా రు. 2-0-0 అమృతాశ్రమము, నెం 1. ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

శిశువులకు! (పోస్టుఖర్చులకు తక్కువ) గూఢాధికము! శరీరములో ఉష్ణధర్మముచే కలిగిడి పైత్యకాంక్ష మాత్రలు నివార్యము. అశ్రువులు, అరచి, అపులింతలు, అగ్నిమాయము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, శర్మారముల యందు బలమయమా, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, శ్రేణులు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పిలను పోగొట్టి శేహమును మంచి యోగ్యతానకు చేయును.

ఈ మాత్రలు టేమాత్ర శోషణను పెంపిస్తే మాన్యును. యిందు అనేకవిషధులు చేరినది. అనుభవము గల టేషధముగుఱులేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. శిరునామా:— (1073)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిజమేలు, ఎలవర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

ఉత్సాహముకంటె మించినది లేదు

మీ జీవితకాలమునందు గలగు కష్టముల నన్నిటిని కొంచమైనను భయములేక జయించుటకు మీకు సదా కావలసిన ఆయుధము ఉత్సాహమే.

అయితే 219 మనోదోర్బల్యమున్నప్పుడు దీనిని సంపాదించుటెట్లు

ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలను

వాడుడ. మెదడు సంబంధమైన వ్యాధులు, అశ్రద్ధము, మలబద్ధకము మొదలగువాటిని పారద్రోలి అద్భుతమైన గుణమును గలిగించును. 32 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0 ఇతర వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఆతంక నిగ్రహ టేషధాలయము,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు